

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 887.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Évi ár ..... 24 korona
Hónyi ár ..... 2 korona

VIDEKEN:
Évi ár ..... 28 korona
Hónyi ár ..... 2 k. 40 f

HIRDETESEK:
Hasonlóan pedig sor egyszer 20 fill.
Minden következőnél 16 fillér

Nyitár sora 40 fillér

Arad, 1902.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Stauber József.

Vasárnap, július 13.

Mai számunk főbb közleményei:

- Vezéreik: A gyoroki csángók.
- A miniszter és a borkereskedés.
- Botrány a francia kamarában.
- Kállay Béni megy.
- Brankovits patriárchát panamákkal vádolják.
- A színház.
- Újabb esődeljárás Ugron Gábor ellen.
- Az aradi dollár-összeesküvés.
- A braganza herceg pöre.
- Az ügyvédek és a reklám.
- Ezer munkás ünnepe.
- Vérontás egy gyűlésen.
- Olasz anarkista Aradon.
- Aradi urnó a tébolydában.
- Schlauch nyilatkozata Aradról.
- Az aradi első takarékpénztár felévi választmányi ülése. — Jubileum a máv.-nál. —
- Az aradi közműhely.
- Arad nyaral.

A gyoroki csángók.

Arad, július 12.

A kezét, amely jót akar tenni, sokszor egy aggódó gondolat állítja meg. Szívesen adjuk, amit adhatunk; de mindjárt megcsappan az adakozó kedvünk, ha arra gondolunk: az alamizsnával nem teszünk-e logkerülővé egy dologra termett, dologra született és dologra képes embert? Ki néhány könyörgő szóval, egy szánalmat gerjesztő arcfintorítással és egy kis ázattal egész könnyen megszerzi a kegyérre, sokszor a husra valót: az bizony nem fogja szívesen a kapát, a favágó-ekercét, vagy a kalapácsot. Ilyenkor pedig a jótettnek elvész az erkölcsi ereje. Ilyen gondok kísérik végig az államalapítási akcióját. Nincs kétség benne:

legtöbbször ráér a szegény emberekre, hogy az állam olcsó törlesztés és egyéb kedvezések mellett földet, házat adjon nekik. De akik ilyen könnyen kapják a földet, a vetőmagot, a fa-csemetét, azokban sokszor elvész a szorgalom, a munkakedv. A vége pedig az, hogy az állam földje idegen kézre, vagy dobra kerül és akkor — fucses a missziónak.

Az aradi államjósággazgatásnál, a melynek hatásköre alá a telepek tartoznak, az ilyen visszasságoknál keresik a védekezést, amidőn egyes telepek rendezését megkezdték.

Fontos ennek a rendezésnek a dolga a gyoroki csángó-telepénél. Tudvalevő, hogy a csángók Moldvából lettek idetelepítve, a mivel az éhínségtől mentették meg őket. Azonban a csángók magukkal hoztak egy tulajdonságot: a renyhéséget, amelynek révén esetleg féltő, hogy az egész telep elveszít eredeti hivatását. Most, amint egyéb telepeseknél, azzal próbálják a helyzetet orvosolni, hogy a telepesek földjét telekkönyvileg a nevükre iratják. Ha a csángó tudja, hogy a föld, amelyet mivel, az övé, s nem csupán feltételesen engedi neki át az állam, talán nagyobb kedvvel fogja azt megmunkálni. A gyoroki csángóknál azonban valószínűleg ki fogják kötni, hogy tizenöt évig a telep elővételi joga az államot illeti. Ez a tizenöt év a próbaideje a gyoroki csángó-telepítés sikerének.

De ezenkívül sok mindennel segítenek a csángókon, főképp a háziszer terén. Tavaly két asszonyt tanulmányutra küldtek Kalotaszegre, a hol a varrottást megtanulhatták, s most a többi asszonyok között

terjesztik. A télen által kosárfonásra tanítják az embereket, ebben a munkában Pál Miklós gazdasági tanár a segítője a jósággazgatóság. Csakhogy eddig messzi földről kellett az anyagot hozatni. Most a jósággazgatóság előterjesztést tett a földmívelési miniszternek, hogy a kovaszinci határban levő állami birtokból öt holdat engedjenek át a csángóknak, nemcsak fűz tenyésztésére. Kertjeik számára csemege-szőllő ültetvényt, földjeikre zöldség-magot kapnak, apró jóságaikat fajbaromfiakkal cserélik föl. Mindezek talán lendítenek a csángók helyzetén. Egyébként örvendetes jelenség, hogy az újabb generáció, a mely már itt született, sokkal életrevalóbb, dologszeretőbb, mint az öregek.

A gyoroki telephez hasonló rendezés folyik két csanádmegyei telepés községben: Albertin és Ambrózfalván. A telepések helyzetén érdekes módon segítenek két más helyen. Csanádapácán a ciroktermelést honosították meg közöttük, a mely kiadobb a buzánál, Mező- és Református-Kovácsházán pedig a korai burgonya-termesztésre adtak segílyt. Egyes telepeken a hagyma-termeléssel tesznek kísérletet, a melyből például Makón nagy mennyiséget szállítanak külföldre.

Több-kevesebb tekintetben rendezésre vár két más csángó-telepítvény: a dévai és a vajdahunyadi is. Az előbbieket az ottani konzerv-gyárnak dolgoznak, az utóbbiak fuvaroznak. Azonban mind a két helyen sokan irtóznak a munkától, úgy hogy itt már a telepek egy része idegen kézre került.

TARCA

A hétről.

Búcsú

egy közhasznú intézménytől.

Weisz Dávid a napokban
Végkép beszüntette zálogházát.

Egy szó nyilalt a városon keresztül,
Egy röpke szóban mennyi pénzzavar!
Hahogy lehull az égbolt, menykövestül,
Nem érzi úgy az alperes magyar.
Mely mentő varad volt egy emberöltőn,
Több áldás onnét eztán nem ered.
Nincs hely számodra már ezen a földön,
Hová becsapjad übercihered.

Hó-köntösét már hasztalan cseréli
Füves bársonnyal erdő és a rét,
Ha lekerül is a kabát, a téli:
A helylyel többé nem csinál cserét.
A madarakkal már nem vándorolnak
A frakkok télen és a nyáron át,

S mikor vigasztalan ijeszt a holnap,
A vén redingót több reményt nem ad.

Hol egymás mellett békén és nyugodtan
Mégfért a bocskor és a lakktopán.
A fűző mellett a kimondhatatlan,
A diszmagyar a zubbony oldalán;
Gazdag cifrája, pórnak ócska lomja,
Egyik a mást sohase nézte le, —
Nem lesz Weisz Dávid nagy almáriumja,
Hajlektalan kabátok menhelye.

Méltó a baj, hogy illően sirassák:
Közös a gyász, mindenkit ért a baj,
Könyvekben meg nem irt, de nagy igazság:
Zálogra termett ez a nép, e faj.
Történetünknek hősi, nagy királyok.
Ha eljátszották Fortuna kegyét,
S ha lakatlan volt a ládafiájok,
Zálogba csaptak egy pár vármegyét.

Oly embernek egy-egy ruhadarabja:
Testvére, hűséges barátja volt;
Sírva bucsúzott tőle, hogy becsapta,
S az a moiyok honába vándorolt,

Fekete bánat ült tanyát a leikén
Akár a nyári szalmaözvegyen,
És búsuit, — hogy a terminus leteltén,
A viszontlátás édesebb legyen.

... Hogy az utolsó terminus leteltén
S immár a szürke multé vagy csupán:
Kik hozzád jártak, — méla nóta mellett
Haladjanak a koporsód után.
A bohémekből óriási tábor,
S filiszterek, kicsi- és nagykorúk,
És piros színű zálogcédulából
Kötözzenek sírodra koszorút.

Kinek az égiek nem adtak telket:
Egy nélkülözhető ruhát csupán,
Mikor a rémes hónapvég közelget,
Más uton kell, hogy segítsen magán.
Ha még oly nagy lesz a kabátnak kinyja,
Hogy a szövetje megreped belé:
Előbb jut hozzája Kohút Regina,
Mint azt szegényke megérdemlené.

Forgács.

A mint halljuk, Lovas László, miniszteri osztálytanácsos, a földmívelési miniszterium telepes ügyosztályának vezetője, a napokban Aradon járt, és valószínűleg az említett telepek ügyében tett bizonyos intézkedéseket.

A miket elmondottunk, nagyjában, mind igen kedves dolgok lesznek a telepéseknek, azonban még mindig kérdés, hogy ezzel a célt, a melynek kedvéért a telepítések történtek, elérik-e. A két év előtt tartott telepítési ankét se tudta egészen tisztázni a dolgot, s a helyes módját megadni az állami telepítésnek. Rövid idő múlva elkészül az új telepítési törvény s azt betervezik a képviselőházhoz. Jobb lesz-e, rosszabb a réginiél, nem tudni. A földmívelési miniszter azonban helyesen tenné, ha ezuttal, szokásától eltérően, nem bölcs elméletek alapján gyuratná meg a telepek új rendszerét, hanem a való életnek átható megfigyelésével.

A miniszter és a borkereskedés.

(Kivételek a megrendelés-gyűjtési tilalom alól.)
— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12.

A kereskedelmi miniszter leiratot intézett a kereskedelmi és iparkamarákhoz, — így többek között az aradi kamarához is — a borkereskedésnek a megrendelés gyűjtési tilalom alól való kivétele tárgyában.

A temesvári kereskedelmi és iparkamara a borkereskedésnek a megrendelés gyűjtési tilalom alól való kivételéhez a temesmegyei kamara területének speciális okai figyelembe vételével hozzájárult.

A fiumei kereskedelmi és iparkamara e tárgyban azt a határozatot hozta, hogy a kivételt tanácsolni fogják azon helyiségekre nézve, ahol borkereskedők, vagy borraktárok nem léteznek.

A szegedi ker. és iparkamara azon véleményre fogadta el, hogy a bor ne vétessék ki a megrendelés gyűjtési tilalom alól, mert a borkamara kiválóan pedig a fajbornak a magánfeleknél megrendelés gyűjtés útján való forgalomba hozása külön intézkedést igénylő közérdeknek nem tekinthető. A borkereskedőknek — a kamara szerint — módjukban áll ott is, a

hol speciális bor és csemege üzletek nincsenek jobb vendéglők és fűszerüzletek útján gondoskodni fajboraik detail elárúsításáról, de különben is a bor oly természetű cikk, melynek forgalomba hozatalához nincs szükség a közvetlen megrendelés gyűjtés kivételes eszközésére, a mellyel, míg a magánfeleknél való megrendelés gyűjtés szabad volt: különben is számos visszaélés történt.

A miniszter e tárgyban, mint értesülünk, legközelebb határozni fog.

(A nyomdaipar.)

A megrendelések gyűjtéséről szóló törvény életbe lépte után egyre másra felhangzó panaszok közé ujabban a győri kereskedelmi és iparkamarának a kereskedelmi miniszteriumhoz benyújtott panaszja sorakozik. E beadvány a vidéki nyomdaipar érdekeit védi a fővárosi és idegen nyomdák utazói ellen, kik a törvény azon kitétele alatt, hogy a kereskedő „Kereskedelmi könyv” megrendelése végett felkereshető: mindenféle egyéb üzleti segédeszközt ajánlanak megrendelésre, így elárasztják a vidéket mindenféle nyomtatványokkal, papir és írószerekkel, üzleti könyvekkel, miáltal a vidéki könyvkötők és papirkereskedők amugy is hanyatló üzleti életüknek egyik erős ágát elvesztik.

A felterjesztés a kereskedelmi könyvekre adott kivétel bevonását is kéri, mert nagyon helyesen jegyzi meg a győri kamara, hogy az esetben, ha ily könyveket helyben az üzletlajdonos be nem szerezhethet, tájékozva van a források iránt és könnyen segít magán.

A kereskedelmi miniszter ez év április havában kiadta a felterjesztést az összes kamaráknak véleményadás végett, valljon célszerű-e az üzleti életet akként korlátozni, hogy a győri kamara előbb körvonalozott felterjesztésében említett cikkekre való megrendelés gyűjtés végett még az e cikkeket kétségkívül üzleti segédeszközként használó kereskedőket és iparosokat se legyen szabad felkeresni, különös tekintettel arra is, indokolt volna-e az a megkülönböztetés, mely a kérelem teljesítése esetében a fentemlített cikkek és az egyéb üzleti segédeszközök szállításával foglalkozó kereskedők és iparosok közt a megrendelés gyűjtés joga tekintetében tételnék?

A kamarák véleménye még nem érkezett a miniszterhez, pedig a segédeszközök fogalma ugyancsak tág anyag, mert midőn a mi-

niszter konkrét esetben kimondotta, hogy az üzleti könyvek, nyomtatványok, címmel ellátott levélpapírok, számlák, fakturák, litografált cégkártyák azon segédeszközök, melyeket valamilyen pénzügyi, vagy malom üzletkörében mint segédeszközt felhasznál, — e címen majd üzleti átványokra, stb. is kénytelen lesz a tilalmat a „segédeszköz” tág fogalma folytán fel függeszteni, a mi már nemcsak a nyomdaipar sérelmét jelentené.

(Idegen utazók kaulója.)

Bulgáriában a szófiai keresk. és iparkamara kezdeményezése folytán most folynak a tárgyalások a megrendelés gyűjtési törvény megalkotása céljából s a javaslatok közt van egy kitétel, mely szerint minden idegen kereskedelmi utazó, mielőtt részére iparának folytatásához szükséges engedély kiadatik: bizonyos összeget köteles letenni a nemzeti bankban. Minálunk az utazónak még engedélyre sincs szüksége.

TÁVIRATOK.

Az angol király betegsége.

London, július 12. Remélik, hogy a királyt kedden a Buckingham-palotából át lehet vinni a királyi yachtra, a mely most Portsmouthban van. Az orvosok a gyógyulás mostani stádiumában nagyon szükségesnek tartják a légváltozást.

A koronázás napjára vonatkozólag azt mondja egy hivatalos közlemény, hogy a király orvosainak nézete szerint a király augusztus 8-ika és 12-ike között olyan állapotban lesz, hogy alávetheti magát a koronázási szertartás fáradsámainak, ha állapotának mostani javulása tartós lesz és komplikáció nem következik. Az orvosok azt mondják, hogy a király állapota gyorsabban javult és a betegség lefolyása kevésbé komplikált, mint eleinte hitték. Ebben nagy része van a király kitűnő szervezétének. A koronázás pontos dátumát legközelebb fogják közzétenni.

Nagy robbanás.

Johnstowne, július 12. A cambriai bányában történt robbanás áldozatai nagyjából magyar és osztrák állampolgárok. Azt hiszik, hogy a Cambria Steel Company, a mely eddig szerencsétlenül járt bányászai hátrahagyottjainak mindig 1000—1000 dollárnyi kártérítést adott, ebben az esetben is így fog eljárni.

Régi fürdőzések.

Irta: Vay Sándor gróf.

A hazai fürdők föllendítésének érdekében az idén is nagyobb tanulmányutat rendez a budapesti orvosi kör. Hainiss Géza dr. egyetemi tanár vezetésével holnap indul el a körnek harminc tagja s utba ejtik Pöstyént, Trencsén-Teplicet, Rajec-fürdőt, Korytnicát és Szliácsot, ahol mindenütt most indul meg a szezon.

Ezzel a hírrel kapcsolatosan sok érdekes dolog jut a krónikás eszébe, ama régi, vasutalan világból, mikor még g főurak, sőt a koronás fők utazása is ritkaságszámba ment. Egy ilyen utazásról aztán bő leírásokat találunk ócska naplókban. Fényes fürdői napok voltak azok mikor I. Rákócy Ferenc megösmékedett Zrinyi Ilonával s Trencsén-Teplicen nagy ünnepély estélyek közt eljegyezte. Bársonnyal és selyemmel diszesített sátorban tanyázott ott hetekig az őserdővel borított hegyek közt egész Felső-Magyarország fejedelmi arisztokráciája. Minden család magával hozta butorait, arany- és ezüst evőeszközzeit, lovászait, szolgálait, muzsikussait. Szemere László zemplényi nemes úrról följegyzik régi írások, hogy csak kupát aranyból való hozott tizenkettőt, lovának pedig még a kantárszára is selyemből való volt.

Szliácsról Thököly Imre leveleiben találunk említést, Pöstyénnek pedig már századokra nyu-

lik vissza a története. 1551-ben Vernher György emlékezik erről a „kénes iszapja miatt páratlan hatású fürdőről.” De admirandis Hungariae aquis Hypomnemation című munkájában hosszadalmasan ír a vágmenti nevezetes helyről, többek közt ezeket mondva: „Ezen források nagy hírnévnek örvendenek, nemcsak üdvös hatásuk miatt, melyet fölülmulnak minden magyarországi ásvány vizeket, de csodás eredetüknél fogva is.”

Később, 1772 táján Mária-Terézia idejében olvasunk érdekes dolgokat Pöstyénről. A királynő csuzos bántalmakban szenvedve udvari orvosát, Crany Jánost, utasította, menjen el „ama nevezetes és tudós Pistyánba körülnézni.” Ezt Crany meg is tette s hosszabb tanulmányozás után terjedelmes memorandumban mutatta be a királynőnek, ennek a fürdőnek hatalmas gyógyító erejét. A memorandum többek közt mondja hogy: „Pöstyénnek rendkívüli gyógyereje a 60 fokos hő forrásban rejlik. Nem lehet és nem szabad pedig azért más forrásokkal összehasonlítani, mert specialitását az itt egyedül található iszap adja.”

A királynő azonban mégse kereste föl Pöstyént, még pedig az akkori szűk és kényelmetlen lakás és fürdőberendezések miatt, amelyek a lehető legprimitívabbak voltak. A Bécs melletti Badenbe ment a királyné s ott használta a hévizet. Mindig csak egy-két napot töltött a fürdőben, és ilyenkor egészen a régi módszer szerint használta a kurát. Korán reg-

gel beült a hévizbe és déli tizenkettőig, egyik is benne maradt. Aztán a vele volt udvari orvossal eret vágatott és köpültette magát. Ebből után négy öt órakor ismét beült a fürdőbe és benne maradt esti nyolc óráig.

A királynő leányai is kirándultak Badenbe s különösen szerették hallani a Herceg-fürdőben fürdők vidám énekét, ami nagy szokása volt abban az időben a Bécsből ott lévő és a gyógyvizet használó asszonyoknak.

Gvadányi „Föstyéni feredés” című munkája ösmeretes. A vidám lovas-generális vidáman írja le csinytétéleit, a dámák körül való „Kurcsapásait a feredőben,” s elének körül a XVIII. század végének egész magyar élete, szokásai, kissé nyers, de mindig nyíltszívű, őszinte mulatozásai. A commandítás akkor is gyarlónak festődik. Egyetlen kávéház állt csak, füstös, rossz szagu, tele kalmárokkal és mindenféle néppel. A traktér sem volt a legjobb, így az urak saját szakácsaikkal főzettek, külön házakat lehetett bérelni. Jobb házak gyanánt említetnek az Affenhaus és a Papagei haus. Ugyanis a házakra festett képekről nevezték így el az épületet. Ha jó Gvadányi uram, akinek régen pihen a pennája, ma föltámadna, bizony nem tudná tinta helyett ne-e mártsa szírványba a kalamust, hogy újra megénekelje az ő kedves Pöstyénjét.

Akár anyánk, Mária-Terézia is találna már elég kényelmet, a pompás Ferenc-villában például, ahol két szezonban egymásután lakott a

Botrány a francia kamarában.

(A miniszterelnököt megsértették.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, július 12.

A mindig udvarias francia nemzetre is ráragadt immár az a remek példa, melynek az osztrák reichsrath teremtett iskolát a parlamentnek történetében. A párisi kamarában ma óriási kavargás volt a kongregációs iskolák lezárása miatt. A képviselők a padokat verték — akár Bécsben — Combes miniszterelnököt nem engedték szóhoz jutni s közben sértő szavakkal illették. Már-már dulakodásra került a sor, mikor nagynehezen elült a vihar s a kamara folytathatta tárgyalását. Erről számol be az alábbi távirat:

Páris, július 12.

A kamara ülését este 9 óra 20 perckor nyitotta meg Guilan alelnök. Aynard meginterpellálja a miniszterelnököt a kongregációs iskolák bezárása ügyében kiadott körrendelete tárgyában.

Combes miniszterelnök azt indítványozza, hogy az interpellációt tűzzék napirendre.

Aynard tiltakozik ez ellen és a padokat verdeső baloldaltól folytonosan félbeszakítva azt mondja, hogy ha interpellációjának tárgyalását elhalasztják, tárgyalanná válik, mert időközben 2500 szabad iskolát zárnak be. Nagy lármá között hangoztatja, hogy civilizált nemzeteknél ismeretlen drákó eljárást, ha 15 nappal a szünetek előtt becsületes embereket kitesznek az utcára. (Zajos mozgás.)

Combes miniszterelnök a szószerkekre megy, de a nagy lármá miatt nem juthat szóhoz és a baloldal lelkes tüntetése között lemegy a szószékről. A teremben leirhatatlan lármá támad. Guilan alelnök fölteszi kalapját és felfüggeszti az ülést. A kavargás azonban tovább tart és úgy tetszik, hogy már-már dulakodásra kerül a dolog. Végre a képviselők elhagyják a szószékeket, de a teremben maradnak.

Szünet után az alelnök indítványára a kamara rosszalását fejezi ki d'Auffray iránt azért, mert a szünet alatt a miniszterelnököt sértő szóval illette.

Combes miniszterelnök újra fel akar szólni, de a lármá miatt megint nem beszélhet. Végre mégis sikerül szóhoz jutnia és azt mondja, hogy a kongregációs iskolák ellen al-

kalmazott rendszabályok teljesen jogosultak. A törvénynek tiszteletet fogunk szerezni, — mondja egyebek között. Fenyegetések nem félemlítenek meg bennünket.

Aynard válasza után a kamara 328 szavazattal 218 ellenében elhatározta, hogy Aynard interpellációját a napirend többi tárgyai közé iktatja.

Azután folytatják a póthitelek tárgyalását. Hubbard konstatálja, hogy a szenátus bizonyos hiteleket törölt. A bizottság azt indítványozza, hogy egyeseket, a melyek szükségeseknek mutatkoznak, újra szavazzanak meg. Rouvier pénzügyminiszter kéri a kamarát, hogy alkalmazkodjék a szenátus határozataihoz, mire a kamara a póthiteleket 225 szavazattal 21 ellenében a szenátus határozatai alapján fogadta el.

Egyről-másról.

(Petróné és a lapok. — Különvélemény a nőkről. — Az asszonyi szenvedély. — A megfejtetlen rejtély. — Az első és az utolsó bűn. — A magyar fatalizmus.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Budapest, július 12.

A lapok még ezen a héten is tele voltak a Petróné örületes gaztettének a részleteivel. Külső és belső motívumaiban egyaránt kellően ismerjük már a bűntény minden aprólékos részletét, de a lapok csak nem hallgatnak el vele. Irnak róla vezércikket, tárcát, riportot, élettani és lélektani cikket és egyebeket. Mi lehet ennek az oka? Volt már gyilkosság máskor is, kegyetlenségekről is olvastunk eleget, de a fővárosban a szenzációk sohasem éltek tovább egy napnál s mire a goncsztevőt átkisértek az ügyészséghez, a lapok már más szenzációk után szaglászta. Miért tesznek hát kivételt a Petróné esetével? Vajjon az uborka szezon igazán nem kínál egyéb tárgyat megírásra a nap krónikásának?

Dehogyan is nem, hisz van írni valójuk elég. Itt van a kiegyezés kérdése, az aratás, az angol király betegsége s a napnak számos apróbb-nagyobb eseménye. Azt hiszem, jó nyomon járok, ha úgy látom, hogy a Petróné esetét az elkövetés módjának rettentő, hihetetlen kegyetlensége tartja felszinen és az a körülmény, hogy az utóbbi évtizedek a legborzalmasabb gyilkosságának elkövetője nő, fiatal asszony, 28 esztendő és két kicsi gyönyörű ap-

róság anyja, holott az asszonyok lelkét szerettük mindenha finomabb szövésűnek tekinteni a férfiakénál.

Hohó, álljunk csak meg itt kissé! Érdemes ezen elgondolkozni, mert nyilván olyan hazugsággal állunk szemben, a mely valami tiszteletreméltó, de hamis lovagiasság révén, megkövesedett valahogy bennünk. Én, a hétnek egyszerű, szerény krónikása, hadd jelentsek be különvéleményt. Minden tisztelettem mellett is, a melyet a nők iránt érezni soha meg nem szünök, hadd mondjam ki, hogy erre a gaztettre, abban a formában, a hogyan történt, csakis egy nő lehetett képes. Egy gonoszindulatu, ostoba, mértéktelenül hiu és feneketlenül erkölcs-telen nő. Nem habozom kimondani azt a meggyőződésemet, hogy a hiuságnak, önzésnek és romlottságnak akkora foka, a melynek klasszikus példáját Petrónénál elhülve láttuk, csakis asszonyban lehet. Az asszonyi szenvedély, ha egyszer áttöri a nőiesség korlátait, ijesztő borzalmakra képes. A finomszövésű asszony, ha egyszer leveti szemérmét, ha semmiféle géne nem feszélyezi többé, oly vakmerően szemérmetlen, a minőre a férfi sohasem volna képes. Amikor a nő megszűnik nő lenni, és kitör belőle a nőstény, no akkor minden jó lélek dicsérje az urat.

Nem üres szóbeszéd ez, hanem a legpozitívabb valóság. Ellenkező véglote az asszony, nemesebb szenvedelmének, melyekről tudjuk, hogy szintén határtalanok. Isteni tökéletességűvé magasztosult szeretetre és jóságra, hősiességre és önfeláldozásra szintén csak az asszonyi szív képes. Valóban nem tudnám elképzelni, hogy minek tartsam az asszonyt: nagyon tökéletes embernek, vagy nagyon tökéletlennek? Félistennek-e, vagy egész állatnak? Az isteni erények és az emberi bűnök is fokozottabb mértékben vannak meg bennük, mint a férfiben.

Ez a sajátságos keverék teszi oly talányossá a nőt, ez a komplikált lélek-szerkezet teszi oly veszedelmessé s egyben oly hódítóvá! Hogy az asszony, ez a megfejtetlen rejtély, néha oly csodálatosan együgyű, az csak hozzátartozik a nő természetrajzához, a melynek feszegetésével, azt hiszem, fölöttébb meddő dolgot művelek. A női lélek ezredévek multán is eleendő munkát fog adni a legtudósabb pszichaterkek analízáló kedvének. És merem állítani, akkor is ép oly megfejtetlen lesz még a kér-

toskánai nagy herceg, majd Bulgária most hirszerint lánynevezőbe járó fejedelme. Szakácsot se kell hozni, mert Ronay olyan fölséges konyhát tart, hogy nem különb a Sacheré sem, a Ferenc József fürdő pompáját, kényelmét pedig akárhány globe-trotter megbámulta.

Mert „nem est propheta in patria sua.“ Mig a magyarok saját gyógyhelyek jóságát fölneve ősmerve, például a köszvényesek is, Aachenba sőt belső kurára Karlsbadba mennek, Pöstyénre tömegesen özönlenek a külföldiek, a kiket a leghiresebb professzorok küldenek az ischias, csusz stb. Mekkájába.

Érdekes egy nyitramegyei birtokos esete, aki a világ minden gyógyhelyét bejárva, egy párisi professzorral konzultált. A francia tanár ekkor Pöstyént ajánlotta: „Ez az egyedüli hely, a hol bajára gyógyulást.“ találhat Anyitrai ur, szomszédja a fürdőnek, elmosolyodott, röstelkedett is kissé, de már el nem árulta, hogy éppen arról a tájról bolyong már évek óta más fürdőkbe. Azonban re bene gesta megfordult, hazautazott s Pöstyénbe átkocsizott, rövidesen megtalálva a régen keresett gyógyulást. Egy sokszoros milliomos hindut hetekig tartottak az orvosok Bécsben. Küldték több fürdőbe, minden siker nélkül, mig végre is egyik Pöstyént ajánlotta, s a nábobot legközelebb várják a vágmenti kies gyógyító helyre.

A sok sikeres kuráról legtöbbet mondhat a mankó-muzeum, ahová a gyógyultak mankóikat deponálják, s a fürdőalbum, amelybe kül-

földi és helybeli nagyságaink sok minden dicséretet irtak. Eredeti Gromon Dezső, a daliáa, elegáns honvédelmi államtitkár följegyzése: Sántán jöttem és táncolva hagytam el Pöstyént. Jászay Mari, a magyar színpadok kitűnősége, Kiss József, már életében halhatatlan póztánk, nevezetes államférfiak, fejedelmek sorai érdekessítik ezt a nagy könyvet, amely hiven dokumentálja Pöstyén vendégeinek háláját. Pár év előtt gróf Tisza István is gyógyult itt. Vele volt családja, s a Tiszákat jellemző patriarkális módon élt itt is a gróf. Szép, piros arcu Jankájával gyakran lehetett látni, elvegyülve a sétálók közt, mig Fiala karmester kitűnően vezetett zenekara játszott a pavillonban. Egyszer egy órát talált a kis Tisza, s édes atyjával együtt hozta be a fürdőirodába.

— Csak azonnal hirdessék ki — jegyzé meg a pontos, rendszerelő gyermek — ki tudja, milyen kedves jószága a tulajdonosának.

A mult század elején s a XVIII. végén kapott lábra a külföldön való fürdőzés divatja. Annak az időnek különösen Spaa volt a Mekkája. A világ minden tájékáról sűrűn jöttek ide fürdőzők és a splenes angol lord mellett ott sétált az incroyable, öszeszoritott fogak közül szűrte a szót, kerékkötő vastagságu, rövid aranyláncsal a nadrágzsebben. Rendesen akadt egy csomó francia hercegné, kifestett arccal, kezükben az akkor oly divatos Vendome bot. Aztán kalandorok, kalandornők a világ minden

tájékaról, és egy csomó hires kártyás, aki ide járt „korrigálni a szerencsét“!

Főuraink nagyrésze idegen lett abban az időben hazájához s Balaton-Füredet is csak a lelkes, hazafias Festetich György látogatta, egyre irogatva leveleit: „Prudentes ac Circumspecti Domini! Jöjjetek Füredre mert: Délután a sok Tánc, Teátrum, Menyetske mutatják az ifiat, vént egy Pikétecske...“

A harmincas, negyvenes, meg az ötvenes években igaz, a nemes urak jártak már magyarfürdőkbe. De nem sok köszönet volt ebből. Ott verték el a gyapju, a buza, meg a repce árát, s olyan duhaj multságokat csaptak, hogy minden jótét lélek menekült haza gyógyuló helyeinkről. Járt a nasi-vasi meg a honi csöndes és a nemzet bárója, néhai való Bizay Miska tőkepénzt gyűjtött abból, a mit az urak adtak neki, hogy szobáját Füreden oda engedte a hazárdjátékoknak. Mindeneknek vége már. Igaz, pénz sem igen akad a magyar nemes urnak. De meg nagyot haladt Recky Bandi parádé nótázása óta a kultúra is. Ma nem huzathatná senki két hétig minden éjjel egy ablak alatt, mint tette Sággy Tóni éppen ebben a cserhádi fürdőben, a G. Stancy ablaka alatt. Pöstyénben még nagy bankóért se megy el Radics Sándor bandája nahtmusikozni. Legfeljebb harmadmagával áll oda Sándor és sordinot tévén a vonójára, huzza rá csöndben, halkan a bus nótát: Fecske madár utra indul, az idő is őszre váll...

dés: istennő-e az asszony, vagy alsóbbrendű ember?

Mi haszna is van tehát az ilyen elmélkedésnek. Tanulsgokhoz és megismerésekhez talán elvezet a filozofálás, de a világ rendjét és az embereket meg nem változtatja. Legjobb filozófia a fatalista megnyugvás. Ami történt: megtörtént, mert így kellett történnie és segíteni, változtatni rajta nem lehet. Az asszony pedig marad továbbra is asszony, bájos és elragadó, de ingatag jellemű, érthetetlen és kiszámíthatatlan. Erényei el nem mulnak soha, de bűnei sem. S valamiképpen az első bűnt asszony cselekedte, épp úgy — szentül hiszem — az utolsó bűnt is egy asszony fogja elkövetni.

A megnyugvás filozófiája okos dolog s mi-bennünk sok van a keleti ember fatalizmusából: „Az Isten úgy akarta”, — vagy: „így volt megírva”, — mondja a magyar ember s mi más ez, mint szelid fatalizmus? Persze anyyira nem vagyunk azok, mint a jámbor és emberséges Ali Mohamed, aki ül sátrában az eladásra váró szőnyegek, szivacsok, fezek és más jószágai között; keresztbefont lábakkal ül és pipázik, de portékáját nem kínálja. Mozdulatlanul ül, ha valaki az áruk közt barbál, akkor se mozdul. Ha megkérdeznéd ennek az oka felől, szelid mosolyal mondaná:

— Ha Allah úgy akarja, akkor lesz vevőm, ha nem is kínálom s miért vigyáznék a holmimra? Ha Allah úgy rendelte, ugyis el fogják lopni tőlem.

No hát ennyire nem fatalista a magyar. Mi is lenne belőlünk, ha teszem, nem néztünk volna feléje az életadó földnek, mondván: ha úgy akarja isten, majd csak terem rajta áldás úgy is. Mi lett volna akkor az aratásból? Ám a nagy embert a bevégezett szomorúság teszi fatalistává. Most, hogy jó az aratás, büszkén mondja:

— A két kezem munkája, lám megtermette a gyümölcsét.

Bezzeg, ha a termést elveri a jég, sóhajtván hajtla le fejét a magyar:

— Az isten úgy akarta.

És ez az okos fatalizmus, mert megnyugtató és ártalmatlan.

Schlauch biboros halála.

(Készületek a temetésére.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12

A nagyváradi püspöki palota fogadótermében most már ravatalra tették Schlauch Lőrinc bibornok hült tetemeit. Az elhunyt óhajához képest virágok közt áll a koporsó, ahol semmi fekete szín nem látszik az egész palotában.

Részvétáviratok és kondoleáló levelek özönével érkeznek a káptalanhoz. Részvétáviratot küldtek újabban József főherceg, Vassary Kolos hercegprímás, Wlassics Gyula kultuszminiszter, Samassa és Császka érsekek, továbbá Desseffy Sándor, Szabó János, Várossy Gyula és Ivánkovics János püspökök, Hegedüs Sándor, Matlekovics Sándor, Csekonicz Endre gróf, Wenckheim Dénes gróf, Zichy János gróf, Cziráky Antal gróf, Gericzy Ferenc báró, Zsilinszky Mihály államtitkár, Zichy János gróf a budapesti katolikus kör elnöke, a budapesti tudományegyetem tanári kara, Erőss Gyula dr. poliklinikai igazgató, Barabás Béla országgyűlési képviselő, Csák Csirjék minorita rendfőnök, Tóthfalussy plébános, Buteán belényesi g. katolikus gimnáziumi igazgató stb.

Schlauchot tudvalevően Temesvárott fogják eltemetni. A nagyváradi végtisztességen a Tudományos Akadémiát *Fraknoi* címzetes püs-

pök, Temesvárott pedig *Tötössy Béla* miniszteri tanácsos fogja képviselni.

Kis epizódok jellemzik a nagy emberek egyéniségét. Nagyvárad elhunyt biboros püspökének. Schlauch Lőrincnek egyénisége is híven tükröződik vissza ama kis adomákban, melyeket most a kegyeletes emlékezet föllevenit róla. Mint ember jó ember volt az elhunyt főpap. El tudta érni azt, a mit kevesen: egyházmegyéje egy papjának sem volt oka soha sem rája megharagudni.

Schlauch Lőrinc egyaránt nyerte és hódította meg alantasait, a hatalom kezelőit, kollégáit, a pápát s minden embertársát, a kivel érintkezésbe jutott és magát a királyt, a kinek vele egyik legkedvesebb embere és szolgálója szállott sirba. *Rudolf* trónörökös halálakor a véghetetlenül lesújtott apát a váradi püspök olyan bölcsen, olyan ékesszólóan, olyan szivrehatással tudta vigasztalni, mint senki más; viszonzásul a király a szó teljes értelmében barátságával tisztelte meg s még az év folyamán akarta meglátogatni Nagyváradon. Ez a kormány s minden más országos politikai tényező szemében még nagyobbra emelte a tekintélyét.

Szerették őt az embertársai s ő az embertársait. Szüleikhez a leggyöngédebb szeretettel ragaszkodott. Sokat tudott beszélni atyjáról, anyjáról, a kiket halóporukban is imádozott. — Atyja egy szegedi szücs leányáért cserébe odaadta Lőrinc fiát, magyar szóra. Mire visszacserélték a két gyermeket, a fiu szögediesen beszélt magyarul, a németet csak törte, a szücs leánya pedig elfelejtett magyarul és szép sváb leányszóvá növekedett.

Az életet is szerette és félt a haláltól. — Azért kérte végrendeletében, hogy boncolják fel tetemét, nehogy tetszhalottként kerüljön a sirba. Érdekes, hogy Schlauch Lőrinc meghalt a nélkül, hogy tudott volna *Pável* püspök haláláról, a melyet annak idején nem mertek vele közölni.

Szent élete jutalmában persze bizott s erre vonatkozik ez az anekdota is: A Pokolkörkép bemutatóján történt, hogy a bibornok találkozott *Szilágyi Dezső*vel.

— Nos, eminenciás uram, ha még olyan hitvédők is a pokolba jutnak, akkor mi lesz velünk?

— Igen ám, — felelt mosolyogva a kardinális — csak hogy mi a pokolból ki is jövünk, míg az olyan emberek, mint excellenciád, ott is maradnak örökre.

A halál közeli sejtelmek azonban már ez év tavaszán szállották meg, mikor legutolsó beszédét mondta el Budapesten a Poliklinika diszgyűlésén. Hazaérkezése után meglátogatta az egyházfőtlegy előkelő nagyváradi ügyvéd, a biboros meghitt embere, a ki gratulált a nagy-nirű beszédhez.

— Hagyja el, — mosolygott fájdalmasan a főpap, — ez az én hattyudalom volt; a hattyudalom bizony!

A látogató megütődött a bibiros szavain:

— Rossz sejtelmek vannak eminenciádnak. Ilyen gyönyörű elme bizonyára fog még teremteni a mostaninál is dicsőbb beszédeket.

A főpap finom vonásain keserű mosolyját szódott s csüggedten jegyezte meg:

— Hígyje el, érzem, hogy utoljára beszéltem az ország előtt. A Poliklinika gyűlésén remülve vettem észre, hogy elhagy a memóriám. És ez rossz jel, nagyon rossz!

Brankovits patriárhát panamákkal vádolják.

(Vizsgálat az érsek ellen.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12

Feltűnt, hogy néhány nap óta a budapesti lapok egy szót sem hoznak a szerb nemzeti egyházi kongresszusról és pedig azon okból, mert az egyetlen könyvatos, ahonnan a híreket a budapesti lapok átvették, igen közel áll azokhoz a körökhöz, akiknek ép most van érdekében a hallgatás. A szerb egyházi életben előfordult visszaélések ép a legutóbbi napokban az egyedül hivatott bíró elé kerültek: a kongresszus elé, mely napok óta a számadások revideálását végzi.

Még mindenki emlékében éi az a hihetetlennek látszó, szenzációt keltett ügy, amely a *Brankovics* patriárcha nevéhez fűződve a lapok hasábjain napvilágot látott. *Brankovics György* patriárhától egyik budapesti lap már évekket ezelőtt számadatokkal mutatta ki, hogy zombori esperes korában, sőt mint temesvári püspök és mint patriárcha a nemzeti alapok kárára súlyos visszaéléseket követett el. S most hivatalosan konstatálja *Brankovics György karlócai patriárcha visszaéléseit*. *Brankovics* patriárcha ugyan fedezte a legtöbb hiányzó pénzt, de csak, amikor *Gruics* a följelentését megtette és amikor a lapok őt leleplezték.

A kongresszus hivatalos jelentése szerint, melyet a lapok közt hétfőn fognak kiosztani, beigazolást nyer, hogy *Brankovics György karlócai érsek* zombori esperes korában a következő összegeket nem fordította rendelkezésükre: *Sándor* község kárára 296 frt 85 krt. *Baja* község kárára 200 frtot. *Bresztovác* község kárára 328 fort. 01 krt. *Bajsa* község kárára 42 frt. 79 krt. *Bogyán* község kárára 42 frt. 42 kr. *O-Sztapár* község kárára 551 frt. 41. krt. *Paraga* község kárára 54 frt. 70 kr. *Stanisics* község kárára 21 fort. *Ó-Szivác* község kárára 146 frt. 50 kr.

Ezek a dolgok történtek a legutóbbi napokban, ezeket hallgatják a budapesti lapok agyon. A dolgok illetén fordulása arra indított egy író, hogy a kongresszus világi elnökét, illetve alelnökét, *Kraszejovits György karlócai* tekintélyes ügyvédet fölkeresse és most a folyó ügyekről megkérdezze. A következő kérdéseket intézte hozzá:

Igaz-e hogy a radikális párt a kir. biztossanak a kongresszus zavartalan lefolyásának engedélyezése fejében ígéretet tett volna, hogy a radikális párt ezért a kormányt mindenben támogatni fogja?

Szó sincs róla, ez csak a „*Bránik*” agyában született meg!

A kongresszus, minthogy most a zárszámadásokkal foglalkozik, tárgyalni fogja e a nagy port felvert *Brankovics* ügyet?

— A kongresszus, egy 21 tagu revideáló bizottságot küldött ki, mely az 1879. évtől a mai napig minden tételt meg fog vizsgálni. 1879—83 évig már elkészítette a számadásait a bizottság és ki is nyomatta. Egy példányt, az elsőt, átadom önnek. Ebből tehát világosan láthatja, hogy amit a radikális párt évek óta hirdetett és amit önök is hangoztattak, igaz és számszerint bebizonyosodott, hogy *Brankovics György patriárcha zombori esperes korában 1788 frt 18 krt, temesvári püspök korában mintegy 1500 forintot nem fordított eredeti rendeltetésére*. Az összegeket ugyan később fedezte, de dátumokkal bebizonyítottatt, hogy csak akkor fedezte, amikor a lapok leleplezték. Egy héttig még eltart a revideáló bizottság munkája, tán még több is napfényre kerül!

Mit fog a kongresszus Brankoviccsal tenni?

— Nona rendellenes tényei hivatalosan is konstatáltak, a bíróság útján felelősségre még sem vonják, mert ő Felsége a király nem akarja az üldözését és véget vetett az egész „ügynek”. Így a kongresszus egyszerűen nem veszi tudomásul a revideáló bizottság jelentésének ezen részét, *sajnálattal fogja konstatálni a patriarcha visszaéléseit és rosszalását fejezi ki. Ha a patriarchában önértet van, akkor egy pillanatig sem fog tovább megmaradni, de lemondásra nem kényszeríthetjük és ezt csak ő Felsége kedvéért tesszük.*

Mi történik ha lemond?

— Intercalaris helyettese lesz és ha csak le nem mond illetményeiről, élete végéig huzza fizetését és más patriarcha addig nem választható. De ha illetményeiről lemond, *új patriarcha lesz választva.*

Megállapítják-e a kongresszusi választmány nyal szemben a felelősséget?

— Természetesen, a kongresszusi választmány tagjai, élükön az elnökkel, Brankovics György patriarchával felelősek vagyoniilag a hiányokért és őket a károk megtérítésére kötelezni is fogjuk.

Kállay Béni megy.

(Egy belgrádi lap híre.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12.

A közös pénzügyminiszternek, Kállay Béni-nek állítólagos távozásáról már régen és sokat irnak a magyar ellenzéki lapok. Most ismét felbukkan ez a hír. Azt jelentik ma egyik fővárosi újságnak, hogy Kállay nemsokára *megváltik állásától*, még pedig azért, mert az okkupált tartományokban az ő regimje következtében tarthatatlanná váltak az állapotok.

Az említett ellenzéki forrás így adja elő értesüléseit:

Bosznia és Hercegovina lakossága telve van panaszokkal, még pedig jogos panaszokkal. Etégedetlenek a mohamedánok, elégedetlenek a szerb orthodoxok is és valamennyien évek óta fáradoztak azon, hogy a király elébe juthassanak és a tróntól kérjenek védelmet a sérelmekkel szemben, melyekben Kállay és tisztviselői részéről ugyancsak bőven volt részük.

A bosnyák alkirály folyton szépítgetni iparkodott a helyzetet, de végre felsőbb helyen is tudatára jutottak annak, hogy mi a valóság és hogy Bosznia-Hercegovinában immár olyan az elkeseredettség, hogy a legkomolyabban kell tartani a forradalomtól.

Politikai körökben méltán keltett feltűnést, hogy a király néhány hét előtt kihallgatáson fogadott a bécsi Burgban egy bosnyák-hercegovinai deputációt, amely terjedelmes memorandumot nyújtott át a királynak, aki a küldöttség tagjaival hosszabban elbeszélgetett az okkupált tartományok helyzetéről és akire az előadottak láthatólag megdöbbentő módon hatottak.

Politikai körökben tudják, hogy ennek a küldöttségnek a királynál történt fogadása Kállay ellenére történt. A bosnyák alkirály, aki tisztában lehetett vele, hogy Bosznia-Hercegovina lakosai mindent inkább fognak elmondani róla, mint jót, mindenkor azon volt, hogy az elégedetlenek küldöttsége ne juthasson a trón elébe. Hosszu időn át el is érte a célját, de legutóbb a király Kállay előterjesztése ellenére is maga elé bocsátotta a küldötteket, a kiknek a szavai a legnagyobb mértékben lekötötték a uralkodó figyelmét. A király el is rendelte, hogy a memorandumról *sürgősen referáljanak neki* és ennek következménye lett, hogy Kállay megingott és tarthatatlanná vált állásában.

Elbocsátása még az ősszel fog megtörténni és az utódja, hír szerint, *Khuen-Héderváry horvát bán lesz.*

A belgrádi *Dnevni List* is Kállay bukásáról ad hirt egy bécsi értesülés nyomán. Azt írja, hogy Kállay Béni nemsokára el fogják távolítani jelenlegi állásából és valamely más állásba fogják helyezni. Utódja valószínűleg gróf Khuen-Héderváry horvát bán lesz. Jellemző, — mondja a belgrádi lap — hogy ez a hír épp akkor kel szárnyra, midőn Karlócán a szerb nemzeti egyházkongresszus tanácskozik és a mikor a magyar sajtóban az az óhaj hangzik fel, hogy a magyarság Szerbiával és a Balkán-nal szemben a legharáságosabb köteleket létesítse. Az okkupált tartományok kormányzatában bekövetkezendő változás az egész szerb-ség kebelében nagy örömet fog kelteni és meg fogja nyugtatni Bosznia-Hercegovina ártatlanul üldözött lakosságát.

A színház.

(A nyári szezon mérlege.)

Arad, július 12.

Ma este utoljára játszott Zilahy Gyula társulata a nyári színházban s evvel befejeződött a nyári szezon, miután októberig nem lesz több színházi előadás. Akkor a kőszínházban kezdik meg működésüket az aradi színészek s ha szorosán vesszük, evvel fogja tulajdonképeni működését megkezdeni a Zilahy-féle új rezsím, amely eddig csak arra való volt, hogy az interregnumot betöltsse a nyár alatt a régi és az új társulat között.

Abból a szempontból azonban, amelylyel a nyári szezonnak ezt a zárszámadását elkészítem, körülbelül mindegy, hogy interregnum volt-e ez a három hónapos időny vagy sem, mert nem annyira bírálatot akarok írni, mint inkább megbeszélni egy s más olyan dolgot, a nyári szezon végével, ami a közönség és a színigazgató, illetőleg a szintársulat között van.

Első sorban konstatáljuk azt, hogy Zilahy Gyula igazgatóságával tisztult irány vonult be az aradi színházba. Elismeréssel jegyezzük fel, hogy az új igazgató ezt a foglalkozását nem csupán jövedelmi forrásnak tekinti, hanem a gazdaságos vezet s mellett törekvése volt a művészi szempont, a tisztességes színpadi irányzat, a vidéken elérhető előkelő nivó és a magasabb erkölcsi és művészeti czélok e'érése. Ez olyan törekvés, amely egy vidéki színigazgató minden ambícióját kimerítheti, amennyiben igen messze vagyunk még a vidéki színház mai állapotában attól, hogy a színműirodalom irányításába egy vidéki színház is befolyjon. Meg kell elégednie avval, hogy halad a nagy színpadok után s legfeljebb abban mutathatja ki nemes intenczióit, hogy nem követi mindenben azokat.

(Kritika a kritikáról.)

Átérve már most a speciális dolgokra, legelsősorban egy vallomást teszek. E lap hátsó oldalán megjelent színházi bírálatok mindig megmondták az igazságot a direkcióval, a művezetéssel, az előadások rendezése és a színjátszó művészekkel szemben. De nem mondta meg minden esetben a teljes igazságot, többféle méltányossági okokból. Ezek között első az, hogy a színház vezetését új ember vette át, aki nemcsak az aradi színház dirigálásában, hanem a színigazgatóság terén is új ember. Telve volt ambícióval és — tájékozatlansággal a vidéki színész-viszonyok és a vidéki közönség iránt s így bizony megtörtént, hogy eredménytelenséget szült és visszatetszést kelthetett sok olyan cselekedete, ami a legnemesebb és legönzetlenebb czéllal a művészet szentsé-

gének volt szánva. Azonkívül a mi színházi közönségünk nyaranta rendkívül kicsi s lelkiismeret-furdalás nélkül bizony egy kritikus sem vette volna a szívére, ha az ő igazságos, de kiméletlen bírálatai miatt, akár a közönség, akár a színigazgató s végül akár a színészek elvesztették volna azt a kedvet, amely nélkül a színházi élet nem lehet élénk. Valami közép-utat kellett tehát keresnünk az érdekek között, mely az ovatosan körülírt dicséret és az ovatosan eltakart megrovás között vezetett.

Most, a szezon végével, mikor a közönséget nem lehet elriasztani a színháztól, meg lehet mondani azokat az igazságokat, amelyeket egyes színházi előadások bírálatában nem, legfeljebb általánosságban és sonmásan lehet elősorolni. Elvégre a nyári szezon nem alkalmas arra, hogy végérvényes és általános érvényű ítéletet mondjunk egy színházi rezsím felett, amelynek tulajdonképeni működése csak októberben veszi kezdetét.

Abból az irányból, amelyet Zilahy Gyula igazgatásában követ, fentebb levontuk a konzekvenciát, elismervén, hogy az új igazgatóval új, tisztult felfogás és tiszta művészi ambíció vonult be a színház vezetésének irányába. Egy olyan dolog, amelynek keretébe hatásosan illeszkedhetnek bele: a változatos és előkelő műsor, a darabok helyes megválasztása, ügyes és ötletes rendezése, azok kiállítása, a hiánytalan komplett társulat, annak legalább átlagosan jó erői, az erős és precízen összetanult kar s ezek összeségében a kifogástalan anszamlék.

Ezek semmi esetre sem tulfeszített igények az aradi színház igazgatójával szemben, már csak azért sem, mert teljesítésük egyként előny a közönségre és a színigazgatóra.) Lássuk más most sorban, mi van meg a fent összeállított követelmények közül, mi hiányzik abból s mi a pótolni való.

(Műsor és rendezés.)

A műsor összeállításához alig lehet ezuttal szavunk, miután a nyári szezon ebből a szempontból nem lehet kritikai alapul venni. Egyrészt a nyári közönség miatt, melynek bizonyos tekintetben már követelményei vannak, mint a téli szezon közönségének, másrészt újdonságokat a téli szezon előtt és annak rovására játszani nem lehet. A műsor nivójáról alkotott véleményünk a cikk elején elmondott általános bírálatban önként benn foglaltatik.

A rendezés ellen már sok tekintetben lehet kifogást emelni. Leginkább az operett-előadásokat vesszük itt alapul, miután a drámai darabok rendezése kevesebb ötletet s nem annyira fokozott ügyességet, mint inkább komoly körültekintést kíván s mindennemű drámai előadás sine qua non-ja. Erre különben azért sem tesszünk megjegyzést, mert Csiky László és Mariházy Miklós a drámai darabok rendezését kiváló intelligenciával végzik. Az operett-előadások rendezése Polgár Sándor kezeiben van, aki rutinirozott, gyakorlott kezű ember, de a gyorsabb menetű újabb operettek rendezésével szemben a mi közönségünk igénye is meglehetősen, mert Rubos Árpád az ő ügyességével elkényeztette az aradi publikumot. Láttunk olyan előadást (*Faust*) amelyet vidéki színpadon úgy megrendezni csak Polgár Sándor tud, láttunk olyat is, épen a múlt héten, a Fedák-esték alatt, (*New York szépe*) amelynek rendezésében más ember megőszült volna, — de a mai angol-operett-divat több könnyedséget, élénkebb invenciót kíván s ilyet alig tapasztaltunk az aradi színpadon.

A darabok kiállítása s azok díszletezése ellen a rosszakarat sen találhat kifogást. El kell ismernünk, hogy Zilahy ebben a tekintetben fáradtságot és áldozatot nem kiméltve, a legki-

sebb minuciózitással elégti ki a scenikai követelményeket. Ebben a tekintetben a mi színházunk első helyen áll a vidéki színházak között s nem egy estén versenyre kelhetett a fővárosi színházakkal is. *Végh* Istvánban olyan művészi erőt bír a társulat, akinek ecsetvonásai darabokat menthetnek meg s darabokat tarthatnak műsoron. A *Katalin* és a *Pillangó kisasszony* diszletei, hogy csak a főbbeket említsük, remekbe készültek.

(A hiányos társulat.)

A társulat azonban hiányos. A drámai személynéket kétségtelenül sok jeles erői vannak, de például a tragikai szerepkör kérdését nem látjuk megoldva a *P. Lukács* Juliska és a *Gazdy* Aranka szerződtetésével. Közélről sem a tehetség szempontjából mondjuk ezt, de míg az előbbi inkább vendég s nem áll minden időben a drámai műsor rendelkezésére, addig az utóbbi fiatal hősnő lévén, nagyobb tragikai szerepekre nem alkalmas s szende-szerepeket játszik, mert ez a szerepkör is betöltésre vár. *Follinusnéval* és *Szabó* Irmával, aki igazi erőssége a drámai anszamléknak, ki van merítve a drámai színésznők névsora. A férfi szereplők közül *Csiky* László, *Ternyey* Lajos és *Németh* János jöhetnek számításba, *Zilahy* Gyuláról nem szólván és ide nem számítva *B. Szabó* Józsefet, akit kizárólag énekes szerepekre használnak.

Hasonlóan hiányt mutat az énekes társulat is. Mielőtt erre áttérnénk, konstatálnunk kell, hogy a hiányosság itt egyoldalú. Olyan furcsán áll ugyanis a dolog, hogy például opera-előadásokhoz elsőrangú erői vannak a társulatnak, élén *Zilahy* Gyulával, *Bejczy* Györggyel és *Békéssy* Gyulával s akit első helyen kellett volna említenünk: *Orbán* Árpáddal, evvel a nagytudású művésszel, akinek karmesteri pálcája sok élvezetes estét fog még szerezni az aradi közönségnek. De az operett-személyzet, amelynek szervezése könnyebb, összeállítására kisebb-igényeket követel, ez már a legnagyobb mértékben hiányos. Kezdjük azon, hogy nincs a színháznak olyan star-primadonnája, a ki vonzóerejét és központját képezné az operett-előadásoknak. *Haller* Irmáról eihiszzük, hogy jó primadonna lehetett Szegeden, vagy más — talán az aradinál még nagyobb — színházban is, elismerjük, hogy tehetséges művésznő, elsőrangú énekes-nő, de speciálisan az aradi színház primadonnájának nem való. S ez nem az ő képességein mulik, hanem az aradi közönség izlésén, mely annyira halad a pesti színházok divatja után, hogy olyan primadonnát kíván, aki nem a szerepét játsza, hanem a maga egyéni tehetségeit, az ő bájos egyéniségét produkálja minden mozdulatában. Olyan primadonna, aki a táncával, a ruhájával, a mosolyával játszik. Szóval táncos-szubréttre van szükség, ki nélkül a társulat „a színházi irodalom minden válfajában” nem működhetik.

Nincs továbbá — hogy csak a főbbeket említsük — komikusa sem a társulatnak. *Sarkadi* Aladár síheder-szerepeket játszik, miután rajta kívül nincs senki, aki ezt a szerepkört betölthetné. A jellem- és burleszk-komikus szerepkörök betöltetlenek.

(A téli évad előtt.)

Csak azokat a hiányokat soroltuk itt fel, melyek a legszükségesebb kellekrekre vonatkoznak. Ezekon kívül a direktorium maga fogja belátni, hogy némely szerepkör meg nem felelő, felesleges, avagy éppen használhatatlan taggal van betöltve s hogy ebben a tekintetben még sok olyan hiány van, amit a téli szezonon feltétlenül pótolni kell. Nem soroljuk fel ezeket egyenként, egyrészt mert ez a társulat csak a nyári szezonra alakult, másrészt mert termé-

zetes dolognak tartjuk, hogy a nagy szezonra amugy is meg kellene erősíteni a társulatot.

Körülbelül ezek volnának azok a hiányok, amelyek megakadályozták ama vérmes remények formális teljesülését, amelyeket az igazgató a közönséghez, a közönség pedig az igazgatóhoz fűztek. Mégis, ha mérlegeljük az új rezsim előnyeit ama hibákkal, amelyeket itt felsoroltunk, azt találjuk, hogy a jó tulajdonságai állandók lehetnek, hibái pedig nem organikus hibák, s egy kis körültekintéssel helyre hozhatók és pótolhatók. S miután *Zilahy* Gyulában megvan az ehhez való ambíció, a téli szezon elé érdeklődéssel és rokonszenves várakozással nézhetünk.

Zima Tibor

SZÍNHÁZ ÉS IRODALOM.

A színház műsora:

Vasárnap: Az őrnagy úr, bohózat. A Vígyszínház művész-társaságának felléptével.

Hétfő: A zsába, bohózat. A Vígyszínház művész-társaságának felléptével.

Kedd: A páholy, bohózat. A Vígyszínház művész-társaságának felléptével.

* Az utolsó előadás. A nyári szezonban ma este tartotta a színház a utolsó előadást a karszemélyzet megjutalmazására. Hosszu vizontagságok s három-négy darabcsere után végre megállapodtak a Kövessi-féle *Goldstein Számi* című bohózat előadásában, amely bizony nem valami sok közönséget hozott a kórusnak. Pedig az előadás — már amennyire ezt a darab ócskasága megengedi — élvezetes volt. *Sarkadi* Aladár a címszerepben kabinet-alakítást mutatott be s a közönség ki nem fogyott a nevetésből, míg ő a színpadon volt. A többi szereplők közül *Haller* Irma és *Békéssy* Gyula váltak ki.

* A Vígyszínház Aradon. A budapesti Vígyszínház művész-társasága holnap, vasárnap d. u. 3 óra 32 perckor érkezik Debrecenből Aradra, hol három estén fog a nyári színpadon vendégszerepelni. Vasárnap *Az őrnagy úr*, hétfőn *A zsába* és kedden *A páholy* kerül színre. A Vígyszínház társaságot *Zilahy* Gyula színházigazgató vendégszerepelteti.

* Leszkay András távozása. A Magyar Színház-ban készülő válság, melyről már a minap körülményesen megemlékeztünk, egyik budapesti lap ma az alábbi újabb értesülést teszi közre:

Az a hír, mely szerint *Beöthy* László lesz a Magyar Színház igazgatója, abban az esetben válhat aktuálissá, ha *Leszkay* András odahagyja a magyar színházat, ez pedig csak e hónap 17 én dől el. Hogy miért, annak magyarázata a következő: *Leszkay* igazgatonak a Magyar Színház részvénytársasággal kötött szerződése úgy szól, hogy *Leszkay* a színházért járó hárminchatezer korona bérösszeget két részletben tartozik megfizetni, még pedig felét január 1-én a másik tizenhatezer koronát meg július 1-én. Amennyiben ekkor nem teljesíti a fizetést, az igazgatóság levélben való felszólítást intéz hozzá és két heti haladékot ad neki. Nagy összegről lévén szó, érthető hogy *Leszkay* nem hagyja kihasználatlanul a meghosszabbított terminus nyújtotta kedvezményt; de az is világos, hogyha ennek lejártáig nem tesz eleget a szerződéses kötelezettségnek, a szerződés felbomlik. A jelen esetben július 17-én jár le ez a meghosszabbított terminus és így esik, hogy július 17 én fog eldőlni, vajjon tovább is *Leszkay* lesz-e az igazgatója a Magyar Színháznak.

* Aradi színészek művészestélye. Megemlékeztünk az aradi nemzeti színház tagjainak azon vállalkozásáról, hogy a színházi szünet alatt társaságot alakítva nagyobb vidéki városokban művész-estélyeket rendeznek. Az egyik társaság holnap, vasárnap este *Pécskán* rendez szórót, melynek műsora ez:

1. Judás. Költemény, irta *Várady* Antal. Előadja *Csiky* László. 2. Musica prohibita, olasz dal, b) Késő leány, magyar dal. Enekl *Parlagi* Kornélia,

zongorán kíséri *Mariházy* Miklós. 3. Kuplák. Előadja *Sarkadi* Aladár, zongorán kíséri *Mariházy* Miklós. 4. Lili keringő. Enekl *Sz. Karácsonyi* Mariska, zongorán kíséri *Parlagi* Kornélia. 5. a) Valentin imája (Faust operából), b) Khol Nidre (Szulamit operettből). Enekl *B. Szabó* József zongorán kíséri *Parlagi* Kornélia. 6. Petőfi a Hortobágyon, (melodráma). Irtá és zenéjét szerzette *Abrányi* Kornél. Előadja *Csiky* László, zongorán kíséri *Mariházy* Miklós. 7. Duett (Koldus diák operettből). Enekl *Sz. Karácsonyi* Mariska és *B. Szabó* József, zongorán kíséri *Parlagi* Kornélia. 8. Monológ. Előadja *Mariházy* Miklós. 9. a) A Rózsabimbó és a méh. Enekl *Parlagi* Kornélia. b) A Rózsabimbó és a méh paródiaja. Enekl *Sarkadi* Aladár, zongorán kíséri *Mariházy* Miklós. 10. Magyar népdalok. Enekl *Sz. Karácsonyi* Mariska, zongorán kíséri *Mariházy* Miklós. 11. Dalok. (Pillangó kisasszony és Lotti ezredeseiből). (Gólya dal). Enekl *Parlagi* Kornélia, zongorán kíséri *Mariházy* Miklós. 12. Az uzsorás (magánjelenet a Pajkos diákok operettből). Előadja *Sarkadi* Aladár, zongorán kíséri *Parlagi* Kornélia.

A társaság hétfőn *Uj-Aradon*, kedden *Lipán*, szerdán pedig *Déván* lép fel.

* Halál a színpadon. Salzburgban a városi színház tegnapi előadásán, amelyen a „Der Obersteiger“ (A bányamester) című operettet adták elő; sajnálatos eset történt. Az egyik nő főszereplő, *Kruzsina* Antonia kisasszony hirtelen rosszul lett és nyílt jelenetben összeesett. Mire orvost hívtak, a színésznő meghalt. Agygutaütés érte. Az előadást nem lehetett folytatni.

* Ritka színházi per. A moszkvai operaház kötelékéből *Klementieff* tenorista és *Juzsin* baritonista kiléptek. Ez sok páholybérletet arra indított, hogy felmondják a bérletet és per utján visszaköveteljék a pénzüket. Ezek a bérletek azt állítják, hogy a nevezett énekesek kilépése miatt a moszkvai opera már nem képes azt a műélvezetet nyújtani, melynek kedvéért ők, a bérlet, a bérleti szerződést aláírták.

Ujabb csőd-eljárás

Ugron Gábor ellen.

(Hatszáz ezer korona követelés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12.

A bukott „Székelyegyleti Első Takarékpénztár” székely-kereszturi és vidéki részvényesei és betétese *Ajvász* Kristóf kereskedő meghívása folytán a napokban Székely-Kereszturon népes értekezletet tartottak. Az értekezleten elnökölt *Ajvász* Kristóf, a jegyzőkönyvet vezette *Kozma* Miklós fiátfalvi állami iskolai tanító.

Einök előterjesztette, hogy a mostani kilátások szerint a bukott pénztár betétese betett összegeiknek csak 25—30 százalékát ha megkapják, a többi a részvénytőkével együtt el fog veszni és ezen érzékeny nagy kár okozója egyedül *Ugron* Gábor, a bukott takarékpénztár volt igazgató-elnöke, kinél több, mint hatszáz ezer korona követelése a pénztárnak odavész, odavész pedig azért, mert birtokain megelőzőleg annyi követelés van bejegyezve, hogy eladás esetén a pénztárnak a vételárból semmi sem fog jutni. Felhívja azért az értekezletet, hogy igyekezzen módját találni annak hogy valamiképpen a bukott takarékpénztár csőd-tömege az *Ugron* Gábornál lévő követeléshez hozzájuthasson.

Az értekezlet hosszas tanácskozás után elhatározta, hogy kérelmet intéz a bukott takarékpénztár csőd-választmányához, melyben arra kéri a csőd-választmányt, miszerint utasítsa a tömeggondnokot, hogy *Ugron* Gábor ellen a csőd-eljárást, a takarékpénztár csőd-tömege nevében, az illető bíróságnál haladéktalanul kérelmezze és inittassa meg. Ecce azért határozta magát az értekezlet, mert akkor az összes hitelezők egyenlő mértékben fognak részesedni az eladott birtokok árából s így reménység van, hogy a

követelésnek legalább egy része meg fog kerülni.

A kérelem az értekezlet jegyzőkönyvével együtt már fel is küldetett Udvarhelyre a csőd-választmány elnöke, dr. *Válcsek* Ferenc ügyvédhez.

Az értekezleten többen felnáborodva említették, hogy Ugron Gábor az almakereki birtokáról, a birtokra kért és kimondott végrehajtás után, az összes fiatal gyümölcs és szőlő-oltványokat kiásatta és eladta, vagy elajándékozta s ezáltal hitelezőit érzékenyen megkárosította, amennyiben ezáltal a birtok értékében vesztett.

Méltán kérdezhetjük: hát ezt szabad volt Ugronnak megcselekedni?

Az *Apafi* György síremlékét is a birtok lefoglalása után adta el, vagy ajándékozta el Ugron Gábor. Vajjon a hitelezőket megkérdezte e s vajjon azok beleegyeztek-e ezen történelmi emlékeknek a lefoglalt birtokról való elszállításába? Ez alig hisszük, hogy megtörtént volna.

Az aradi kereskedők köre estélye.

(Mulatság a ligetben.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12.

A nyári multságoknak az idén meglehetősen rövid sorozatában előkelő helyre jut az az estély, a melyet az *Aradi Kereskedők Köre* rendezett ma este, a városligeti vendéglő nagyszobájában. A kör ezt *házi estélynek* rendezte, de minden ízében sikerült multsággá nőtte ki magát, a mely kedves emléket hagyott maga után hátra.

Az est hangversennyel kezdődött. Ennek megnyitója a *Szép galatha* nyitánya volt, a melyet hatalmas, kitűnően összejátszó zenekar adott elő nagy hatással. A zenekarban *Budics* Mátyás tanár, *Buzáky* Gyula, *Berán* Béla, *Doka* Miklós, *Goldzieher* Albert, *Imbronovics* Menyhért, *Kövesdy* Alajos, *Mayer* Ede, *Ofner* Gyula, *Róth* Jenő tanár, *Scherhag* Ernő, *Holzer* József, *Sóhr* Mátyás, *Zoltai* Mátyás tanárok működtek közre.

Ezt *Polgár* Sándornak az Aradi Nemzeti Színház jeles tagjának énekes magánjelenete követte: *A kórista keservei*. A közönséget állandóan derült hangulatban tartotta a kacagató magánjelenet, a melylyel *Polgár* sok invencióval, minden ízét kihasználva adott elő. A magánjelenetet, a mely egyik műsorszámára lesz a *Polgár*-által vezetett nyári körútnak, *Goldzieher* Albert kísérte zongorán nagy ügyességgel.

Ujra zeneszám volt a műsoron. A két *pinnyóke* című duettet játszották fuvolán *Doka* Miklós és *Buzáky* Gyula, a teljes zenekar kíséretével. Ugy a fuvolások, mint a kísérek játéka művészi volt, s a közönség lelkes tapsaira megtoldották több népdallal.

Kiemelkedő része volt az estnek *Szabó* Irma, az Aradi Nemzeti Színház tagjának monológja. A *levél* című magánjelenetet adta elő igazi művészettel, végtelen kedvesen és szeretetreméltóan. A magánjelenetet a közönség szünni nem akaró lelkes tapsokkal honorálta, s a tapsokra *Szabó* Irma még a *Heten vagyunk* uram, *heten* című költeményt szavalta elő, meghatóan, lelket érintő egyszerűséggel.

Ezzel a műsor véget ért volna, de a közönség megnyilatkozásának engedve, *Polgár* még a *Rózsabimbó* és a *méh* paródiáját énekelte el; ennek hatását alig lehet szóval méltatni.

A műsört tánc követte, *Nagy* Károly bandájának muzsikája mellett. Az est sikere dícséretére válik a kör vigalmi bizottságának, a mely *Brunner* Béla bizottsági elnök és *Doka*

Miklós bizottsági titkár vezetésével szorgoskodott annak elérésén.

Az estélyen a következő hölgyek voltak jelen:

Asszonyok: Spielmann Miksáné, Wolf Béláné, Fehér Józsefné, Stine Andorné, Daimel Lajosné, Hacker Mórné, Fränkel Vilmosné, Szücs F. Vilmosné, Stern Vilmosné, Sági Henrikné, Pölzl Miksáné, Guld Emilné, Faix Jacquesné, Meer Áminné, Polgár Sándorné, Grósz Mórné, Grünberger Sándorné, Stern Sándorné, Szegfű Rezsóné, Herczeg Lászlóné, Berán Antalné, Ungár Árminné, Berán Béláné, Berger Albertné, Rettenbacher Nándorné, Pállyné, Ruzsonyi Endréné, Hammer Vilmosné stb.

Leányok: Basch Stefike, Blum nővérek, Fehér Beriska, Fränkel Zsuzsika, Grosz nővérek, Hacker Wally, Herczeg Irénke, Herskovitz Tini (Bécs), Kellner Hermin, Maurer Anna, (Eperjes), Pálffy Margit, Rettenbacher, k. a., Szabó Irma, Stern Flóra, Stern Malvin, Schauer Szidi, Stine Anna, Szegfű Illus stb.

A braganzai herceg pöre.

(Részletek a tárgyalásról.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 12.

A londoni *Times* ma megjelent száma bő részleteket hoz a *Ferenc József* braganzai herceg londoni botránypörének tárgyalásáról.

A tárgyalás folytatásán megjelentek Southwarkban *Chapmann* Cecil előtt *Ferenc József* braganzai herceg, 22 éves, az *osztrák* hadsereg hadnagya, avval vádolva, hogy *Chauder* Henry 15 éves, *Gerry* William 24 éves könyvkötő segédek és *Sherman* Charles 17 éves rikkancs társaságában törvény elleni kihágást követtek el. *Ferenc József* herceget *Edward Clarke*, *F. Gill* és *A. Gill* ügyvédek a többiekkel *Palmer* és *Barrington* védtek.

Edward Clarke kijelenti, hogy a herceg hevében a többi vádlott ellen *rablás és zsarolás* miatt vádat fog emelni. *Muskett* ügyész azt indítványozza, hogy az esetet, mint *erős erkölcselenséget* tárgyalják.

Azt állítják, hogy a vétséget június 25-én, kedden reggel követték el egy Dukestreeti kis ház első emeletének előszobájában, mely egy *Burbedye* nevű házaspár tulajdona. Ennek több kiadó szobája volt és előtte való nap délután *Gerry* ott megnézte az egyik szobát, a melyet másik két társa és a maga részére ki is vett heti 9 koronáért.

Előző nap az ágyakat az előszobába állították, aznap este *Chaudler* és *Sherman* föltűntek *Burbedyennek*, mert a Dukestreeten egy elegánsan öltözött ur társaságában mentek, aki később a braganzai hercegnek tudódott ki. Ejjel fél 12 óra tájt *Burbedye* látta, a mit *Chaudler* és *Sherman* elhagyták a házat s hallotta, a mint az utóbbi az elsőnek ezt mondotta:

— Neked az éjjel ki kell magad csipned, neked kell a dolgot megcsinálnod...

Rövid időre rá aztán látta őket együtt jönni a herceggel. Epen *Burbedye* előtt mentek el s a herceg az utcán keresztül követte őket. Nehány pillanat múlva ismét az utra mentek, a herceg csatlakozott hozzájuk.

Burbedye gyanút fogott, a mint meglátta az előkelő külsejű ur társaságában a két fura suhancot. Bement a házba, fölköltött egy lakót és ennek segítségével az előszoba ajtaján egy *lyukat furtak*.

Tíz perccel később a herceg, *Chaudler*

és *Sherman* bejöttek az előszobába és belülről bereteszelték az ajtót. *Burbedye* és a másik lakó a hátsó szobában voltak, míg *Gerry* a második emeletre ment fel.

Néhány perc múlva *Barbedye* és társa benéztek az ajtón szurt lyukon s ekkor tanui lettek a kérdéses vétségnek.

Burbedye felment *Gerry*hez, aki hirtelen lerohant. *Burbedye* utána szaladt és az utcán elfogta és felvitte a rendőrségre, a hol azt mondta:

— Magamra vállalom a bünt, nem akarom, hogy a fiuk bajba kerüljenek. Én hoztam őket a csiny gondolatára, és én majd megmondom nekik, hogy mit tegyenek.

Ez volt a tényállás és ezt a tényállást a tárgyaláson úgy *Barbedye*, mint a másik vádlott megerősítette. A tárgyalást elnapolták, s erre a három suhancot visszavitték a fogságba, a herceget pedig újabb biztosíték ellenében szabadon bocsátották.

Ezt az erkölcselleni vétséget, melylyel a herceget és társait vádolják, egyedül az angol és a magyar büntető törvénykönyv bünteti.

Az ügyvédek és a reklam.

(Az ügyvédi kamara határozata.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12.

Megemlékeztünk az aradi ügyvédi kamara választmányának legutóbbi ülésén hozott határozatairól, a melyet közül a legérdekesebb az, a melyek az ügyvédeknek a hirlapokban tett közléseiről hoztak.

A kamara ezt tudvalevően fegyelmi vétségnek deklarálta, s ennek folytán a határozatot közölte az ügyvédi kamara összes tagjaival.

Az aradi ügyvédek ma hozták meg az érdekes határozatot, a melyet érdekes voltánál fogva alább szószerint közlünk:

Péterffy Antal aradi ügyvéd és 15 tagtársának beadványa, a melyben előterjesztik, hogy az ügyvédi kamara némely aradi tagja következetesen közzé teszi egyik-másik hirlapban ügyfele képviselésében szerkesztett beadványait, az ügyben kifejtett tevékenységét és annak eredményét. Miután ezen eljárásuk nyilvánvalóan a reklám jellegét ölti fel, felkéri a kamara választmányát, hogy ez ellen emelje fel tiltakozó szavát és ennek alapján elfoglalt elvi álláspontját a kamara összes tagjaival közölje.

Végzés.

Az aradi ügyvédi kamara választmányának elvi álláspontjaként kimondja, hogy az ügyvédeknek az a cselekménye, hogy ügyfele képviselésében szerkesztett beadványait, az ügyben kifejtett tevékenységét és elért sikereit *hirlapokban reklamszerűen következetesen közléseket vagy közléstétet*: az ügyvéd méltóságával és az ügyvédi kar tekintélyével összeférhetetlen cselekményt képez és a választmány azt az 1874. évi XXXIV. t.-cikk 68. §-a b) pontjába ütköző *fegyelmi vétségnek* minősíti.

Az aradi ügyvédi kamarának 1902. évi július 8-án tartott üléséből.

Szalay Károly,
elnök.

Steinitzer Félix,
titkár.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az aradi iparosok első betegsegélyző és temetkezési egyesület elnöksége holnap, vasárnap d. u. 8 órakor hivatalos helyiségében rendes havi ülést tart.

(*) A Kossuth Lajos betegsegélyző és temetkezési egyesület július hó 18-án d. u. 8 órakor

saját helyiségében rendkívüli választmányi ülést tart.

(*) A Jókodv-asztaltársaság vasárnap este hét órakor *Schriffert* József vendéglőjében fontos ügyben értekezletet tart.

Az aradi dollár-összeesküvés.

(Schlauch egy iskolatársáról.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12.

Az a névsor, amely a mai napon *Schlauch* Lőrinc iskolatársait közölte, a régi, érdekes emlékek egész sorozatát keltette fel az aradiakban. A legnagyobb része a püspök iskolatársainak jeles, szereplő embere lett az aradi társadalomnak, egy részük pedig a szabadságharcnak s az azt követő időknek.

Különösen egy van a volt iskolatársak közül, a melynek nevéhez fölöttébb érdekes, a krónikások által kevésre méltatott esemény fűződik. Ez a személy a névsorban *Nagy József* néven szerepel. *Nagy József* később aradi tanító lett és a fő hőse a híres aradi dollár-összeesküvésnek.

A mikor a szabadságharcot leverték, a magyarokban erősen élt a remény, hogy Kossuthnak sikerülni fog külföldi segítséget kapni az abszolutizmus alatt nyögő ország felszabadítására. Különösen Aradon, a hol még sajtó a vértanúk kivégeztetésének fájdalma, várták szorongó szívvel az akciót. Az utcákon mind arról beszéltek, hogy „*Lajos*” — a spiclik miatt nem lehetett Kossuth nevét kiejteni. — majd csinál valamit a nemzetért.

Egy napon csakugyan jött valami. *Winkler* Brunó, minorita áldozár nyomtatót fölhívásokat mutatott, a melyeket Kossuth intézett az elnyomott nemzethez. Hazafias forradalmat akartak szervezni. Ebhez tízezer fölkelő nép szükséges az Aldunánál. Fegyvereket „*Lajos*” fog hozni. A fölkelés támogatására, annak eredményes kivételére Amerikában nyomott és a m. kir. kincstárnál beváltandó egy millió tizes dollár van utalványozva: „Azokat elfogadni, ajánlani, árusítani, a hazát látogató emiszszáriusokat pártfogolni, utjukban segíyezni, minden lelkes honfi kötelessége”

A felhívásnak meg is lett az eredménye, a forradalmi komité elnöke *Vörös Antal* volt, s leglelkesebb tagjai: *Winkler* Brunó, *Nagy József* s *Szabados* István tanítók.

A dollárok árusítását egy *Csomortányi* Károly nevű ember, a kurticsi Almássy-tanyáról vállalta magára. Érdekes, hogy a dologban egy nő is szerepelt. *Hajnóczy* bánáti lelkésznek, aki akkor Aradon volt, *Rekka* nevű leánya Belgrádban volt férjnél. Háza a menekülő magyarokat befogadta. Hozzájöttek a dollárok s a forradalmi urak s ő utiböröndben küldötte apjának, ez pedig a komité tagjainak.

A dollárokat vásárolták, árusították Aradon akadály nélkül. Ugyszólván mindenki pénztárczájában hordta azokat s ha vett valamit, azt kérdezte a boltostól:

— Tetszik dollár, avagy osztrákjeggyel fizessek?

Azonban a dollár összeesküvést elárulták. Az áruló *Csomortányi* volt, a kire a pénzt bizták. *Csomortányi*, a pénz egy részét elköltötte s úgy akart magán segíteni, hogy névtelen levélben feljelentette az egész összeesküvést. Az aradi osztrák zsandárkapitány *Csomortányi* lakásán házkutatást tartott. A magyarbarát érzésű kapitány szerette volna elsimitani a dolgot, de *Csomortányi* maga leplezte le a dolgot. Ekkor a fölfeszített szekrényből egy csomag kiesett, a kapitány rálépett. De *Csomortányi* egy szóra félbehívta őt, s mikor az elvette a lábát a csomagról, *Csomortányi* odaszólt:

— Hát ez mi? Hisz ezek dollárok!

Erre irtozatos hajsza indult meg. Az osztrák zsandárok több gyanus polgárt letartóztattak, közöttük *Tedeschi* Jánost, *Tedeschi* Viktor édesatyját. Letartóztatták és fogságba kísérték *Lakatos* Ottó minorita házfőnököt, aki a dollár-összeesküvést később emlékirataiban megírta.

Eleintén az volt a hit, (sokan ma is úgy tartják) hogy a dollárok a minorita-templomoltára alá voltak rejtve. A hadbíró meg is kérdezte erre nézve *Lakatos* Ottót, a ki ezt tagadta:

— 1849. augusztus havában — mondta — bizonyos Török (ha nem csalódom cs. és kir. ezredes) ily koholt, hazug bejelentésre kutatott az aradi minorita kolostor pincéjében az eltűnt magyar korona után, de siker nélkül.

A dollár perben 1854. augusztusában hozták meg az ítéletet. Huszonkettőt ítéltek el, a kiket a joeselstadti várba vittek. Közöttük aradiak: *Simon* Ignác ügyvéd 3 évre, *Mülek* Ferenc ügyvéd 2 évre, *Szabados* István tanár 2 évre, *Nagy József* tanár 2 évre ítéltetett. Az aradi elemi iskola, a melyet *Nagy József* és *Szabados* István vezettek, ez időre tanító nélkül maradtak.

Az aradiak különben nem először lettek áldozatai lelkesedésüknek, szabadságszeretetüknek. Az abszolutizmus éveiben, egy előkelő nevű mágnás, a ki itt aszfaltban dolgozott (ezért *szurkos grófnak* nevezték) gyűjtött pénzt a *Klapka*-légió szervezésére, a melyet *Bismarck* is támogatott. Azonban a szurkos gróf a pénzt egy éjjel elkártyázta, — és ezzel aztán vége volt Aradon a *Klapka* légió propagandájának.

Vérontás egy gyűlésen.

(Politikai tüntetés verekedéssel.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, július 12.

Éger csehországi községben ma este óriási botrányok voltak. A keresztény-szocialisták és az alldéutschok összeverekedtek egymással, még pedig oly sikerrel, hogy a városi kórházban az éj folyamán alig győzték a betegeket elhelyezni. Megsérült *Schönerer* és *Iro* képviselő is, az utóbbi igen súlyosan. Veszélyes fejsebbel szállították be a kórházba, a hol most nagy gondal ápolják.

A verekedésre a holnap tartandó alldéutsch-gyűlés szolgáltatót okot, melyre már ma este igen sokan sereglettek össze Égerben a vidékről is. De egybegyűltek a keresztény-szocialisták is, a kik eggyet-eggyet ordítózás közt jártak be a várost és kimondották, hogy tüntetni fognak a másik párt ellen.

Este 10 óra felé szemben jött egymással a két, sok ezer főre menő csapat. A *Germanen-Hügel*-nél aztán találkoztak. A keresztény szocialisták fenn a dombon helyezkedtek el, emezek pedig a domb lábánál foglaltak állást.

Pár pillanat múlva megtörtént az összeütközés és a *Germanen-Hügel* valóságos csataterre változott át. *Schönerer* képviselő szólni akart, de óriási tüntetést rendeztek ellene és kövekkel megdobálták. Egy jókora kő mellén találta a nagyszáju politikust. Erre megindult a kövek áradata. Mindkét csapat követ ragadott és elkecseregett dühvel folyt a kölcsönös hajigálás.

Ugy az alldéutschok, mint a keresztény-szocialisták közül rendkívül sokan megsérültek. Egy rendőrt, egy asztalos-

legényt és több gyermeket eszméletlen állapotban szállítottak el a csata színhegyéről. Megsérült *Lukács* rendőrfőnök is.

Iro képviselő felszaladt a dombra s csillapító beszédet akart intézni a felbőszült tömeghez. Őt is megdobálták, egy hatalmas kődarab pedig úgy homlokra talált, hogy eszméletlenül összeesett. Bevittek a városi kórházba s ott vették gyógykezelés alá. *Sebe igen veszélyes* s hosszabb időbe kerül, míg a betegágyat elhagyhatja.

Az elkecseregett csata mintegy husz percig tartott. Akkor aztán elvonult a két párt. Érdekes, hogy a nagy németek a „*Wacht am Rhein*”-t énekelték, a keresztény szocialisták pedig a „*Gotterhalte*”-t.

A tüntető tömeg egymást folyton abugolva a főterre vonult s kevéssel éjjel előtt széteszlott. A demonstrálók soraiban igen sok katolikus-legényleti tagot és veteránt láttak, míg a liberális elem alig volt képviselve.

A rendőrség attól tart, hogy a tüntetés holnap nagyobb mértékben meg fog ujulni, mert az alldéutsch gyűlésezők zöme csak holnap reggel érkezik meg.

Ezer munkás ünnepe.

(A sztrájkvezér koszorúja. — Kirándulás Uj-*Aradra*. — A vértanú-szobor megkoszorúzása. — Fáklyásmenet.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12.

A mai hétköznapot ünneppé avatta a kőművesek számára az a győzelem, melyet becsületos kitartással küzdött ki, s amely a munkának győzelmét jelenti. A sztrájk békeséggel ért véget, s ezt az alkalmat magyaros szokás szerint megülték a kőművesek: megünnepelte ezer derék munkás.

Reggeltől estig tartott ez a sztrájk utáni, jókedvű vasárnap, melyben résztvettek az aradi, uj aradi, kis-szent-miklósi és zsigmondházi összes kőműves munkások. A vidékiek korán reggel vonultak be s virágcsokrot hoztak *Szappanos* Lajos, a sztrájk vezetője számára, kit az aradi munkások babérkoszorúval tiszteltek meg önzetlen és buzgó fáradozásáért. Mikor a munkások együtt voltak a sztrájk tanyán. Szappanos felolvasta a vállalkozókkal kötött egyezséget, melyet lelkesedéssel fogadtak.

Ezután elhatározták, hogy kimennek Uj-*Aradra* és Kis-Szent-Miklóstra, s bár erre a főszolgabírótól engedélyt nem tudtak kapni, mégis megkísérelték. A két község között, az állomásnál fehérbe öltözött leányok várakoztak a munkásokra és a vezérférfiak mellére csokrot tűztek. *Sachs* József munkavezető neje pedig köszönetet mondott *Szappanos* Lajosnak és a többi vezetőnek eredményes fáradozásáért.

Ezután betértek a *Klug*-féle kerthelyiségbe, hol vígan töltötték az időt. *Szappanos* beszédet tartott, melyben kiemelte az aradi és a többi községbeli munkások között fennálló testvéri viszonyt. Majd táncra kerekedtek s a zene mellett sokáig folyt a vigasság.

Később visszatértek *Aradra* s a munkásokkal tartottak az asszonyok is. Érdekes képe volt ennek a felvonulásnak. A munkások mind fel voltak virágozva, ezzel is az ünnepi hangulatnak adva kifejezést. A sztrájk tanyán újból lelkesítő beszédek következtek.

Este nyolc órakor *fáklyásmenetet* rendeztek zeneszó mellett. A vértanú szobránál *Szappanos* Lajos a neki adott babérkoszorút letette a márvány talpazatra, mondván, hogy a koszoru nem őt illeti, hanem minden babérlevélhez

egy-egy munkásnak van jussa. A szobortól elmentek Probst Mihály, Kotsis Lajos, Reisinger Sándor, Frick József építészek lakása elé. Majd Greén Nándor tb. főkapitány ablakai alá vonultak. Köszönetet mondtak Greénnek, ki mint a békéltető bizottság elnöke, sok szolgálatot tett nekik. Greén megköszönte az üdvözlést. A fáklásmenet megállapodott még a főispán lakása, a városháza, az Aradi Közlöny és az Aradi Friss Újság szerkesztősége előtt.

Ezzel véget ért az ünneplés, melynek alkalmából felsoroljuk azokat a derék munkásokat, kik a békés, de öntudatosan komoly mozgalom élén állottak, ezek: Szappanos Lajos, a sztrájk vezére, Perleg György, Hovanyecz András, Trithaler János, Beer József, Ábrahám Károly, a békéltető bizottság tagjai; továbbá: Urda Lajos, Gartner Károly, Eberlein Ágoston, Novony Ferenc, Ékes Károly, Kaupert Lajos, Hoppel Károly, Lukács György, Klein János (Uj-Arad). A munkások nagy hálával vannak Pilan György vendéglős, egykori köműves iránt, ki őket odaadón segítette.

SPORT.

+ A rudugrás bajnoka. A napokban emlékeztünk meg Kausser F. Jakab magyar athletának Anglia rudugrás bajnokságáról abból az alkalomból, hogy az Aradi Athletikai Klub üdvözlő táviratot intézett hozzá. Mint most utólag bebizonyult, a bajnok győzelme még nagyobb, mint ahogy annak először híre ment. A győzelem után érkezett távirat ugyanis kisebbnek jelezte az eredményt a ténylegesnél. A hivatalos jelentés szerint ugyanis 3 m. 25 centimétert ugrott. Kausser e vetélkedésben megverte W. H. Hodgson, a tavalyi bajnokot, aki 3 m. 22 $\frac{1}{2}$ cm-t ért el az idei versenyben. A standard-rekord, melyért az angol rudugró bajnokságban külön éremdíjazás jár: 3 m. 5 cm. Kausser e verseny után az a kitüntetés érte, hogy a versenybírók elnöke a hivatalos banketten jobbjára ültette, ünnepi szónoklatában pedig külön emlékezett meg Magyarországról s a magyar sportról, kiemelve annak a világ legklasszikusabb atlétikai viadalában elért sikerét. Ugy magánosok, mint testületek üdvözltek a Magyar Athletikai Klubot. Kausser győzelme alkalmából, ami bizonyítja annak, hogy ennek sportbeli és nemzeti fontosságát kellőleg méltányolni tudják.

Olasz anarkista Aradon.

(Aki becsüri a magyarságot.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12.

Szegedről azt az értesítést küldi tudósítónk, hogy egy anarchista-gyanus olasz koldus onnan Aradra vette útját, miután a szegedi rendőrség figyelmét már magára vonta.

A napbarnított szőke bajszos fiatalember Szegeden kóborgott ma, sötétkék ruhában, olaszosan félrecsapott nagykarimájú puha fekete kalapban. Az eléggé jóképű, de elzüllöttnek látszó talián, aki olaszországi alattvaló, leginkább azzal keltette föl a figyelmet, hogy a mi jó, ősz királyunkról baljósatszerűen nyilatkozott, nemzetünket becsüri s méltán háborította föl mindazokat, akik nyilatkozatainak hírt vették.

A titokzatos jambó ma délután bukkant föl a szegedi Valéria-téren, ahol Schiffer Antal fűszerkereskedőhöz állított be, kérve anyagi segítséget. Tört németességgel beszélt, ami fölbresztette a kereskedő érdeklődését s megkérdezte, hova való s mi jogot kéreget. Az olasz felelet helyett recsegő, durva hangon mondta:

— Gyalázatos ország ez, de hiszen csak addig tart ez az állapot, amíg Ferenc József behunyja szemét, ami 1906-ban fog megtörténni, itt is jóra fordul minden.

Schiffert a könyörület helyett bosszankodás fogta el és ingerülten mutatott ajtót a káromkodó taljának. Az idegen legközelebbi utja Kormányos Benő dr. ügyvédhez vezetett, akinél hasonló gyalázkodással beszélt Magyarországról és népéről. Persze ianét is kikergették.

A rejtélyes alak vendégszerepléséről egy rendőrt értesített Schiffer Antal. A rendőr nyomban jelentette ezt Pálffy József dr. alkapitánynak, aki a detektiveket bizta meg, hogy a kéregető olaszt lefűleljék. A vasuti állomásokon megfigyelik, hogy nem utazik-e tovább a gyanus ember, akiről azt hiszik, hogy szövetségben van az anarkistákkal.

Ott, ahol megfordult, azt mendotta a kóbor talján, hogy Aradra akar menni s utiköltésére van szüksége.

A rendőrség értesítette az aradi kapitányságot, hogy amennyiben szerencsétleni őket Itália kétes egzisztenciájú szülőtte, fogadja tárt karokkal.

Aradi urnó a tébolydában.

(Egy sorsüldözött asszony tragédiája.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12.

Arad város társadalmi életében nagy szerepet játszott évtizedekkel ezelőtt B. Henrik nagykereskedő.

A kereskedelmi világban hangzatos volt az ő neve, és nem egy nagy vállalatunk, vagy intézményünk alapvetésénél ott észlelhettük a szakszerű és áldásos működését.

A társadalmi és kulturális mozgalmakban szintén elől állott ugyszintén az aradi izraelita hitközségnek is egyik legtekintélyesebb és legügybuzgóbb vezető férfja volt.

Elhalálzásával romba dőlt mindaz, amit magának fáradhatlan szorgalmával megalkotott. A kényelmes otthonba, melyben városunk előkelősége annyiszor adott találkát egymásnak, beköltözött a gond, lassankint az inség.

B. Henriknek özvegye született W. Hermin utolsó ingóságait értékesítvén elhagyta e várost, melyben őt ezelőtt ünnepelték szellemeért, szívjóságáért. Ő, aki fáradhatlanul működött, mint az izr. nőegylet egyik védasszonya, a szegények segélyezésében, ő jutott végül arra, hogy ez az egylet havi segélyezésben részesítse őt magát.

Nagy lelki erejével leküzdötte a nyomorúságot és Bécsben huzódott meg a külváros egy zugában.

A bécsi rendőrségnek azonban utóbbi időkben sok baja volt vele. Egy ízben a Duna csatornájába vetette magát öngyilkossági szándékkal, de onnan kimentették.

Máskor egy emeleti ablakból vetette le magát. Összevuzta testét, kórházban feküdt hosszú ideig, de azért még sem tudott meghalni.

Igy bolyongott, nyomorgott, míg végre elborult az agya, megőrült.

Ezt a tényt igazolja az aradi kir. törvényszéknek következő végzése:

A budapesti lipótmezei m. kir. állami elmebetegintézet igazgatóságának átirata elmebetegnek kijelentett aradvárosi illetőségű B. Henrikné W. Hermin gondnokság alá helyező levén, az e végből tartandó tárgyalásra határidőül 1902. július 14. napjának d. e. 9 órája tüzetik ki.

A kir. törvényszék az elmebeteg részére ügygondnokul Radó Károly dr. ügyvédet rendelte ki.

Schlauch nyilatkozata Aradról.

(A biboros és az ujságíró.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12.

„Aradnak magyar a szive, de nem keresztény a lelke.”

Nagystilű ember nagy stilű mondása ez. Hogy mennyire igaz, ne kutassuk, s hogy milyen érzések vihették ennek kimondására azt, aki a kijelentést tette, ne foglalkoztasson bennünket — ma, mikor az elszállott lelke: még ugyszólván közöttünk érezzük.

Schlauch Lőrinc, a most elhunyt biborospüspök mondta ezt Aradról, mely városhoz őt olyan sok emlék köti. A kijelentése nagyon fontos alkalomhoz van kötve, melynek elmondásával egyik érdekes epizódját kötjük életre a halott biboros nagy multjának.

Az egyházpolitikai reformok behozatalát megelőző izgalmas időben történt, hogy Agliardi pápai nuncius Nagyváradon járt. Nagy feltűnést keltett, hogy a hercegprimás megkerülésével Schlauchot kereste fel, hogy a küszöbön álló nagy reformról (inkább talán annak megakadályozásáról) tárgyaljon vele. Különös dolgok történtek ez alkalommal Nagyváradon. A hirlapírókat, kikkel a biboros egyébként mindig szívesen érintkezett, elzárták a nunciussal való tanácskozások elől, sőt még az Agliardi tiszteletére rendezett ünnepi aktusokról is kirekesztették őket. Kivételt tettek azonban a nagyváradai klerikális ujság munkatársaival.

Egy nagyváradai ujságíró, ki jelenleg az aradi sajtó munkása s előzőleg is Aradon élt, ez a meglepő rendelkezés arra készítette, hogy személyesen keresse fel Schlauchot s megtudja tőle a szigorú kirekesztés okát. A rezidenciában csupán Fetser kanonokot, a püspök bizalmasát találta s tőle kért felvilágosítást, de e helyett meglehetősen csipős megjegyzéseket kapott.

A társalgás izgalmas jelleget kezdett ölteni az ujságíró és kanonok között, mikor megérkezett Schlauch. A nagyészü biboros az ujságíró kifakadásaira diplomatikusan felelgetett s mikor ez a hazafiságot állította az egyház mellé, elmosolyodott.

— Én Aradon tanultam a hazafiságot — érvelt erre az ujságíró.

— Arad . . . Arad — válaszolta a biboros — ott a pogányok is hívők lesznek, de a hívők meg pogányok.

Mikor az ujságíró a kijelentésen elgondolkozva nézett rája, magyaráztaképen megjegyezte Schlauch:

— Aradnak magyar a szive, de nem keresztény a lelke.

Nagy csend támadt erre. A biboros talán többet is mondott, mint amennyit akart volna. Ugy látszik, ez foglalkoztatta, mert az ujságíró nem tudott vele semmire jutni, olyan zárkózott és hallgatag volt.

HIREK.

Az aradi első takarékpénztár

félévi választmányi ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, július 12.

Június végével lezáródott a félév, a pénzüintézetek most állítják össze a mérleget és mutatják be az igazgató választmányának, hogy az eredményről beszámoljanak s erről tájékoztassák részvényeseiket is.

Az Aradi első takarékpénztár-nak, mely már több, mint hatvan éves, eredményekben gazdag multa tekinthet vissza — igazgató választmánya gyoroki Andrányi Károly igazgató

elnöklete alatt ma délután tartotta rendes negyedévi ülését, melyen a választmány tagjai nagy számban vettek részt.

Elnöklő igazgató az ülést megnyitván, a napirend tárgyalása előtt előterjeszti, hogy a lefolyt 1902. év első fele a pénzügyintézetekre nézve egyáltalán nem volt kedvező, mert egyrészt a közgazdaság minden terén még mindig uralkodó pangás és másrészt a nagy pénzbőség, mely a jövedelemre kedvezőtlen befolyást gyakorolt, nagy mérvben megnehezítette az üzleti tevékenységet. Ennek dacára elnök meglepéssel konstatahatja, hogy a lefolyt félévben elért eredmény minden irányban teljesen kielégítő, amennyiben a forgalom minden egyes üzletágban ismét lényeges emelkedést mutat és a kimutatott tiszta nyereség néhány ezer koronával felülmúlja a tavalyi első félév eredményét.

Elnök hangsúlyozza még, hogy a fennforgó nehéz viszonyok között elért igen kedvező eredmény — melynek megállapításánál az intézet tulajdonát képező értékpapiroknál, valamint egyes nagyobb és már lebonyolított ügyleteknél elért haszon egyáltalán figyelembe nem vétetett, csakis a rendes üzletágak intenzívebb művelése által volt elérhető és ezzel kapcsolatosan felemlíti, hogy az igazgatóság állandóan odatörekszik, hogy az intézet üzletköre a kívánatos óvatosság és körültekintés szem előtt tartása mellett minél jobban kibővíttessék.

Ezen nagy tetszéssel fogadott elnöki előterjesztés után Ottenberg Tivadar vezérigazgató felolvasta az 1902-ik év első felére vonatkozó forgalmi kimutatást és a felügyelő bizottság által megvizsgált mérleget, melyből az igazgatóválasztmány örömmel vette tudomásul, hogy a lefolyt időszakban a *betéttálladék* ismét *egy negyedik millió koronával*, a váltó-tárca álladék *háromszázötvenezer koronával*, az összforgalom *két és fél millió koronával*, a tiszta haszon pedig *háromezer koronával* emelkedett.

A vezérigazgató bejelentette végül, hogy az igazgatóság méltányolva a tisztviselői kar odaadó buzgalmát és szorgalmát, az illető *tisztviselők fizetését felemelte*, a mihez az igazgatóválasztmány egyhangulag hozzájárult.

A választmány köszönetet szavazott az igazgatóságnak és Ottenberg Tivadar vezérigazgatónak az elért szép eredményéért s ezzel apróbb ügyek elintézése után az ülés véget ért.

Jubileum a máv.-nál.

— Sziklay Artur ünneplése. —

Arad, július 12.

A magy. kir. államvasutak aradi üzletvezetőségének ünnepe volt a mai nap. Egyik fő-tisztviselője, Sziklay Artur főmérnök, a vontatási osztály főnök helyettese érte meg a mávnál eltöltött huszonöt éves szolgálati jubileumát.

Az ilyen alkalmakkor rendszeren kijut az elismerés és dicséret az ünnepeltnek, de alig lehet több őszinteség és melegség az ovációban, mint ez esetben, mikor az aradi üzletvezetőség tisztviselői karának egyik legderakabb s legrokonszenvesebb tagjáról volt szó. A jubileumi ünnepséget az őszinte tisztelet hozta létre s meglepetésként érte az arra nem áhító, szerény moderu főmérnököt.

Dél előtt folyt le az ünneplés első része. Az üzletvezetőség tanácstermében gyülekeztek egybe a vontatási osztály tisztviselői, valamint a többi osztályok hivatalnokai közül számosan. Megjelentek a mozdonyvezetők is úgy Aradról, mint Piskiről, Szolnokról, Petrosényből igen sokan.

Az ünneplők szószólója Korbuly József 16-

felügyelő, a vontatási osztály főnöke volt, ki remek kivitelű, felirású albumot nyújtott át a jubilánsnak. Meleghangú beszédében méltatta Sziklay érdemeit. Az ünnepelt meghatottan köszönte meg az üdvözlést.

Este a Központi-szálló nagytermében banquet volt, melyen számos felköszöntőben éltetik a jubilánst.

Az aradi közműhely.

— Tárgyalás a villany-társulattal. —

Arad, július 12.

Az aradi közműhely felállításának sokáig vajudó kérdésében ma Aradváros közönsége részéről egy lépés történt, mely valamivel közelebb hozta a valósuláshoz az aradi iparosoknak ezt a régi óhaját.

A város tanácsa ugyanis ma a törvényhatóság tagjai közül egy bizottságot alakított, amely tárgyalást fog kezdeni az *aradi villamvilágítási részvénytársasággal*, amely a közműhelyt létesíti, a *villany áram iparszerű szolgáltatásának* a közműhely részére leendő biztosítására, továbbá az *áramfejlesztő telephelynek és a gépberendezésnek esetleges megváltására*, végül az ezzel kapcsolatos kérdésekre vonatkozólag az egyezségi feltételek megállapítására.

A tárgyalások határideje e hó 21-kének délután 4 órája. A bizottság tagjai a város törvényhatósági bizottsága részéről: *Varjassy Lajos* gazdasági tanácsos elnöklete alatt *Fetter Géza*, *Hegedüs László*, *Edvi-Ilés László*, *Kiss Ferenc*, *Neuman Adolf*, *Nesnera Aladár*, *Reinhart Gyula*, *Szathmáry János*, *Walder Gyula* és *Virágh Lajos*.

A tanács egyúttal fölkéri *Stengl Andor* aradi iparfelügyelőt is a tanácskozásban való részvételre.

— **Az új pénzügyigazgató-helyettes.** A pénzügyminiszteriumtól ma érkezett le Aradra az új pénzügyigazgató-helyettes kinevezéséről szóló okirat. Fővárosi tudósítónk értesülése alapján már napokkal előbb megírtuk, hogy *Lukács László* pénzügyminiszter az elhunyt *Gál Lajos* helyébe igazgató-helyettesnek *Embey Iván* aradi pénzügyi titkárt szemelte ki s a ma leérkezett kinevezés ezt az értesülésünket megerősítette, amennyiben a miniszter tényleg *Embey Ivánt nevezte ki pénzügyigazgató-helyettesé.* A kinevezést valószínűleg a holnapi hivatalos lap fogja hozni.

— **A király képviselőjében.** Nagyváradról táviratozzák: Az elhunyt *Schlauch Lőrinc* bíboros-püspök temetésén a király képviselőjében *Apponyi Lajos* gróf magyar udvarnagyt fog megjelenni. Ma este megérkezett *Császka György* érsek; ő végzi a temetési szertartást. A harangok egész nap zúgnak.

— **A Hadik-huszárok jubileuma.** Megírtuk, hogy a csász. és kir. harmadik huszárezred parancsnoksága a folyó hó 26-án és 27-én tartandó jubileuma alkalmára területet kért a várostól, hogy azon diszgyakorlatokat tarthasson. A tanács mai ülésén a vásár-tér egy részét jelölte ki erre a célra.

— **Schlauch Lőrinc aradi osztálytársai.** Abban az érdekes és értékes okmányban, amely az aradi gimnáziumnak 1836-ik évből való értesítőjét képezi, érdekes nevekre bukkanhat a figyelmes kutató. *Schlauch Laurentius* mellett ott találja a névsorban gróf *Königszeg Andrásnak*, *Vásárhelyi Béla* főrend sógorának nevét, a ki a most elhunyt főpappal, továbbá *Beles Józseffel*, *Beles János* apjával, *Simon Gáborral*, *Kövér Ignáccal* és *Konstantiny Arzén*nal egy sorban az eminensek között foglal helyet. *Boros János*, aki szintén *Schlauch* osztálytársa volt az aradi gimnáziumban, s aki ügyvéd volt,

bátyja *Boros Vida* főreáliskolai igazgatónak. *Nasztradini Sándor* pedig *Naszádi Sándor* táblai bíró atyja. A *classis II.* tanulója volt ugyanabban az osztályban *Bossidár Arzén*, a volt batonyai szerb lelkész.

— **A Polgári takarékpénztár ingatlanai.** Az „Aradi Polgári Takarékpénztár” mindinkább mobilabbá kezd válni. Mint értesülünk, ingatlanából már eddig többet eladott, nevezetesen a *berzai* és *drauci* birtokokat, Aradon pedig a *Teleky-utca 18.*, *Petőfi-utca 9.*, *Vágóhid-utca 33.* és *Cyörgy-utca 24.* számú házakat. Ezenfelül kilátás van rá, hogy a *szeder-* és *kacsóháti* ingatlanok is közelebb eladásra kerülnek. A jó aratási kilátás erősen hozzájárul ahhoz, hogy az említett ingatlanokra az ajánlatok szaporodjanak.

— **Kitchener otthon.** Londonnak ma ismét örömmel volt. Mint egy távirat jelenti, ma érkezett haza *Kitchener* lord, a délafrikai „győző”, a diadalittas hadvezér fényes és nagy kísérettel, hogy a háború befejezése után fogadja az angol főváros gratulációját. A fényes és nagy kíséretre azonban a megérkezés balul ütött ki, mert utközben egy őrnagy és egy másik tiszt *himlőbe* esett s erre való tekintetből az óvatos londoniak csak *Kitchener* lordnak és vezérkarának engedték meg, hogy partra szálljon. A fogadtatásra egyébként óriási közönség sereglett egybe, főleg hölgyek sokan, a kik mindenáron megakarták csókolni a nemes lordot.

— **Egy hadtestparancsnok jubileuma.** Zágrábról táviratozzák: *Bechtolsheim* br. tábornagy, hadtestparancsnok, ma ünnepelte ötven éves szolgálati jubileumát. Varasd város közönsége a hadtestparancsnokot ebből az alkalomból diszpolgárává választotta. A király rendkívül meleghangú kéziratot intézett a jubilánshoz s megküldte neki sajátkezű aláírásával ellátott arcképét.

— **Az aradvárosi adókievítő-bizottság hétfőn,** július hó 14-én a gépkereskedő, gombkötő, gyepmester, gyermekkert tulajdonos, gyógyfű kereskedő, gyógyszerész, gyolcsos, gyújtó zsinór és robbantópor gyáros és gyümölcs kereskedők — árusok; július 15-én *kedden* pedig a hajótulajdonos, hajhász, halkofa, halkereskedő, hangszerkereskedő, harangöntő, harisnyakötő, hentes és mészáros, himző-minta, előnyomda tulajdonos, kádár, férfi és női kalap készítő III. oszt. kereseti adóját fogja tárgyalni.

— **Az olasz király utja.** *Halle*-ből táviratozzák: *Viktor Emánuel* olasz király ma reggel 3 óra 15 perckor ideérkezett és rövid időzés után tovább utazott Pétervárra. *Szentpétervár*-ról jelenti a táviró: Az olasz király holnap délután érkezik *Peterhofba*, ahol fogadtatására nagy előkészületeket tesznek. Az várost fellobogozták. Az orosz lapok igen melegen üdvözlik országukban az olasz királyt.

— **Egy bécsi egyesület titkos működése Aradon.** A belügyminiszter leiratban értesítette ma Aradváros tanácsát, hogy a *Werkmeister-Verband* nevezetű bécsi munkás-egylet, melynek működését a belügyminiszter Magyarország területéről *eltiltotta*, a tilalom ellenére *titkos agitációt* fejt ki a nagyobb magyarországi városokban s értesülései szerint *különösen Aradon* folytatja nagyban a taggyűjtést. A tanács a leirat folytán a kapitányi hivatalt megbizta, hogy nyomozást indítson meg az agitáció megakadályozása s az esetleg itt működő ügynökök ellen.

— **Az anyakönyvvezetők köréből.** A belügyminiszterium ideiglenes vezetésével megbízott m. kir. minisztereink *Arad* vármegyében az ujszentannai anyakönyvi kerületbe *Vass Dezső* községi jegyzőt anyakönyvvezetővé, továbbá a petrisi anyakönyvi kerületbe *Hegedüs Domo-*

kos körjegyzői irnokot, a megyesegyháza-anyakönyvi kerületbe pedig *Bujtor* György körjegyzői irnokot anyakönyvezető helyettesekké nevezte ki és *Vass* Dezsőt a házassági anyakönyv vezetésével és a házasságkötésnél való közreműködésével is megbízta.

— **Nagygyakorlatok Aradmegyében.** A budapesti 1. számú honvédegyalozgerek' augusztus közepén Nagyváradon lesz elszállásolva s innen menetel a nagyvárad ezreddel szeptember 1-én a hadtest- és zárógyakorlatokra. A főhadiszállás Tenkén lesz s az ellenséges csapatok *Aradmegyéből, Talpas felől* nyomulnak előre Tenke felé. Hét héttig, szeptember 13-ig folytatják a gyakorlatokat, mely napon elhallzik majd a lefuvás jele, ez az öreg bakák előtt oly gyönyörűséges epilógusa a katonáskodásnak.

— **A tegnapi orkán.** Titról jelenti egy táviratunk: Tegnap délután itt nagy szélvész volt. A vihar löbb házról lehordta a cserepeket. A tiszai hajóhidat teljesen szétszakította a szél. Emberéletben nem esett kár.

— **A Templom-utca elzárása.** Hétfőn reggel 6 órától esti 6 óráig a templom-utcát elzárják a kocsi-közlekedés elől. Az Éles-féle pinceraktár ugyanis valószínűleg csatorna-cső repedés folytán megtelt vízzel, s a javítási munkálatok, miután a repedés helye ismeretlen, valószínűleg egy egész napot igénybe fognak venni.

— **Eltűnt fővárosi nagykereskedő.** *Bauer* Lajos, a *Bauer* Lajos és testvére budapest-lipótvárosi ismert nagykereskedő cég főnöke két nap óta nyomtalanul eltűnt a lakásáról. *Bauer* az utóbbi időben buskomor volt; családja aggódik, hogy talán öngyilkosságot követett el. Az eltűnt kereskedő anyagi és üzleti viszonyai teljesen rendezettek.

Egy későbbi távirat azt jelenti, hogy a cég még sem áll olyan jól. A *Bauer* testvérek passzívája egy negyed milliót tesz ki, a melynek fedezésére állítólag vannak aktívák. A hitelezők nagyobbára budapesti malomvállalatok, kiktől a cég moratóriumot kért.

— **Nemzetiségi tüntetés a majálison.** Az aradi román iskolák majálisán történt nemzetiségi tüntetéssel foglalkozott ma a tanács. A majálison *Szeren* György nyomdász és *Greck* Demeter szabó segéd román nemzeti színű jelvényeket viseltek. Egy detektiv *Valenta* József, figyelmeztette őket, hogy tegyék le a jelvényeket, de mindketten ellenszegültek. A detektiv a segédek feljelentette *Berecz* Ferenc kihágási bírónál, ki *Grecket*, arra való tekintettel, hogy hasonló kihágásért kétszer volt büntetve, két napi elzárásra és 25 korona pénzbüntetésre, *Szeren* Györgyöt pedig egy napi elzárásra ítélte. Mindketten felebbezték a tanácshoz, mely mai ülésén helybenhagyta a kihágási bíró ítéletét.

— **Jegyzősegédek vizsgálja.** A nagybecskereki közigazgatási szigorító bizottság előtt a képesítő szigorlatot a következő aradmegyei tanfolyam hallgatók tették le sikeresen: *Bernáth* Izidor arad-szent-mártoni segédjegyző kitüntetéssel, *Lázár* János 6-szent-annai, *Stengl* Andor ágrisi, *Schmidt* Dezső mácsai, *Kovácsics* Gyula pusztakéri segédjegyzők egyhanguan, *Lengyel* Géza ágrisi és *Onya* Aurél psezesti segédjegyzők szótöbbséggel. A szigorlatra jelentkezők negyven százaléka elbukott három, illetve hat hónapra.

— **Az állategészségügyi kérdések.** Bécs-ből táviratozzák lapunknak: A földművelésügyi miniszteriumban ma kezdték meg az állategészségügyi kérdések előkészítő tárgyalását. Hétfőn a tárgyalásokra Bécsbe érkeznek a magyar földművelési miniszterium szakközegei is.

— **Az idei nagy hadgyakorlatok.** Említettük már, hogy az idei nagy hadgyakorlatok a Morva-mezőn és a Kárpátok alján lesznek s hogy a király is részt vesz a hadgyakorlatokon. A külföldi udvarok részéről a hadgyakorlatokon meg-

jelenik a román trónörökös, a cárevis Oroszország részéről és Németország részéről valószínűleg szintén a trónörökös, aki ily módon viszonzná azt a látogatást, melyet *Ferencz Ferdinánd* trónörökös tett a német császárnál Posenben, szeptember elején.

— **Körözés Vilmos császár ellen.** Prágából a következő furcsa dolgot jelentik. A Prágában kiadott *Polizeianzeiger* legutóbbi számában, melyet a helytartóság nyomdájában nyomnak, többek közt a következő körözüény jelent meg:

II. Vilmos császár, a Charlottenburg közelében lakott Frigyes császár fia, aki Berlinben dr Bülow tébolydájában volt internálva, pár hó előtt onnan megszökött és azóta nem találják. Pár nappal ezelőtt Marlenburgban látták, hol rajta heves szónoklasi düh tünetei mutatkoztak. Kérem nyomozni és az eredményt velem tudatni. Cs. k. rendőrigazgató Prágában, 1902. jul. 23-án.

Ez a körözüény egy autografált levelezőlap alakjában jutott a porosz-lengyel határról a prágai rendőrigazgatósághoz, hol azt egy hivatalnok a rendőri lapban közlendő többi körözés közé besorozta.

— **Eljegyzés.** *Hablicsek* János aradi cs. és kir. számvivő őrmester eljegyezte *Czink* József szobrász szép leányát Katicát.

— **Megbüntetett szállodás.** Bonyodalmas szállodai histeria foglalkoztatta ma a városi tanácsot. *Ritter* Dániel jelentést tett *Holzstein* József ellen, kinek a Bockó-utca 4. szám alatt szállója van, hogy négy napig lakást adott *Stein* Kálmán kereskedelmi utazónak, anélkül, hogy ezt kötelességszerűen bejelentette volna. A kihágási bíróság előtt *Holzstein* tagadta a dolgot, azt állította, hogy *Stein* csupán ebédelt nála. *Ritter* Dániel több tanut hozott állításának igazolására, mire a kihágási bíró tiz korona pénzbírságra ítélte *Holzsteint*. A szálló tulajdonos meglebbezte az ítéletet a tanácshoz s hivatkozott *Stein* Kálmán utazóra, ki a legjobban tudja bizonyítani, hogy nem lakott nála. Ez a *Stein* a kihágási bíró előtt tényleg ezt állította, de mikor meg kellett volna esküdni, azt mondta, hogy szédülése van s eltávozott. Többet nem látta a kihágási bíró. *Holzsteint* a tanács a tiz korona büntetésben elmarasztalta.

— **Leányok adománya a Kossuth-szoborra.** Abban az alappban, melyből az aradi Kossuth-szobrot létesítik, alig van kedvesebb adomány, mint az, amelyet most nyugtázunk. Négy lányka küldte a szoborra egy színelőadás tiszta jövedelme címén. Az adakozók: *Simon* Irén, *Meisster* Margit, *Kemény* Margit, *Brust* Lenke, kik 2 korona 80 fillért juttattak a hazafias célra.

— **Agyonlőtte a nagynénjét.** Véletlenségből halálos szerencsétlenség történt ma Titelen. Mint sürgönyzik, *Prakoz* Vilmos tizenhárom éves fiu fegyverével játszott s nagynénjét: *Hild* Aranka ovónót homlokra lőtte. A golyó, mely a nő agyvelejét szétroncsolta, rögtön halált okozott.

— **A villamos szerencsétlenségek ellen.** Győr-ből írja levelezőnk: A győri vagon- és gépgyárban a temesvári villamosvasut-társaság egy kocsiját fölszerelték egy új készülékkel, amelylyel a megtartott szakértői próbákon a szerencsétlenségek minden esélyére tétettek kísérletet és mind bevált. A készülék pillanat alatt ható fék, amely a kalauz egy lábmozdulatára leköti és megállítja a kocsit, de ha a kocsit alá kerül embert nem, vagy későn veszi észre a kalauz, akkor a fékkel összekötésben álló drótháló, ha az elébe került ember sulya megnyomja, egy pillanat alatt lezárja a féket és megállítja a kocsit. A készülék magántulajdon.

— **Betörő világ Kurticson.** A napokban irtuk meg, hogy Kurtics község postájába betörttek s most hasonló szándék keresztül vitelében akadályozták meg három embert. A *Mladin* György házában elhelyezett postahivatalba tegnap éjjel ismét be akartak törni s ez sikerül is, ha az udvaron alvó béres-fiuk észre nem veszik a betörőket. Egyik bérest, aki segítségért

kiáltott, egy betörő olyan erővel fojtogatta, hogy hogy a fiu eszméletlenül összeesett. A többi béres azonban lármát ütött, mire a házgazda s a szomszédok előrohantak s a betörők megugrottak. Nevezetes, hogy a nagy zajra, melybe pisztolylövések is vegyültek, községi rendőr, vagy éjjeli őr nem volt látható. Kurticson most *Boros* Kálmán aradi csendőr őrmester és *Novák* András csendőr nyomoznak nagy erélylyel a betörők után s egyiknek már is nyomában vannak.

— **A szerelmes asszony boszuja.** *Bikács* községben — mint tudósítók írja — feltűnést keltő gyilkosság történt. A gyilkos egy csinos fiatal özvegy asszony, a kinek a lelkét már két gyilkosság terheli. *Tury* Györgyné ezelőtt hat évvel ment férjhez. Sohasem szerette nála jóval idősebb urat s már házasságuk második évében viszonyt kezdett *Végh* Sándor nevű kocsisukkal. A férj észrevette a dolgot s a kocsist elzavarta. Nemsokára azután *Tury* betegeskedni kezdett és két hónapi betegség után meghalt. *Turyt* betegsége alatt felesége oly odaadóan ápolta, hogy senki sem gyanította, hogy az asszony mérgezte meg az urat. A férj halála után *Végh* ismét visszakerült az özvegyasszonyhoz, mivel ekkor zavartalan boldogságban élt. Csakhamar azonban a legény kezdett elhidegülni az asszonytól s pár hettel ezelőtt ott is hagyta. De az özvegy asszony nem tudott lemondani szerelméről, ám hiába kérlelte a legényt, az nem hajtott rája. Az asszony erre azzal fenyegetőzött, hogy vitriollal leönti, mire a legény viszont azzal fenyegette, hogy feladja, a miért az urat elpusztította. E hét elején mégis sikerült *Tury*-nének a legényt magához csalni, a ki éjszakára is ott maradt az asszonynál. *Tury*-né, a mint a szeretője elaludt, egy beretvával iszonyuan megcsontította a legényt s a nyakát is elmetsette. A legénynek még volt annyi ereje, hogy a gyilkos asszony után kifutott, a ki azonban eltűnt a sötétségben. *Végh* a szomszédoktól kért segítséget, a hol azonban rövid idő alatt elvérzett. *Tury*-né bevallotta bűnét s most a kettős gyilkosságért fogják a törvény elébe állítani.

— **Kacérkodó kegyelet.** Egy fővárosi lap tegnapi számában olvasható az alábbi kis hirtetés:

Uraim, ki hajlandó egy szép és fiatal özvegyet segíteni abban, hogy boldogult férjének sírkövet állíthasson? Válaszok „Édes fészek“ jelíggel kéretnek.

Ugy látszik, a tiszteletreméltó özvegy igazán tekintélyes siremléket szánt a férjének. Siremléket — aggancsokból.

— **Titokzatos női holttest.** Paks mellett a Dunából, mint sürgönyzik, egy leány holttestét fogták ki ma a halászhók. Fejéről lefoszlott már a haj, ami annak a jele, hogy a holttest sokáig lehetett a vízben. A testen gyanus foltokat találtak, melyekből arra lehet következtetni, hogy a leány büntény áldozata lett. Néhány napon belül másodszor bukkantak ilyen szomorú leletre a paksi halászhók.

— **Vége a szájkosár-kényszernek.** Az Aradon fellépett veszettség a kapitányi hivatal állategészségügyi osztályának jelentése szerint megszűnt Aradon s így a szájkosár-kényszer a mai napon feloldták.

— **Összekötött holttestek.** Ercsi mellett a Duna hullámai rejtélyes két holttestet vetettek partra. A két holttestet a derékon többször körülcavart kötél szorosan fűzi egymáshoz. Az egyik holttest férfié, mintegy huszonnégy évesnek látszik, a másik huszonkét évesnek látszó fiatal nő. Semmiféle írás, okmány nem árulja el kilétüket. Minden ismertető jelük a G. A. monogram, a mi a nő fehérneműjébe van behímézve. A két életunt alighanem szerelmi bánatból ölte magát a Dunába. A rendőrség a két holttestet lefénypéztette és Ercsin temettette el. Kilétük megállapítása iránt a vizsgálat megindult.

— **Robbanás egy laboratóriumban.** Trieszt Santa Maria külvárosában, mint egy sürgöny jelenti, halálos szerencsétlenség történt egy pirotechnikus laboratóriumban. Vigyázatlanságból nagymennyiségű lőpor felrobbant s a pirotechni-

hus és fia életüket vesztették. A ház, melyben a laboratórium volt, teljesen elpusztult.

— Oriási takarékpénztár-bukás. A szegénysorsu betevőket ismét nagy csapás érte. Még élénk és fájdalmas emlékezetében van a párisi kis betevőknek a „Rente Viagère” bukása, ahol sok szegény család vesztette el kis vagyónkáját és már egy újabb bankbukásról érkezik hír, ahol 88.000 betevő vagyonát spekulálta el néhány könnyelmű, lelketlen kalandor. Már régen szállingóztak arról hírek, hogy a „Caisse générale de familles” nem a legjobban áll. Az igazgatóság azonban egyik nyilatkozatot a másik után tette közzé az újságokban, ahol mind ezeket a híreket megcáfolni igyekezett. Most azonban néhány hitelező a törvény közbenjárását kérte és ekkor kiderült, hogy az Odier család, a mely a bank igazgatóságában ült, évek óta hamis mérleggel vezette félre a közönséget. — A „Családi takarékpénztár” betevői majdnem kizárólag a párisi szegény osztályból kerültek ki, nagyrészt munkások és kisiparosok voltak. E szegény emberek pénze ugyszólván teljesen odaveszett, mert alig tíz millió aktív ellenében csak a betétek körülbelül *negyven milliót* tesznek ki és hol vannak még a többi hitelezők. Az ügyészség a bank igazgatósága ellen hamis bukás miatt megindította az eljárást.

— Köszönetnyilvánítás. A mérnök és építészegylet Konstantinápolyban volt t. tagjai az aradi 1848—49-es honvédegyelet elaggott és segélyre szorult tagjai segélyezésére száz koronát adományoztak, mely összeget Barabás Béla dr. országgyűlési képviselő úrtól átvettünk, mely nemes adományért az aradi honvédegyelet ezúton is a leghálásabb köszönetét nyilvánítja. Arad, 1902. július 12. Simay István elnök, May Soma jegyző.

— Néhány sor egy öt filléres levelezőlapon elégséges ahhoz, hogy családi kézi gyártmányú cipőt rendeljünk Porter Vilmos Nagy Aruházában, a Szabadságtéren. Feltűnő olcsó árak; kitűnő, megbízható kiszolgálás. Ot forintos vásárlásnál minden vevő egy életnagyságú arc-képet kap ingyen, csupán a díszes papírkeretért térítendő meg 3 korona. Városi és megyei telefonszám 324.

— T. Üzletfeleink szíves tudomására hozzuk, hogy Révész Nándor könyv- és papírkereskedő urat (Szabadságtér 20. szám. Telefon 265.sz.) képviselőséggel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

—x— Touristák és távlovaglók. Hozzáuk érkezett teljesen hiteles tudósítások szerint a Kwizda-féle kőszvény-fluid legjelentékenyebb turisták és lovaglók által fásasztó utak megtétele után jelentékeny sikerrel alkalmaztatik. A Kwizda-féle kőszvény-fluidnak, mint erről értesítenek bennünket, azon tulajdonsága van, hogy az emberi test izmait ellenállóképesé és kitartókká teszi, úgy, hogy a legnagyobb fáradtságot könnyen feledteti. Másrészt pedig ezen alkotórészei által a kimerült izomrészeket teljesen helyreállítja és minden fáradtságot és túlerőltetéstől eredő fájdalmat megszüntet. Gyaloglók és lovasokra nézve ezen szakemberektől jött intés bizonyára nagy értékkel bír.

Arad nyaral.

— Jégbehűtött jelenetek. —

(Huszonöt fok árnyékban. Az egész város izzik, forr, olvad. Az aszfalt-utakon csöndesen ringatáznak a kátrány hullámok. Az elolvadt masszában karcsu aszfalt-skiffeken közeledik a társadalom. Az emberek a fölsimerhetetlenségig nyaralnak. Tövig lekoppaszott, leborotvált nyári fejek tündeznek föl mindenütt. Az összes vitorlavásznak nyári ruhák alakjában jelentkeznék. Mindenki nyaral, akár teheti, akár nem. Mert nyaralni muszáj. Olyan a város, mint a madárdalos család őszkor. A fák elvesztik a lombjaikat őszkor. Az emberek elvesztik a lombjaikat nyáron.)

Előjáték két lombjavesztett alak szereplésével.

Bázen Domo kos: (Lopva igyekszik elsurranni az egyik sarkon.)

Tuss Iszap (Hasonlóképpen bujdosik az emberek elől. A kritikus sarkon összeütköznek.)

Bázen: Pardon . . . Bocsánat!

Tuss; Kérem . . . Nincs miért.

(Néhány pillanatig figyelik egymást).

Bázen: Nini . . . Ha nem csalódom . . .

Tuss: Az ördögbe is, ha nem álmodom.

Bázen: (Kitörő örömmel) Iszapkám! Edes Iszapkám! . . .

Tuss: Domokos! Te vén csataló! (Ölelkeznek).

Bázen: Hol a szakálad, a bajuszod?

Tuss: Hova lett a hajad?

Bázen; Készülök a nyaralásra.

Tuss: Magam is olyan járatban vagyok.

Bázen: Természetes, hiszen itt már nem lehet kitarítani.

Tuss: Menekülök a legközelebbi vonattal.

Bázen: (Ravasz fordulattal) Hol nyaralasz?

Tuss: Némi habozás után. Magában.) Mit mondjak? Hát ha éppen oda megy. (Fenn) Több helyen, de főleg egy kis jutlandi szigeten. (Magában) Azt hiszem erre nem számított. (Fenn) Es te?

Bázen: (Egész határozottsággal) Mi Oszten-débe megyünk.

Tuss: Hát Isten veled öregem. Kellemes nyaralást. A viszonylatásra! Igaz, mikor utazol?

Bázen: Iszapkám, holnap. Viszontlátásra! Szervusz. Ölelkeznek.) Aztán küldjél egy-két anzikszot, a feleségem gyűjti.

Tuss: (Visszakiált) Nagyon szívesen (Magában) No, azt várhatod.

I Jelenet.

Bázen Domokos aradi lakásán. Az összes függönyök le vannak eresztve. Az ajtók Wertheim-lakattal be vannak zárva. Az egész család otthon van. Lábujuhgyon járnak-kelnek.)

Bázen: (A szobaleány) Jöjjön már, az Isten áldja meg. Egy félóra óta piszszegek és nem hallja.

A szobaleány: Hát mért vágta el a nagyságos ur a csöngetyűszinórokat?

Bázen: Pszt! Szerencsétlen! Hát nem érti?

Mi most nem vagyunk itthon . . . Nyaralunk. Igazán halatlan, hogy milyen nehéz a felfogása. Hát nem magyaráztam tegnap egy fél-óraig, hogy mi most Oszten-dében vagyunk. Nem érti? Azért kap erre a hónapra több fizetést hogy jól játssa a szerepét. No érti már?

A szobaleány: Értem. Mi most Oszten-dében vagyunk.

Bázen: No lássa. Akárki keres . . .

A szobaleány: (Hadarva) A nagyságáék Oszten-dében vannak.

Bázen: Nagyon jól van. Egyébként csak azt akartam mondani, hogy ha a feleségem hazajön a fürdőről . . .

A szobaleány: Hiszen itthon van a nagysága . . . (Eszhez kap) Hja, értem már. Azt tetszik gondolni ha a nagysága kijön a kádból.

Bázen. No igen. Ej, már megint olyan értelmetlen. Nos, akkor mondja meg, hogy várom az eszplanádon.

A szobaleány: Miféle nádon?

Bázen: (ordítva) Hát a szalónban a pálmafa alatt.

A szobaleány: Értem. (Kifelé megy.) No, az Isten látott ilyen nyaralást! Az embernek meg kell bolondulni.

Bázen: (Utána kiált.) Aztán hányszor mondtam, hogy több naftalint szórjon. Hiszen itt nem is lehet érezni, hogy nyaralunk . . .

II. Jelenet.

(Nyári zivatar. Dörgés, villámlás. A szin hirtelen átváltozik: Tuss Iszap lakása. Az ablakok le vannak függönyözve. Az ajtók Wertheim-lakattal . . . stb.)

Tuss: (Kétségbeesetten jár jól s alá.) Hova tehetta az a kölyök. Pedig mennyi pénzembe került . . . Most legalább hasznát vehetném. (Egy negyedórai sikertelen kutatás után, halkán beszél a gyermekszobába.) Pistika . . . Pista! Mindjárt megpofozlak, nem jössz ide mindjárt!

Pista: Tessék papa!

Tuss: Hol a bélyeg-gyűjteményed?

Pista: (Előadja a bélyeges albumot).

Tuss: (Lázás sietséggel lapozgatni kezd, Hopp! Megvan. (Diadalmasan.) Juttland!

Pista: (Félig pityeregve.) Apám, abból már csak egy van.

Tuss: Mi közöd hozzá. Takarodj ki . . .

Majd ha hazajövünk, veszek másikat. (Kitépi a bélyeget. Pista bögve el a balfenéken.) Így ni.

Ez már a harmadik levelezőlap lesz . . . (Íráshoz fog) Kedves barátom! Éppen most jövök a tenger hős hullámaiból . . . (Fönn) Meg fog pukkadni a nyomorult . . .

Nyílt változás.

(Szinhely ugyanaz, mint az első jelenetben.)

A szobaleány: (Ijedten beront) Nagyságos ur! Nagyságos ur!

Bázen: (A legmagasabb „c”-ben) Ne ordítson hiszen a negyedik szomszédba is elhallatszik.

A szobaleány: (Lelkendezve) Azt hiszem most már hallhatják . . . (Kétségbeesetten) Baj van.

Bázen: Mi a baj? Talán megint valami ostobaságot csinált?

A szobaleány: Dörömbölnek az ajtón.

Bázen: (Halálsápadtan) Nem sejtji, hogy ki az?

A szobaleány: Ha nem tévedek, a végrehajtó. Már ismerem a kezejárását.

Bázen: Pszt! Meg ne mukkanjon. Hátha elmegy . . . (Hallgatóznak.)

A végrehajtó: (Kívülről) Nyissák ki, mert különben lakatost hozatok.

Bázen: (Kétségbeesetten) Hol a feleségem?

A szobaleány: Az eszplanádon alszik.

Bázen: Ne fecsegen itt számszágokat. Eszplanád! Majd mit mondtam . . . Hát a gyerekek?

A szobaleány: Regattát játszanak a fürdőkádban. (Újabb dörömbölés.)

Bázen: (Föl és alá szaladgálva) Ez kétségbe ejtő. Lelkem, Marikám, találjon ki valami okosat. Szóljon ki, hogy nyaralunk.

A szobaleány: Már mondtam.

Bázen: Nos?

A szobaleány: Azt mondta a végrehajtó, hogy tőle nyaralhat a nagyságos ur, amíg nemzeti színű lesz, de ő foglal: ha másképp nem, betöreti az ajtót . . . (Erős dörömbölés. Az előszoba ajtaja recseg.)

Bázen: (Mint az örült száguldozik) Micsoda blamázs! Milyen szegény . . . Ha ezt megtudják! Tessék . . . (Hősi elhatározással) Mari nyissa ki az ajtót!

(Öt perccel később. A foglalás már javában folyik.)

A végrehajtó: (A becsüshöz) Ez csaknem olyan szekrény, mint a Tuss uré. Ugy-e? . . .

Bázen: (Földerülő arccal) Hogy tetszett mondani?

A végrehajtó: (Enyelegve) Csak azt mondtam, hogy ennek a szekrénynek a párját épp az imént foglaltuk le.

Bázen: (Fölugrik) Tusséknál?

A becsüs: Ugyanott

Bázen: Hát itthon vannak?

A végrehajtó: Hogyne, éppen onnan jövünk.

Bázen: (A helyzethez illő kacagással) Talán a jutlandi szigetéről? . . .

A végrehajtó: (Távozóban) Vagy ha jobban tetszik, Oszten-déből. (Köszönés után) Milyen szép dolog is ez a nyaralás . . . So'sem hittem hogy egy nyáron ennyi fürdőt bejárhassak . . .

(A nyaralás tovább folyik. A függöny iz-zadva legördül.)

TÖRVÉNYKEZÉS.

§ A biztos tipp. Egy jó családból származó fiatalember fölött itélkezett ma a budapesti büntető bíróság sikkasztás miatt. Steiner Hermann ékszerész azzal az ürügygyel, hogy kijavítja s megtisztogatja, elvitte Gyarmathy Emil bajai gyógyszerésznek aranyóráját és láncát, továbbá gyűrűjét. Az ékszereket egyenesen a zálogházba vitte s az elzálogosítási öszszeggel pedig kinn a lóversenytéren próbált szerencsét. Steinernek itt sem volt szerencséje, mert a pénzt is elvesztette. Miután Gyarmati többszöri sürgetésére sem a pénzt, sem az ékszereket nem adta vissza, a károsult gyógyszerész följelentése folytán sikkasztásért került Csader büntető aljárásbíró elé. A tárgyaláson a vádlott beismerte bűnös könnyelműségét s mentségére azt hozta fel, hogy biztos tipp-jének megfogadására kellett pénzt szereznie.

A tárgyaló bíró dr. Planer László ügyvédnek, Gyarmati jogi képviselőjének vádjára egy havi fogházra ítélte sikkasztás vétségeért a könnyelmű fiatal embert. Az ítélet ellen a vádlott felebbezett.

§ Félév egy esernyőért. Biró Vilma, kinek arcképe a rovottak albumában kiváló helyet foglal el, az aradi rendőrség és a törvényszék előtt igen gyakran szerepel lopásai miatt. Ma esernyőt tolvajlásért ítélte el a törvényszék. Az esernyőt Lilienberg Jakabnéól, a Lanr-ügyben ismeretessé vált szüléznőtől lopta el. Védekezéssel azt adta elő, hogy bosszúból követte el a lopást, mely neki harmincöt krajcárt jövedelmezett az esernyő értékesítése révén. A törvényszék, tekintettel arra, hogy lopásért már többször volt büntetve, hat hónapi börtönre ítélte. Biró Vilma felebbezett az ítélet ellen.

§ Elitelt bérkocsist. Biró János aradi bérkocsist hatóság elleni erőszak vétsége miatt ítélte el ma az aradi törvényszék. Egy lampionos felvonulás alkalmával egyik barátját beakarták kísérni a rendőrök, amit látva Biró, a rendőröknek esett s ütlegelte őket. Az ügyészség bíróság elleni erőszak büntetvével vádolta Birót, de a mai tárgyaláson, a vádlott részlegesére való tekintettel hatóság elleni vétség címén emelt vádat ellene. A törvényszék a kocsist tizennyolc napi fogházra ítélte.

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

— Fizetésképtelenségek. A bécsi Creditoren-Verein a következő fizetésképtelenségekről tesz jelentést: Eisner M., Breznic. — Goldenberg M. M. és Wahl, keresk. cég. Genf. — Tokovits Gregor, Temeszár. — Klein H., Győr. — Stahl József, Przemysl.

Budapesti árú- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, július 12.

Déltőzsde. Buzakinát mérsékelt, a vételkedv korlátolt, Lanyha irányzat mellett 11,000 métermazsa került forgalomba, 10—20 fillérig olcsóbb árakon. Egyéb gabonafélék bágyadtak. Időjárás szép.

Zárulat 12 órakor:

Buza októberre	7.18—7.19
Rozs októberre	6.14—6.15
Zab októberre	5.37—5.38
Tengeri júliusra	4.95—4.96
Tengeri augusztusra	4.99—5.—
Tengeri 1903. májusra	4.91—4.92
Repce augusztusra	10.75—10.80

Zárulat 5 órakor:

Buza októberre	7.13—7.14
Rozs októberre	6.10—6.14
Zab októberre	5.32—5.33
Tengeri júliusra	4.97—4.99
Tengeri augusztusra	—
Tengeri 1903. májusra	4.89—4.90
Repce augusztusra	10.65—10.75

Zárulat 5 órakor:

Osztrák hitelrészvény	677.50
Magyar hitelrészvény	705.50
Leszámlolóbank részvény	441.50
Rima-Murányi vasúti részvény	494.75
Osztrák-magyar államvasúti részvény	698.—
Közuti vasút	609.50
Városi villamos vasút részvény	309.50

Budapest-kőbányai sertéskereskedelem.

— Július 12. —

Magyar elsőrendű: Öreg nehéz páronként 400 kilogrammon felüli súlyban 100—4 fillérig, öreg közép páronként 300—400 kilogramm súlyban — fillérig, fiatal nehéz páronként 320 kilogrammon felüli súlyban 108—9 fillérig, fiatal közép páronként 251—320 kilogramm súlyban 106—8 fillérig, fiatal könnyű páronként 250 kilogramm terjedő súlyban 105—6 fillérig.

Szerbiai: Nehéz páronként 260 kilogrammon felüli súlyban 108—9 fillérig, közép páronként 240—260 kilogramm súlyban 108—9 fillérig, könnyű páronként 240 kilogramm terjedő súlyban 106—8 fillérig.

Sertésleltétel. Július 9. napján volt készlet 45,421 darab, július 10. napján főlhajtott 109 darab, július 10. napján elszállított 676 darab, július 11. napján maradt készlet 44,854 darab. Üzlet: Változatlan.

Szeszüzlet.

— Július 12. —

Mai jegyzésünk: Készárú nagyban nyers szesz 115 korona, kicsinyben 117 korona; finomított szesz nagyban 118 korona, kicsinyben 120 korona hordó nélkül, per 100 liter %, beleértve 70 korona fogyasztási adót. Szárazított moslék 12:30—13— korona mmázsánként.

Hivatalos árfolyamok
a budapesti árú- és értéktőzsden.

Budapest, július 12

Magyar aranyárjádék 4%	121.—
Magyar koronárjádék 4%	97.90
Magyar arany 4 1/2 %	119.—
Magyar ezüst 4 1/2 %	100.—
Magyar keleti vasút	119.—
Magyar földtehermentesítési kötvény	97.80
Magyar italmegváltási kötvény	100.—
Horvát-szlavon földtehermentesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémsorsajegy kölcsön	206.—
Tiszaszabályozási és szegedi kölcsön	182.—
Osztrák papírjádék	101.50
Osztrák járadék ezüst	101.50
Osztrák járadék arany	120.50
Koronárjádék	99.50
1860-iki államsorsjegyek	152.50
Osztrák-magyar bankrészvény	1595.—
Magyar hitelbankrészvény	704.50
Osztrák hitelbankrészvény	677.25
Osztrák-magyar államvasút	698.—
20 frankos arany (Napoleonkor)	19.07

A nyaraló és fürdőző közönség

szíves figyelmébe ajánlom több mint

50,000 kötetes kölcsönkönyvtáramat

Aradon, Stzél Péter-utca 1. szám, (az udvarban)

Telefon-szám: 407.

melyben minden újdonság azonnal kapható. Magyar, német, francia és angol irodalom. Oriási ifjúsági kölcsönkönyvtár. Vidékre az el- és visszaküldés igen kényelmesen kezelhető ládikákban történik. Ezszerre egy óra elegendő mennyiség küldhető. Az összes jegyzékekkel díjmentesen szolgálunk. A könyvek újak és tiszták. Kölcsöndíj rendes havi bérletre 1 óra 1 korona 20 fillér, vagy kötetenként fizetve 8 fillér. A tanuló ifjúságnak 1 óra 1 kor., vagy kötetenként 6 fillér. **Legújabbban érkeztek:** *Munptucanu*: Keletipáris, Iródy: Erzsébet dajka és más elb. Kabos: Két halott regénye, Bugyi: **En mag a lu. Bernáth**: Cleopatra élete és uralkodása, *Simegi*: Foszlányok, *Békefi*: Biró előtt. *Guthi*: Házasodjunk, *Géczy*: A régi szerető, *Ponson*: A „Masion doré” titkai, *Bakonyi*: Laci k. a., *Szöllösi Zs*: Közönséges halandók, *Albisi*: Kova Gy. és társai, *Gyarmatiné*: Az új hajtások, *Selonsky*: A jövő világából, *Ambrus Z*: Berzsenyi bíró, *Kőrösi*: A virágnak megtiltani, *Gárdonyi*: Szerelmes tört. *Couperus*: Végzet, *Gyulai*: A szabadító, *Read Opim*: Leau Gausett, *Vadnay K*: A rossz szomszéd, *Gué*: Sebzett szívek, *Queux*: Rejtélyes feleség, *Lőrinczy*: Meglepett fészkek, *Nagy E*: Egynapos özvegy, *Mendes*: A pez-telen, *Reck*: Ideálok, *Pekár Pasztellek*, *Werner E*: Becsület utja, *Barang*: Husvét, *Brieux*: A mételey, *Eötvös K*: Gróf Károlyi G., stb. **Ifjúsági iratok**: 30 új mű.

Németben: *Marriot*: Menschlichkeit, *Bernhard M*: Frau Fama, *Reitzer*: Solem Alechem, *Rehbach, Selkow*: Zum Frieden, *Guilbert*: Der Brettkönig, *Becker*: D. Familie Ellenbruck, *Ohnet*: Die lichtscheue Dame, *Georgy*: Frau Lotte in Russland, *Ohnet*: Zwei Väter, *Skram*: Nachwuchs, *Hamsun Knut*: Sklaven der Liebe, *Stinde*: Hotel Buchholz, *Bülow*: Margarete, *Werner E*: Gottesurtheil, *Pillingner*: Schwarzwaldgeschichte, der Höhe, *Gordon*: Frl. Reseda, *Porodovszka*: Mischa, *Belot*: D. Courtesane, *Mendes*: Der Weg z. Herzen, *Georgy*: Diess. u. jenseits d. Liebe, *Werder*: D. Pommernherzog, Sonutagskinder, *Casetti*: Vermächtniss, *Roest*: Löwe u. Co., *Delpit*: Beide, *Waldow D*: rote Locke, *Lauken*: D. Günstling, *Güglin*: Das Begräbnis d. Schauspielers, *Lowet*: Schwaches Weib, *Cantacuzene*: Carmela, *Blach*: Zembra, *Guidi*: Fianelli, *Lesueur*: Hassende Liebe, *Brociner*: D. Blumenkind, *Wathe*: D. Siegerin, *Voss*: D. Mönch, *Eschtruth*: Nachtschatten stb. stb. **Francia és angolban** igen sok új mű!

Kiváló tisztelettel:

KERPEL IZSÓ

Ugyane cég Andrassy-téri könyvkereskedésében regények, ifjúsági iratok, nyelvtanok, szótárak, mindenféle szakkönyvek stb. meglehetően jutányos árakon kaphatók.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

A Y. Borossebes. A váltótörvény 103. § a értelmében, ha a váltó lejáratá vasár- és ünnepnapra esik, a fizetés csak a legközelebbi köznapokon követelhető; a vtk. 41. szakasza szerint pedig az óvás a fizetés napján déli 12 óra után vehető fel, legkésőbb azonban a fizetési napra következő második köznapon kell felvételni. Ezek egybevetése szerint a vasárnap lejárt váltó fizetési napja hétfő, az óvás pedig hétfőn déli 12 órától legkésőbb kedden esti 5 óráig vehető, illetve veendő fel.

M. G. Arad. A felebbezéssel most már elkészült. Próbáljon kísérletet tenni a pénzügyigazgatóságnál, ott talán még lehet segíteni a dolgon.

T. K. Arad. Nagyon gyenge kísérlet. A legjobb akaratlalt sem közölhetjük.

Cs. K. Arad. A megyei királyi tanfelügyelőhöz kell folyamodnia, hogy engedje meg önnek a polgári iskola harmadik és negyedik osztályából vizsgát tenni. Miután ön hat elemet végzett, ezt az engedélyt megfogja kapni.

W. S. Arad. A névmagyarosításért benyújtandó kérvényhez születési és illetőségi bizonyítványt kell mellékelni.

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1902. évi május hó 1-től. —

ARADRÓL	ARADRA
Budapest felé indul:	Budapest felől érkezik:
Nagyváradra reggel 5.10	Személyvonat reggel 6.05
Gyorsvonat reggel 8.18	Személysz. tv. reggel 9.10
Személyvonat d. e. 11.20	Gyorsvonat délelőtt 11.51
Személysz. tv. d. u. 4.45	Személyvonat d. u. 3.32
Gyorsvonat délután 4.21	Gyorsvonat este 7.11
Személyvonat este 9.35	Szmv. Szolnokról este 9.—
Erdély felé:	Erdély felől:
Személyvonat reggel 6.35	Soborsinról reggel 6.59
Gyorsvonat délután 12.11	Gyorsvonat reggel 8.08
Soborsinig délután 2.04	Személyvonat d. e. 10.50
Személyvonat d. u. 4.07	Radnáról délután 2.36
Radnára délután 6.35	Gyorsvonat délután 4.06
Gyorsvonat este 7.18	Személyvonat este 8.57
Temesvár felé:	Temesvár felől:
Személyvonat reggel 6.15	Vegyesvonat d. e. 10.43
Személyvonat d. e. 11.56	Személyvonat d. u. 3.44
Vegyesvonat délután 5.—	Személyvonat éjjel 10.59
Szeged felé:	Szeged felől:
Vegyesvonat reggel 7.10	Személyvonat reggel 8.35
Személyvonat d. u. 4.11	Vegyesvonat este 7.06
Brád felé:	Brád felől:
Személyvonat reggel 6.25	Gurahonczról szm. r. 8.03
Vegyesvonat d. u. 12.06	Vegyesvonat d. e. 11.—
Gurahonczig szm. du. 4.30	Személyvonat este 6.56

Május 1-től bezárólag szeptember 30-ig ünnep- és vasárnap, valamint a radnai búcsúnapokon jön Radnáról egy vegyesvonat este 8 óra 23 perckor.

REGÉNY-CSARNOK

Hipnózis.

— Angol regény. —

Irtá: **Hardy I. D.**

[23]

(Folytatás.)

— De hisz ez horzasztó, — kiáltotta Fitzallanné izgatottan. — s mi lett a gyilkossal?

Az volt a jogtudósok véleménye, hogy nem szándékosan ölte meg az öreget, — szolt közbe Percivalné — és azért a védője azt vitatta, hogy csak halált okozó súlyos testi sértésről van szó. Enyhítő körülménynek felhozta a vádlott fiatal korát is és így az esküdtek életfogytig tartó fegyházra ítélték.

— Inkább felakasztatnám magamat, sem hogy életem fogytáig a fegyházba legyek zárva, szolt George összebörzadva.

— Nos, akkor a te véleményed szerint a gyilkos csak szerencsés volt, mikor menekülési kísérlete közben a vízbe futadt, — szolt Ray.

— Biz ugy, — felelt George. — De ugy-e, Gerty, elmégsz Bricknéhez? Ma éjjel róla álmodtam.

— Ah, és megbizhatók az ön álmai, sir George, — kérdezte Fitzallanné mosolyogva.

— Hogy érti ezt, asszonyom? — kérdezte viszont George élénken.

— Ó, csak azt értettem, hogy meglehet-e bizni abban, hogy mindig egy meghatározott dologról fog álmodni, arról, amelynek éppen az eszébe kell jutni.

— Nos, azt nem mondhatnám, — felelt George elgondolkozva, — elleben gyakran álmodtam olyan dolgokat, melyek később beteljesedtek.

— Ah, valóban, tehát bizonyos tekintetben a jövődöbe lát? — kiáltotta Nazaréna látható érdeklődéssel.

— Ha ugyan lehet ezt annak nevezni, — felelt George. — Nagyon jól emlékszem például arra a körülményre, hogy egy éjjel folyton betegségről, orvosok és ápolónéról álmodtam s másnap Gertrud, mikor hazajött az iskolából meghozta mindnyájunk számára a kanyarót. Más ízben azt álmodtam, hogy Rayt vízből huzták ki s csakugyan, ugyanakkor Ray majd belefuladt a vízbe Gravesendnél.

— Ez valóban csodálatos, — felelt Fitzallanné s erre hosszabb eszmecsere fejlődött ki köztük, az álomlátásról.

Fitzallanné azt a megjegyzést tette, hogy azok után, amiket sir George az álomlátásairól elmondott, azt kellene hinnünk, hogy nem angol-szász, hanem kelta eredetű, mert azoknál van kifejlődve a „second sight“, az álomlátás képessége.

— Csakugyan, voltak kelták is az őseink közt, asszonyom, — szolt Ray élénken — s George valószínűen tőlük örökölte sejtőképességét. És inkább szász őseimre ütöttem, akik előtt ismeretlen fogalom a kísértetlátás. Soha sem volt olyan álmom, amely beteljesedett volna.

— Nekem sem, nekem sem, — kiabáltak a leányok nevetve s Fitzallannénak is be kellett ismernie, hogy éppen olyan kevés hajlandósága van az álomlátásra.

Később zenéhez ültek a hölgyek és Sarolta kérésére Fitzallanné késznek nyilatkozott, hogy elénekli a „vöröshegy dalát“.

— Uj dal ez? — kérdezte Ray.

— Ó nem, már pár esztendő, de kevésbé ismeretes, mert a zene szerzője nem tette közvéleményévé. A szöveget egy amerikai költő, Charles Stoddard írta, a zeneszerző pedig jó ismerősünk volt.

Ray azt várta, hogy a kérdéses dal a vöröshegy vidám csicsergését fogja utánozni; ehelyett azonban gyengéd, szomorú ének zendült meg, mely egyaránt megragadó szavakban és hangokban azt mondta el, hogy hogyan nézi végig egy kis vöröshegy a kalitkájából az ur-ője meggyilkoltatását. A művészi mód és drámai erő, melylyel Nazaréna előadta a dalt, feledhetetlen maradt hallgatói előtt.

Midőn Ray ez estén hazakísérte a fiatal asszonyt, nagy meglepetésére annak tudatára ébredt, hogy szerelme Nazaréna. Tudta jól, hogy a más felesége iránt érzett ez érzelmét el kell rejtenie az egész világ elől, tudta, hogy szomorúságot, bánatot fog szerelme hozni a számára s még sem adta volna oda semmiért a világon.

(Folytatása következik.)

A felelős szerkesztő távollétében a szerkesztésért felelős:

Vass Géza.

Nyári színház.

Vasárnap, 1902. évi július hó 13-án:

A budapesti vígszínház művészarszágnak előadása.

Az órnagy ur.

Bohózat 3 felvonásban. Írták: Mars és Kéroul. Fordította: Heitai Jenő.

S Z E M É L Y E K:

Montgiron	Szerény L.	Paulette	Varsányi I.
Labourdette	Hegedűs Gy.	Héloise néni	Nikó Lina.
Henri Fréville	Cserny Béla	Pauling	Harmath J.
Champeaux	Góth Sándor	Ozv. Martinné	Rónaszéki G.
Moulard	Tapolczai D.	Dingoisné	Szerény G.
Lardinet	Rónaszéki G.	Savourenné	Gelléri Giza.
Baudricourt	Makróczy L.	Rosalla	Révész Ilona
Verdier,	Rudas József	Emma	Nagy J.
Fauvel	Herczegh V.	Camille	Horváth I.
Dingois	Vendrei F.	Leoadie	Angyal F.
Maloizel	Lévay Gy.	Toinon,	Hidy Irén.

Kezdete este 8 órakor.

NAPIREND.

Julius 13. Vasárnap. Róm. kath. naptár: Jenő püspök. — Protestáns naptár: Jenő püspök. — Görög-keleti naptár (Junius 30.): 12 apostol. — A nap kél 4 óra 1 perckor, nyugszik 7 óra 38 perckor. — A hold kél 1 óra 12 perckor, nyugszik 11 óra 35 perckor.

Kölcsey-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombaton délelőtt 11 $\frac{1}{2}$ —12 $\frac{1}{2}$ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1 $\frac{1}{2}$ —2 $\frac{1}{2}$ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Erekye-muzeum helyisége melletti ülésterem.

Időjárás. A központi meteorologiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Meleg, keleten elvélve csapadék, zivatarok.

Julius 13. A berzovai önkéntes tűzoltóegylet műkedvelői előadással egybekötött nyári mulatsága (Berzovai erdő). — Az aradi iparosifjak önképző-egyletének műkedvelői előadással egybekötött táncvigalma (Lippán Bánkert.) — Az arad-hegyvidéki turista-egyesület kirándulása a világiosi hegyromokra. — Az aradi kerékpár klub kirándulása Magyarádra. — A Kossuth Lajos betegsegélyző és temetkezési-egylet választmányi ülése délután 3 órakor. — Az aradi iparosok első betegsegélyző- és temetkezési-egylet havi ülése délután 3 órakor.

NYILTTÉR.*

Bőrápolás!

A hosszú téli idő után okvetlen szükséges a testet alapos tisztálkodásnak és fertőtlenítésnek alávetni. E célra nem szolgálhat egyedül a víz, hanem egy erős fertőtlenítő szappant kell használni. Minden mosakodásnál és fürdésnél legjobban használható: **Berger Theerszappana, Berger Glycerin-Theerszappana és Berger Carbolszappana.** A monarchia minden gyógyszerárában kapható. Valódi csak akkor, ha ezen védjegyet viseli.

A legjobb és leggyógyosabb
ű d i t ő - i t a l,
mely mint szentelt ital különösen kedvelt és borral, cognackal vagy sövényi sörpökkel vegyítve kitűnő ízű
vegyüléket ad: a

MATTONI-FELD
GISSHÜBLER
SÁVANYÚ-ITAL

hűti a szomjat, hűt és felfrisít egyaránt. A legjobb
szer a nyári hőség tikkasztó hatása ellen.

2039

Rossz dolga van itthon a magyarnak, meleg is van,
drága az élet, ezért vándoroljunk ki tömegesen

ma vasárnap folyó hó 13-án

Uj-Amerikába,

hol vig és olcsó az élet, a Steiner féle gyermekzenekar délután 4 órától éjjel 11 óráig a karmester személyes vezetése mellett teljesen új műsorral

hangversenyt rendez.

Belépti díj személyenként 20 fillér. Katonák örmestertől lefelé és gyermekek nem fizetnek.

Italok valamint hideg és meleg ételeket jutányos árban szolgál és

számos látogatásért esd
Weilandits István.

MATTONI ERZSÉBET SÓSFÜRDŐJE

Gyógyhely: Budapest, (Budán.)

Idény április 15-től — október 15-ig.

Kiváló gyógyhatással bír

női bajokban és altesti bántalmakban.

Rendelő orvos: **Dr. POLGÁR EMIL.**

Egészséges fekvés. Jutányos lakások. Jó vendéglő

Villamos-vasúti összeköttetés a fővárossal.

Van szerencsém a n. é. gazdaközönségnek

a cséplési idényre kölcsön-zsákjaimat

legelőcsöbben számítva felajánlani.

Domán Ignác,

1225

zsák-kölcsön üzlete

Aasztalos Sándor-utca.

Hétfőn katonazene!

Színházi söröcsarnok

fényesen átalakítva.

Van szerencsám a nagyérdemű közönség becses tudomására adni, hogy a színházi söröcsarnokot egy gyönyörű, fényes üvegpavilonná átalakítva, azt

Városi söröcsarnok

cím alatt a közforgalomnak átadtam.

Izletes jó magyar konyha, kitűnő hamisítatlan italok, frissen csapolt király-sör.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve,

kiváló tisztelettel

Gavriette Miklós.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ ROVATA

A kör helyeszközlő-osztályának helyisége
SZABADSÁGTÉR 7. I. EMELET.

Hivatalos órák:

Naponta d. e. 11—1 óráig, este 9—10 óráig, vasárnap és ünnepnap d. u. 4—5 óráig. Tagok úgy a vidékről, mint helybeliek, naponta fölvetetnek.

Az állásközvetítés teljesen ingyenes. A kör tagjai előnyben részesülnek. Levélbeli felvilágosítást csak válaszbélyeg küldése mellett ad a helyeszközlő-osztály.

Keresünk:

Vidéki városba a női divat és kézmű- és szakkönyvben jártas 24 éves feletti ügyes segédt. Kirakatrendező előnyben részesülnek.

Vidéki kisebb városban, fűszernagykereskedés részére egy 24—28 éves, megbízható jó, jó megjelenésű segédt. Ugyanoda fiatal, ügyes detallistát.

Vidéki mezővárosba a rőfős, férfi-önfectió és vegyes-üzletben jártas 20—24 éves fiatal embert, helyi ügynököt.

Vidéki mezővárosba a román és német nyelvben jártas, fiatal fűszer és vegyes-áru segédt.

Aradi kisebb fűszer és vegyes-áru üzletbe fiatal, szerény igényű segédt.

Vidéki városba a festék-áru szakmában teljesen jártas, fiatal segédt.

Vidékre, a fűszer- vas- és norlbergi áru szakmában jártas segédt.

Vidékre, a férfi-ruha és női-divat és cipő-áru szakmában jártas segédt, a ki a magyar, német és román nyelvet érti.

Vidéki iróda a magyar és német nyelvben jártas gyakorlított, kezdő íróval.

Vidéki vas- és fűszer-áru üzletbe fiatal, ügyes segédt.

Ajánlunk:

Volt aradi idősebb kereskedőt, írásbeli, könyvelési munkálatokra, vagy üzleti megbízásokra.

Jeles eredménnyel végzett kereskedelmi akademistát, nagyobb vállalatokhoz írodal gyakorlított.

A férfi-divat, díszmű- és játékaru szakmában jártas, elsörendű aradi üzletben működött jó megjelenésű, int. fiatal segédt.

A liszt és termény szakban sok évi gyakorlattal rendelkező, intel. szakképzett fiatal embert.

Kereskedelmi tanfolyamot végzett, a Yost-írógépkészítésben jártas női írodal alkalmazottat.

A magyar és német nyelvben jártas bór-kereskedő-segédt.

Fűszer- és vegyesáru üzletben részére több ügyes románul tudó segédt.

Esti foglalkozásra, gyakorlott, szakképzett könyvelő és levelezőt.

A vegyesáru szakban minden igényeknek megfelelő segédt.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA.

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

titkár.

igazgató.

Javulatok: a légzőszervek és emésztőszervek mindennemű katarrhusos megbetegedéseit, valamint vérszegénység stb. Ellenjavulat: aszkór.

Gleichenberg gyógy-hely.

Alkalikus-muriatikus források: Constantin és Emma forrás; alkalis-muriatikus szénsav: János forrás; tiszta szénsav: Klausen forrás; savó, sterilizált tej (száraz táplálás), kefir, forrás-só belelegzés, fenyőtűgőz belelegzés, mindkettő külön kabinokban; légzési készülék, pneumatikus kamrák, édes ásványvíz és pezsgő meleg fürdők, fenyőtű és aczélfürdők. Nagy vizgyógyintézet, te-repkúra. Lány langyos meleg, pormentes, szél-csendes levegő, erdős fensíkon. 1978

Felvilágosítás és prospek-tus ingyen.

Lakás és kocsli megrendelések az igazgatóságnál Gleichenberg.

Saison május 1-től szeptember végéig.

T. cz.

Tisztelettel hozom tudomására a nagyérdemű kö-zönségnek, hogy a régi jóhírnevű

Phönix biztosító társaság főügynökségét

Arad város és Arad vármegyére terjedő hatáskörrel

átvettem.

Társaságom felöleli az összes biztosítási ágazato-kat, tehát tűz és jégkárók elleni, betöréses lopás által okozott károk elleni, valamint testi baleset elleni és életbiztosítási ügyekben a legnagyobb készséggel nyuj-tok az érdeklődőknek felvilágosítást.

Magamat a nagyérdemű közönség pártfogásába ajánlva, vagyok

kiváló tisztelettel

Ficzay Ferencz,

a „Phönix“ főügynöke

Salacz-utca 3. szám.

1147

Gyümölcs és szőlő bor készítő gépek.

Gyümölcs és szőlő sajtók,

folytonosan ható kettős emeltyű szerkezettel és nyomóerő szabályzóval.

A munkaképesség 20% nagyobb mint bár-mely más sajtónál.

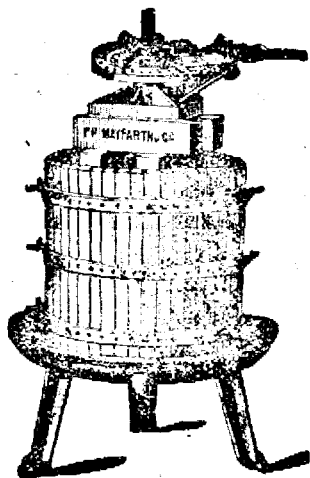
Hydraulikus sajtók.

Szőlő és gyümölcs zúzó

és bogymorzsolók.

Teljesen felszerelt szüretelő készülékek.

Szőlő és gyümölcs őrítők, Aszaló készülékek gyü-mölcs és főzelék aszalására, gyümölcs-vágó és há-mozó gépek, legújabb szerkezetű szabad. önműködő „HYPHONIA“ gyümölcs és szőlővessző permetező.

szőlő ekék.

A legjobb vetőgépek

Mayfarth Ph. és társa legújabb szerkezetű „Agricola“

(tolóvetőkerék-rendszer) vetőgépei.

Mindennemű mag- és különböző magmennyi-ség számára, váltókerékek nélkül, dombon avagy síkon, a legkönnyebb járás, legnagyobb tartósság és mind a mellett a legolcsóbb ár által jünnek ki. A lehető legnagyobb munka,

idő- és pénzmeztakarítást teszik lehetővé.

Különlegességeket széna- és szalmaprések, kézi használatra, kukorica morzsolók, eséplőgépek, járgányok, gabonaresták, trieurók, ekék, hengerek és boronákban a legújabb rendszer és elismert legjobb alkotás alkalmazása mellett gyártanak és szállítanak.

Mayfarth Ph. és Társa

gazdasági gépgyárak, vasöntödék és vashámorművek

Alap. 1872. BÉCS. II/1 Taborstrasse 71. 950 munkás.

Kitüntetés több mint 490 arany ezüst és bronz éremmel, az összes nagyobb ki-állításokon. — Részletes árjegyzék ingyen. — Képviselek és viszont elárusítók kerestetnek. 965

Egyedül valódi angol

THIERRY-féle BALZSAM.

Egészség-rendőrileg megvizsgálva és jóváhagyva.

Az üvegek fűlázterelése kerekedelem-törvényi minta-védelem alatt áll.

Ezen balzsam belsőleg és külsőleg is használ: 1. Hasonlíthatlan ha-tásu gyógyszer a tüdő és mell minden betegségénél; enyhíti a hurutot és megszünteti a kiköpést, eltávolítja a fájdalmas köhögést s még ilyen idült bajokat is meggyógyít. 2. Kitűnő hatása van torokgyulladásnál, rekedtségnél, a nyak bármely bántalmánál stb. 3. Alaposan megszüntet minden lázt. 4. Meglehetően gyógyítja a máj, gyomor és a belek minden betegségét, különösen gyomorgörccsöt, kölkát és hasragást. 5. Gyenge hashajtó és vér-tisztító hatásu, tisztítja a veséket, megszünteti a hypochondriát és busko-morságot, erősíti az étvágyat és emésztést. 6. Kitűnő szolgálatot tesz fog-fájásnál, odvas fogaknál, szájpénésznél, minden fog és szájbajnál, megszünteti a felbűfűgést s a száj és gyomor rossz szagát. 7. Külsőleg kitűnő gyógyszer minden sebre, akár régi az, akár új, sérülésekre, orbánczra, pattanások, fariák, szemölcsök, égési sebekre, megfagyott tagokra, rüh, kősz s kiftésekre, fel pattogzott és érdes kezekre stb., megszünteti a fejfá-jást, zugást, szalagatást, köszvényt, fülfájást stb. Jól vigyázzon mindenki a fenti zold apáca-védjegyre. — Hamisítás ellen a legbiztosabb óvász a gyáramból való direkt megrendelés. A szállítás csakis a szabadalmazott eredeti dobozokban: 12 kis vagy 6 dupla üveggel történik. Ausztria-Magyar-ország minden postaállomására bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg Ára 4 korona. Bosznia és Hercegovinába bérmentve 12 kis vagy 6 dupla üveg 4 korona 60 fillér. 12 kis vagy 6 dupla üvegnél kevesebb nem szállítatik. — Szétküldés csak a pénz előre beküldése vagy az összeg utánvétele mellett.

Miért szenved? mikor biztos gyógyító hatásra van kitévés még a legrégebbi sebeknél is a

Thierry A. gyógyszerésznek egyedül valódi

Centifolia-kenőcse

használatánál, amely által majdnem minden alkalommal, még a fájdalmas és veszélyes műtétek vagy amputálás is elkerülhető és utóérhetlen úgy a sebek gyógyításában, mint a fájdalom enyhítésében is. A valódi Centifolia-kenőcs használható: gyermekágyas fájó mellre, tejfolyás megakadásánál, mell-megkeményedés, orbáncz, minden idült bajoknál, sebes lábak vagy tagokra, sebek, sófolyás, dagadt lábak-nál, sőt csontszunál is; Dűs-, szúrás-, vágás- és lövebeknél; minden idegen anyag, mint: üveg vagy faszilánk, homok, serét, tövis stb. kiszívására; mindenféle dagasztók, kelesek, támadások, pokol-var, sőt rákbajnál is; gilisztá ellen, korörméreg, pörsevés, sebes lábak, mindenféle égési sebek, fa-gyos tagok, a beteg fekvéstől fáradt tagjaira, nyakdagaszt, a vér betegségei, fülfolyás, gyermek-óvvar stb. bántalmak ellen. Két tégelynél kevesebb nem küldetik; a szállítás csakis az Árak előleges bekü-ldése vagy utánvét mellett történhetik. Két tégely ára szállítólevéllel, portó és csomagolással együtt 3 korona 60 fillér. Számtalan elismerő-levél áll rendelkezésre. Mindenki óvatik a hatástalan hamisítványok vásárlásától s tessék ügyelni, hogy minden tégelyre a fenti védjegy és a cím: „Schutzengel Apotheke des A. Thierry in Prograda“ beégetve legyen.

A gyógyhatásukban utóérhetlen eme két szer a romlásnak nincs kitéve, hanem ellenkezőleg, minél régebbiek, annál jobbak és hatásosabbak lesznek, sem a hideg, sem a meleg által nem szenved-nek és azért bármely évszakban szétküldhetők. Legtöbbnyire már az orvos megerkezéseig is segítenek, nagyon természetes, hogy sohasem szabad hamisítványokat, vagy pedig más értéketlen és hatás nélküli ugynevezett pótszereket használni, amelyekért a pénzt hiába dobják ki, hanem csakis ezen két régen-jónak elismert, valódi, olosz, megbízható és mindamellett teljesen ártalmatlan világíró szer kell vásá-rolni, amelyeket minden csaiában minden előfordulható esélyre készletben kell tartani. Ahol pedig ezen szerek a valódiság minden kellékével ellátva nem volnának kaphatók, úgy kérjük azokat közvetlenül Thierry (Adolf) gyógyszerésznél Limited „Schutzengel Apotheke“ Prograda bei Robitsch-Sauerbrunn megrendelni.

Központi raktár: Budapest Török J. gyógyszerésztárában, Zágráb Mittelbach S. gyógyszerésztárában, Bécsben C. Brady gyógyszerésztárában. 1931

A haj eredeti színét

visszanyerjük a Hajós-féle

Hajregenerator

használatával. Rövid idő alatt visszaadja az ősz hajnak eredeti szí-nét, ifjúkori szépségét és ennek visszatérése után az elért eredmény állandóan megmarad. A fehérenmüt és fejbört nem piszkítja.

Egy üveg ára 60 krajczár.

Hófehér fogakat egyedül a Hajós-féle

Venus Antiseptikus fogpép

használatával nyerhetünk, egy tégely ára 60 krajczár. (Az üres fogpép-tégely 10 kr.-ba visszavásároltatik.)

Valódi angol celluloidba foglalt

Antiseptikus fogkefe

2 évi jótállással ára 90 kr.

Fenti szerek egyedül kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertárban

Arad, Andrassy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

A magy. kir. Államv. igazgatósága.

71335—1902. szám.

Pályázati hirdetés.

A m. kir. államvasutak igazgatósága a szeged—temesvár—bázis—orsovai, zágráb—károlyváros—fiumei, üszög—villányi és királybáza—máramaros-sziget—bus tyabázi vonalakon leszerelt 81 db. összesen mintegy 13900 métermázsára tehető régi vashid szerkezeteket eladni óhajtván, ezek eladására ezzel nyilvános pályázatot hirdet.

Ezen hidszerkezetek főbb méreteit és megközelítő súlyát feltüntetve kimutatás, mely egyúttal ajánlati űrlapul is szolgál, anyag- és leltár beszerzési szakosztályunkban egy példányban ingyen kapható; vidéki megkeresésekre pedig ingyen megküldetnek.

Ajánlat kizárólag ezen űrlapon tehető.

Pályázni kívánók felkéretnek, hogy erre vonatkozó 1 koronás magy. bélyeggel ellátott és lepecsételt ajánlataikat 1902. évi július hó 16-án déli 12 óráig anyag- és leltár-beszerzési szakosztályunknál (Budapest, VI. Andrassy-ut 78. sz. II. em. 43/a. ajtó) benyújtani szíveskedjenek.

Az ajánlat borítéka a következő felirattal tartalmazza: „Ajánlat 71335—902 számhoz régi vashid szerkezetek megvételére.”

Az ajánlat benyújtását megelőző nap déli 12 óráig a megvenni szándékolt hidszerkezetek az ajánlati árral kiszámított értékének 5 százaléka bántópenz-ként teendő le főpénztáruknál készpénzben, vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban.

Az ajánlat métermázsánként értendő árral teendő és pedig az anyagnak ajánlattevő által meghatározandó és a magy. kir. államvasutak valamelyik állomására való bérmentés szállítás és vasuti kocsi-kban való átadás, illetve átvétel kikötése mellett. Szeretárakban való átvételnek kikötése határozottan mellőzendő.

Az ajánlattevők az ócska anyagok eladására vonatkozó és 122291—96. sz. a. fenálló feltételeket magukra nézve kötelezőknek elismerni, azt 60 filléres magy. bélyeggel, saját és két tanu aláírásával ellátni és ajánlataikhoz csatolni tartoznak. Ezen feltételek nyomtatványtárunkban példányonként 30 fillérért megszerezhetők, vidékieknek pedig az érte iáró 30 fillér és 20 fillér posta költség (összesen 50 fillérnek) a főpénztáruknak való beküldése ellenében postával megküldetnek.

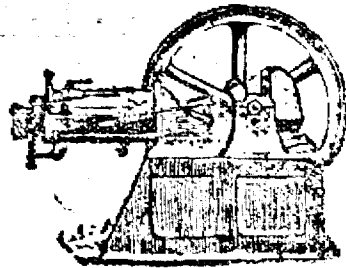
Ajánlat valamennyi vagy egyes tetszés szerinti hidszerkezetre tehető, de alólított igazgatóság is fenntartja magának, hogy egyes szerkezeteket, tekintet nélkül a felajánlott árakra, tetszése szerint eladhasson, vagy hogy a cél elérésére bárminő más intézkedést tegyen.

Ajánlattevők ajánlataikkal az azok felett nozandó határozatig visszavonhatlan kötelezettségben maradnak.

Budapest, 1902. év május hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Elismert legjobb és legolcsóbb BENZIN-PETROLIN GÁZMOTOROK és lokomobilok

villamos gyújtással és szelep-kormányzattal a legmesszebb menő kezesség mellett minden gazdasági célra alkalmas. Nem gyorsfutók, tehát malomüzemekre különös előnnyel használható.

Szállítja kedvező fizetési feltételek mellett **OSERS és BAUER**

motorgyára. Magyarországi vezérképviselő és raktár 1903

DÉNES B. Budapest, VI., Váci-körút 61. sz.

Arjegyzék ingyen!

☞ Tiszteletes ügyfeleink kerestemnek. ☜

Hirdetés.

Van szerencsénk a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy sikerült egy

legelső rangu kötszer gyárral

oly megegyezésre lépni, melynél fogva antisepticus kötszereket és kötőanyagokat legkiválóbb és legfinomabb minőségben legolcsóbb árakon hozhatunk forgalomba. Usszes kötszereink az 105147. számú m. kir. belügyminiszteri rendeletnek szigoruan megfelelo minőségben és csomagolásban vannak előállítva. — Mivel említett kötszer-eket egy tömegben rendeljük, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden concurens áraknál olcsóbban szállíthatunk még a legkisebb mennyiségnél is.

Tájékozasul álljon itt egy néhány gyakrabban használt kötszerek árjegyzéke:

100 grm Brunswatta henger csomago'ásban	44 fillér.
1/4 kló	80 fillér.
1/4 " " " " " " " " " " " "	1 kor. 50 fillér.
1 " " " " " " " " " " " "	2 kor. 40 fillér.
1 metere Steril-gaze (Hydrophil gaze)	28 fillér.
Callioó és mull-polyák minden árbán.	

Ipar és házi czelokra szolgáló gyógyszerfélék minden ver-senyár betartása mellett kapható. 1117

Raktarak:

Az összes aradi gyógyszerárakban.**MINDEN HÖLGYNEK SZÜKSÉGES ARCZBÖRE MEGVÉDÉSÉRE A FÖLDES-FÉLE****MARGIT-CREMET**

használni.

Ezen kitünő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenős, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet szepiöt májfoltot, bőrrakát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massazsához használva eltüntet redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjeggyel vannak lezárva.

☞ Kamisítványoktól tessék óvakodni! ☜

Egy tégely ára 1 korona.

Margit szappan 70 fillér. Margit powder 1 kor. 20 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és droguerárban.

Ápátfalván: Tar Imre, Bányán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pinter Ferencz, Boros-Sebesen: Zangeri Gyula, Berzován: Szokoly Sándor, Cs.-Apácán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csermón: Berkes Armin, Elekén: ifj. Pekker István, Földéakon: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Gyorokon: Masznyik Dániel, Kis-Jenőn: Bayer György, Kevevesen: Schlogl Pál, Kun-Ágotán: Fejes Lajos, Kúrticsán: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferencz, Mező-Kovácskúszán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmágyon: Hunzéros János, Nagy-Zerindén: Vály Géza, Ó-Pecskán: Rekszin János, Pankótán: Posevitz Gusztáv, Pityaroson: Szabados József, Székelyváron: Fromm D. Traugott, Sándor: Csiky Lukács, Soborsinban: Károlyi Kalmán, Szemlakon: Hauszler Sándor, Tauczon: Kuntz János, és Új-Aradon: Ternajgo Géza urak gyógyszerárakban.

Magy. kir. Államv. üzetv. Szegeden.

17959—1902. III. sz.

Pályázati hirdetés.

A Nagy-Kikinda állomáson megüresedő . . u. vendéglő bérletére ezzel nyilvános pályázat hirdetetik. A bérlet fenti vendéglőre nézve 1902. évi december hó 1-ével veszi kezdetét és tart ezen időponttól számított három éven át, vagyis 1905. évi november 30-ig. Bérletnek a következő helyiségek bocsátatnak rendelkezésére:

I—II. oszt. étterem, 1 tálaló helyiség a földszinten, 1 tálaló helyiség a pinczében, főző konyha és mosogató helyiség, mosó konyha, éleskamra, padló-, 3 pincze, jégverem, továbbá lakásul: 2 szoba, cselédszoba. Használatra átengedtetik a III. oszt. váró- és étterem és a felv. épület előtti verenda egy része.

Az egy koronás bélyeggel ellátott és „Ajánlat a magy. kir. államvasutak fönt kiirt Nagy-Kikinda állomása pályaudvarán levő vendéglő üzletre“ felirattal ellátott, lepecsételt, borítékba zárt, nemkülönbön kellő okmányokkal felszerelt ajánlatok 1902. évi augusztus hó 8-án déli 12 óráig az alulirt üzletvezetőség általános osztálya főnökénél (üzletvezetőségi palota, I-ső emelet 21. sz. ajtó) vagy személyesen, vagy kir. posta útján benyújtandók.

Bána pénz fejében a bérletre 200, azaz kettőszáz korona készpénzben, vagy állami letétre alkalmas értékpapirokban, a szegedi üzletvezetőség gyűjtőpénztáránál 1902. évi augusztus hó 7-én déli 12 óráig vagy személyesen, vagy kir. posta útján beküldendő.

Megjegyeztesik, hogy a vendéglő III. osztályú váró- és étterem fűtése és világításának felét a m. k. államvasutak viselik.

Az értékpapírok a budapesti, vagy bécsi tőzsdén legutóbb jegyzett, 14 napnál nem régiebb, a napi értéket meg nem haladó napi árfolyam csak 90% szerinti értékben számíttatnak. Készpénzben letett összeg után kamat nem fizetetik. Az ajánlatban a letétel megtörténte megemlitendő ugyan, de a letétről nyert elismervény nem csatolandó.

A vendéglő bérletére vonatkozó feltételek a nevezett üzletvezetőség forgalmi és kereskedelmi osztályban (I. emelet 12. sz.) a hivatalos órák tartama alatt megtekinthetők, miért is az ajánlattevőkről feltételeztetik, hogy a feltételeket ismerik s azokat magukra nézve egész terjedelmükben kötelezőknek elfogadják.

A fentebbi feltételtől eltérő, vagy a kitűzött határidőn túl beérkezett ajánlatok, továbbá olyan ajánlatok, melyek táviratilag tételnek s végül olyanok, melyekre nézve az előirt bántópenz le nem tétetett figyelembe vételni nem fognak.

Az ajánlatok között a választás szabadon, a bérösszegre való tekintet nélkül történik.

Szeged, 1902. évi június hóban.

Az üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Értesítés!

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek becses tudomására adni, hogy Vörösmarty-utca 3. sz. alatt

műhelyt nyitottam.

Elfogadok minden lakatos munkákat, valamint varrógépeket, vízvezeték berendezéseket és villanyoscsengők berendezését, épület és műmunkákat, mindennemű gőzgépek javítását, petroleum és gázmotorokat és minden e szakmába vágó munkákat.

Lakatos tanoncok felvételnek.

Kiváló tisztelettel

Szedenig Antal.

1921

Gurahonezi portlandcemento
 egyedüli magyar gyártmány, mely a magyar mérnök- és építész-egylet által megszabott normáit 60-70 százalékkal felülmúlja, rendkívül finom őrlésben, kis és nagy mennyiségben, gyári áron kapható
 Krisán János Arad, nagyváradi-ut 12. és
 Az Arad-csanádi Egyesült Vasutak szertárána
 Arad állomás mellett.
 Megrendeléseket az Arad-csanádi Egyesült Vasutak központi irodája is elfogad és a cementet kívánatra házhoz szállítja. 274

könnyen emészthető, jó ízű, vastartalmu eledel, és erősítő szer, amely vért képez és az idegeket erősíti.

Tudakozódjunk orvosainknál.

Minden gyógyszerárban kapható.

Főraktár Aradvármegye részére **VOJTEK és WEISZ** drogueria nagykereskedésében Aradon. 1985

2742-1902. szám.

Uj Arad község előljárástól

Árlejtési hirdetmény.

Uj-Arad községének belterületén egy új jégverem építésére ezzel pályázat hirdettetik. Az árlejtés napjául 1902. évi július hó 28-ának délelőtti 10 órája tüzetik ki Uj-Arad községének.

Az árlejtés kizárólag írásbeli és az ajánlatok 1 koronás bélyeggel és a kikiáltási árnak megfelelő készpénz vagy elfogadható értékpapirokból álló 10%-os bantpénzzel, továbbá azon záradékkal látandók el, hogy pályázó az árlejtési feltételeket ismeri és magát annak mindenben aláveti. Kikiáltási ár 3125 kor. 38 fillér.

A község fenntartja a jogot, hogy az építkezéssel figyelem nélkül az ajánlatokra, tetszés szerinti vállalkozót bizhat meg.

Az írásbeli ajánlatok a jelzett nap délelőtti 10 órájáig alulírott előljárásnál annál is inkább benyújtandók, mert a később érkezők vagy utóajánlatok figyelembe vételni nem fognak.

Az építési terv, költségvetés és árlejtési feltételek a hivatalos órák alatt Uj-Arad község jegyzői irodájában betekintheők. Uj-Arad, 1902. évi július hó 8-án.

A községi előljárástól:

Fehér Ferencz, s. k. jegyző.

Dengl Antal, s. k. bíró.

1223

1227

Zubor, kir. tvszki bíró.

Pályázat gazdasszonyi állásra.

Aradvármegye közkórházánál a házi élelmezés vezetésére egy gazdasszony kerestetik.

Javadalmazása 50 kor. havi bér, egy szobás lakás, teljes ellátással.

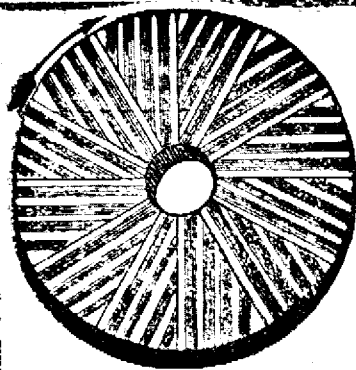
Felhívom mindazokat, kik ezen állásra pályázni óhajtanak, folyamodványukat a közkórház igazgatóságához f. évi július hó 25-ig nyujtsák be.

Írásbani jártasság szükséges kellék a pályázónál.

1810

Kórházi igazgatóság.

Jó órákat olcsón
 küld 3 évi írásbeli jótállás mellett privat vevőknek
Konrad János
 óragyára.
 aranyárak kiviteléi háza
BRÜX. 270. sz. (Csehország)
 Jó nickeli rem. óra frt 3.75.
 Valódi ezüst rem. óra " 5.80.
 Valódi ezüst láncz frt 1.20.
 Nickel ébresztő óra " 1.95.
 Czégem a cs. és kir. birodalmi czimerrel van kitüntetve, számtalan arany, ezüst kiállítási érem, valamint ezernyi elismerő levél van birtokomban. 1930
 Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nagy raktár elsőrendű portland-cement és vízhatlan mészből.

Az ujvidéki kova malomkövek egyedüli elárúsítása.

Malom-berendezések és azokhoz szükséges eszközök és anyagok:

Sárospataki és francia malomkövek, valódi svájci malomkő élesítő szerszámok, francia kőszőrűkövek, kül- és belföldi gépszijak, hengerszékék, lisztselyem szövetek, felvonó hevederek, serlegék, serleg-csavarok, fa-szija korongok, kötél korongok, legjobb minőségű kenőanyagok, zsák-taligák, ólom-zárak stb.

Szész-gyárak részére: Különböző jó minőségű gép és henger olajok, süritő anyagok, asbest-lemezek, asbest-zsinórok, Burgmann-féle tömitések, olajbelek, Hungária-frictions zsinórok, kautsuk-árak, kender tömitések, fessmérők, ellenőrző csapok, vizállást mutató készletek, sárga és vörös rézcsövek, kovacsolt vascsövek és összekötő részei, gőzhenger kenő-szelenczék, Staufer-féle kenő-szelenczék, önműködő kenő-szelenczék sárga rézből.

Cséplőgépek és locomobil javításához szükségelt dobsinok, dobsin-csavarok, locomobil forrcsövek, csősüritő gépek, sodrony és sörte csőkefék, csavar metszők, csavar-kulcsok, réteg-fém, reszelők, szerszám aczél, cséplőgép rosta-lemezek, tápszivattyu kautsuk csövek, emelő-gépek stb.

Gazdaságok részére: gazdasági, raktármérlegek, gabona-zsákok, legjobb minőségű cséplőgép, locomobil, kazal, szekér-takaró ponyvák, gép olajok, gépszir, kocsikenőcs, petroleum, carbolineum fedellemezek és szegek, kerti és tüzi fecskendők, kender tömlők, cukorrépa-művelő eszközök stb.

Szőlőszetkek részére: borsajtók, bor-szivattyúk, prima minőségű kacsuk-tömlők, perme-tezők és alkatrészei, kékkő kénpor fuvo stb. — Legjobb minőségekben és a legjutányosabb áron kaphatók 358

Magyar Ferencz

gép- szerszám- és műszaki kellékek üzletében

Aradon, Zrinyi-utca 6. szám. — Megyei és városi telefon 30 szám.

Magy. kir. államvasutak

64795—902. szám.

Pályázati hirdetmény.

A magy. kir. államvasutak igazgatósága a jövő 1903. évben, esetleg 3 éven át szükséges kocsi tengelyek szállításának biztosítását óhajtván, ez iránt nyilvános pályázatot hirdet.

Az ajánlatok legkésőbb folyó évi július hó 15-ének déli 12 óráig beterjesztendők, a bánatpénz pedig folyó évi július hó 14-én déli 12 óráig beküldendő.

A pályázatra vonatkozó részletezett feltételek, a mennyiségek, ugyancsak az általános és különleges szállítási feltételek a magy. kir. államvasutak anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest VI. kerület, Andrássy-ut 73. sz. a.) megtekinthetők.

Budapest, 1902. évi június hó.

Az igazgatóság.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Magy. kir. államv. budapest-jobbparti
üzletvezetősége.

18012—1902. II. sz.

Pályázati hirdetmény.

A palánkai hajóállomás mellett levő ügynökségi épületet, továbbá árnyékszéket és rakodót eladni óhajtván, azok megvételére ezenel nyilvános ajánlati tárgyalást hirdetünk.

A pályázati feltételek az alulírt üzletvezetőség pályafenntartási és építési osztályának (Külső Kerepesi-uti házcsoport) hivatalos helyiségében, nemkülönbön szabadkai osztálymérnökségünkönél és a palánkai állomási főnökségnél díjtalanul megszerzethetők. Írásbeli megkeresésre a pályázati feltételek posta útján is megküldetnek.

Jogérvényes és kellőleg bélyegzett zárt írásbeli ajánlatok legkésőbb 1902. évi július hó 16-án déli 12 óráig az üzletvezetőség általános osztályában (titkárság) nyújtandók be eme felirattal: „Ajánlat a palánkai hajóállomás mellett levő építmények megvételére.”

Bánatpénz fejében legkésőbb 1902. évi július hó 15-éig déli 12 óráig az ajánlati összeg 5%-a készpénzben vagy állami letétekre alkalmas értékpapirokban gyűjtőpénztárunkban (Külső kerepesi-uti házcsoport) lefizetendő.

Az értékpapírok a budapesti és bécsi tőzsdék legutóbbi, — 14 napnál nem régebbi — utolsó árfolyama szerint, denérvértéket meg nem haladóértékben fogadtatnak el.

Takarékpénztári betétkönyvek bánatpénzül nem tehetők le.

Posta útján beküldendő ajánlatok és bánatpénzek térítvény mellett adandók fel.

A bánatpénz lefizetéséről szóló letétjegy az ajánlathoz nem csatolandó.

Az ajánlatok között a szabad választási jogot magunknak fenntartjuk.

Budapest, 1902. évi június hó 17-én.

A budapest-jobbparti
üzletvezetőség.

(Utánnomás nem díjazatik.)

BEDŐRSZÖLÉSRE CSUZ, RHEUMA ÉS IDEGFÁJDALMAK ELLEN, AZ INAK ÉS IZMOK ERŐSÍTÉSÉRE.

KWIZDA FLUID. Kígyóvédjegy.

Tourista fluid. Kwizda kőszvény fluidja.

Erősítés és erőmegújítás céljából eredményesen használják az összes turisták, kerékpárosok és lovaglóknak nagyobb utak után.

1 üveg ára 2 kor. 1/2 üveg ára 1 kor. 20 fill.

Valódi minőségben kapható a gyógyszerárakban.

Főraktár:

Kwizda Ferencz J.cs. és kir. ausztr. magy. rom. kir. és bolg. f. jellemi
udvari szállító, kerületi gyógyszerész.

Korneuburg, Bécs mellett.

KIADÓ!3 utcái, 2 udvari, elő-, fürdő-,
cseléd-szobából álló 1226**lakás**Karolina-utca 3. sz. alatt
azonnal kiadó.**STARK VILMOS**sirkőgyár
és kőfaragóműhely**ARAD,**

József főherceg-ut és Maros-utca sarkán.

(Podor és Reisinger-féle ház.)

SZEGED,

Kossuth Lajos sugár-ut.

Etváral

kőfaragó munkákat

a legnagyobb méretekben, különösen mindennemű és áru szobrok, a legegyszerűbb sarkótól a legdisebbes kivitelű síremlékig, családi sírboltok, emlékoszlopok, emléktáblák stb. készítését. 1207

Dus sirkőraktárgranit, szienit, márvány, mész-kőből
és minden kívánt anyagból.

Kitűnő minőség és legolcsóbb árak!

Ajánljuk ipari és háztartási
célokra rostált darabos**bükk-faszén**

100 kiló 4 korona 40 fillér.

bérmentve házhoz szállítva

kétszer mosott, valódi porosz

kovács-kőszén

100 kiló 4 korona 40 fillér.

Elsőrendű szagtalan

fűtő-kőszén

100 kiló 3 kor. 40 fillér.

Első rendű darabos

gáz pirszen-kocsz

100 kiló 4 korona 40 fillér.

Megrendelések pontos hazaszállítása
végett felnap időt kérünk.**Kneffel Károly és Fia**

vaskereskedése Aradon.

Telefon 139. szám.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

A legelőnyösebb feltételek mellett engedélyezünk

jelzálogkölcsonöket

30 $\frac{1}{2}$, 38 és 40 $\frac{1}{2}$ évi visszafizetésre (amortisátóra) féléves részletekben, melyekben úgy a kamat, mint a tőke törlesztése befoglalatik.

A kölcsönök készpénzben a záloglevelek teljes névértékben fizettetnek ki.

A kölcsönök közvetítését eszközli megbízottunk

Szücs F. Vilmos Aradon,

ki is mindennemű felvilágosítással szolgál.

Nagyszebeni Földhitelintézet.

Hivatkozva a fenti hirdetésre, kérem a t. jelzálog kölcsönt kereső közönséget, hogy úgy mint eddig, továbbra is bizalommal forduljon ügyeivel hozzám, elvem mindenkor a közönség szolid kiszolgálása volt s marad is

A bekebelezési költségeket kívánatra előlegezem, díjazásom utólagos.

Tisztelettel

SZÜCS F. VILMOS

Ingatlan és földhitel kölcsönintézet

1025

Arad, Boros Beni-tér 22. sz. (Spielmann-ház) I. emelet.

Rozsnyay-féle

chinin czukorka, chinin csokoládé

pályakoszoruzott készítmény.

gyermekeknek láz, hideglelés, váltóláz ellen kitűnő sikerrel alkalmazható. **Nem keserű!** Csak akkor valódi, ha a csomagoló papíron Rozsnyay Mátyás névalírása olvasható.

Fenyő illat.

Különösen alkalmas a szoba levegőjének felfrissítésére és tisztítására

Egy üveg 1 kor. 50 fillér.

Hasis-Colloidium.

Kitűnő, minden mászert felülmuló hatása tyukszem és bőrkeményedés ellen.

Egy üveg ára 70 fillér.

Kitűnő minőségű likőr eszenciák, melynek segítségével pár perc alatt zamatos, finom likőrt készíthetünk.

Barack
Anizette
BenedictineCacao blanc
Chartreuse
CuracaoCseresznye
Marasquino
KávéCsászárkörte
Vanília
Zeller

Egy üveg ára 1 korona.

Kapható:

ROZSNYAY MÁTYÁS gyógyszer-tárában

Aradon, Szabadság-tér.

Telefon szám 485.

T. CZ.

Van szerencsém nagyrebecsült rendelőknek szives tudomására adni, hogy folyó évi február hó 1-étől

a Templom-utca 3. sz. alatti

czipész-üzletemet

feloszlattam, de iparomat továbbra lakásomon

Heim Domokos-utca 2 sz. alatt,

a Tököl-téri Kishalmi-féle gáztűrdő mellett

folytatom.

Főtörökvésem oda irányul, hogy nagyrebecsült rendelőkmet ezután is legnagyobb odaadással, szolid és pontos kiszolgálásban részesítem, miért is az eddigi pártfogásért esedezem.

Magamat a n. é. közönség becses bizalmába ajánlva maradok

kiváló tisztelettel

Pakszián Sándorné,

czipész, Heim Domokos-utca 2. sz.

Magy. kir. államvasutak.

*73174—1902. sz.-hoz.

Pályázati hirdetés.

Alulírott igazgatóság a magy. királyi államvasutak műhelyeiben 1903. évben, esetleg 1904. és 1905. években szükséges kenőpárnák és paszománycikkek szállítására ezennel nyilvános pályázatot hirdet.

A pályázat tárgyát képező anyagokat fejtűntető ajánlati űrlap, valamint a szállításra vonatkozó és az ajánlattételnél kötelező részletes módozatokat tartalmazó ajánlati felhívás valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamaránál megtekinthető és az alulírott igazgatóság anyag- és leltárbeszerzési szakosztályánál (Budapest, VI. Andrásy-ut 73. sz. II. emelet, 46. ajtószám) díjtalanul kapható.

Az előírt módon kiállított, ivenkint egy koronás magy. kir. okmánybélyeggel ellátott ajánlatok, a 60 filléres magy. kir. okmánybélyeggel ellátott és aláírt ajánlati felhívással együtt lepecsételve legkésőbb folyó évi augusztus hó 5-én déli 12 óráig a fentemlített szakosztályánál benyújtandók, vagy posta útján odaküldendők. Az ajánlat borítéka e felirattal látandó el:

"Ajánlat 73174—902. számhoz.

Bánatpénz gyanánt az ajánlandó cikkek értékének 5% ka legkésőbb folyó évi augusztus hó 4-én déli 12 óráig a m. kir. államvasutak budapesti főpénztáránaál akár készpénzbe, akár állami letétekre alkalmas értékpapírokban leteendő.

Bánatpénz nélküli és később benyújtott ajánlatok, valamint az olyanok, melyek nem az előírt módon tetteknek, vagy a melyek az aláírandó ajánlati felhívás nélkül nyújtatnak be, figyelembe nem fognak vétetni.

Budapest, 1902. évi július hó.

A m. kir. államv. igazgatósága.

(Utánnomás nem díjazatik.)

Sanatorium és Vizgyógyintézet

Arad, Zrinyi-utca 3. sz. Telefon 270.

Vezető-orvos: Dr. HECHT.

Idegesség, ideges gyomor, bél-, fej-, szívbántalmaknál, rheuma, köszvény, szívelzsirodás, vérszegénység, szívbillentyű, nő, tüdő és gégebetegségek, rossz testtartásnál. Gyógyeszközök: Hidegvizgyógyászat, villámfény-, moor-, szénsavas-, viilamos fürdők, massage, belégzések, vitamozások, svéd gyógytorna. Napfürdő. Hasmassage.

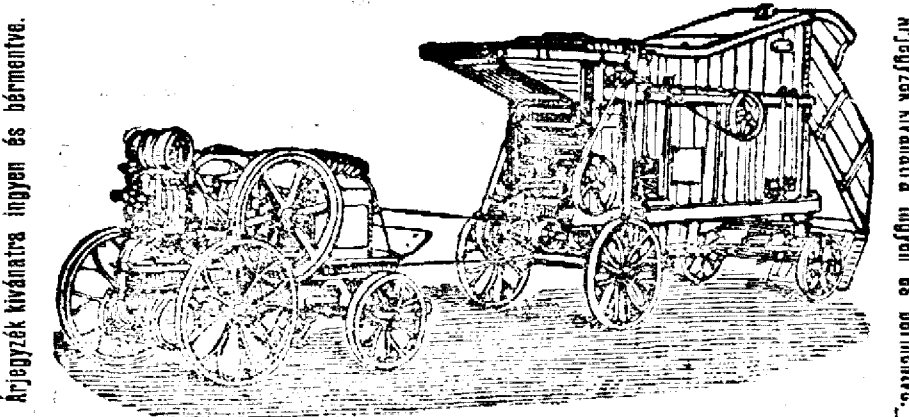
Bennlakóknak kényelmes szobák, jó ellátás.

Délmagyarországon egyetlen jogosított intézet, mely télen-nyáron nyitva van.

„MAYER“ GÉPGYÁR

vas- és fémöntőde részv.-társ.

Szombathely.

Árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve.

Árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve.

Gyártunk: Mindennemű mezőgazdasági és szőlőművelési gépeket. Különböző ipari célokra, valamint locomobil alakban gazdasági gépek stb. hajtására. — Teljes műtárgy berendezési gépeket, valamint az olajgyártáshoz szükséges berendezéseket és gépeket. — Elvállalunk minden a gépszakmába vágó alkalmi szükségletek szerkesztését és kivitelét. Modern berendezésű vas- és fémöntődeink mindennemű vas- és fémöntést nyers és megmunkált állapotban szállít. 2028

Raktár Budapesten, V., Lipót-körut 15. sz.

Feltűnő eredmény érhető el

a Hajós-féle

Ibolya-Créme

használatát által, mely egy pár nap alatt elmulasztja Szeplőt, májfolt, bíbros, bőrvörösséget és mindennemű arcztisztatlanságot. E rémek ártalmatlan cosmeticus szer a bőrből teljesen felszívódik, minek következtében a hatás bámulatos gyorsasággal áll be.

==== Nappal is használható! ====

A párisi és londoni hygienicus kiállításokon aranyérmekkel kitüntetve.

Ára egy tégelynek 50 kr.

Ibolya-crème szappan 35 kr. Ibolya hölgypor fehér, rózsás és orém színben egy drb. 60 krajczár.

Ibolya tej (Eau de Violette de Hajós) egy üveg 50 krajczár.

⚡ Óvakodjunk értéktelen utánzatoktól! ⚡

Bevásárlásnál csakis HAJÓS féle készítményeket tessék elfogadni.

Olcsóbb ajánlat, mint hamisítvány visszautasítandó!

Kapható a készítő feltalálónál:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben,

továbbá Aradon: Vojtek Kálmán, Tábor Gyula, Pécskán: Adler Gy. Lajos, Simándon: Csiky Lukács gyógyszerész uraknál.

2885—1902. tkv. sz.

Árverési hirdetés kivonat.

A m. radnai kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy m. radnai kir. járásbíró területén lévő, a ménesi 735. sz. telekkönyvben az A. I. 1 rsz. a. (99—103) hrzi sz. a. foglalt beltelkes házra 2281 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1902. évi augusztus hó 5-ik napján délelőtt 9 órakor Ménes község-házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10% át, vagyis 228 kor. 10 fillért készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy-miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. évi LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt át szolgáltatni.

Kelt M. Radna, 1902. évi június hó 24-ik napján, a kir. járásbíró hatósága.

Polgár,

1228

kir. albiró.

Férfiak

ingyen kapnak

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza. Próbacsomagot s egy száz oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapják mindazok, a kik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csoda-orvosság, mely megmentett ezeket, a kik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férfierőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, a kik a fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyöngülésben, vagy krónikus bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, a hol a megerősödés szükséges csodálatos eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket. Öreg, fiatal egyaránt irhat a Staat Medical Istitutnak az alant jelzett címre, a honnan a csomagot rögtön elküldik. Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, a kik kezelés céljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók ebből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki irhat érte bárholon magyarul, mire titoktartás mellett postafordultáva egy ingyen csomag orvosságot kap magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni. A levelet így kell címezni: State Medical Institute 49. Elektron Building, Fort Wayne. Ind Amerika. A levelek mindig bérmentesítendőek. 1841

Apró hirdetések.

Minden kishirdetés beiktatása leg-
alább egy koronába kerül és 20 szó-
igéket minden további szó 4 fillérbe,
vastagabb betűkből 8 fillérbe kerül. A
kiseb hirdetések előre fizetendők. Ér-

tesztelőket a kiadóhivatal ad; leve-
beni kérdésekre a válasza való-
sággal melléklendő. Telefon ártalán
nem ad a kiadóhivatal.

Knizse Ignác

ruskaműves, városligeti lövőde.
Elvállal javításokat mindennemű
fegyvereken és új agyak készit-
ését legszebb kivitelben, olcsó ár-
ban. Ugyanott egy női biczikli
adó. 1152

Tessék figyelni!

A n. é. közönség becses tudó-
mására hozni van szerencsém, hogy
Árpád-tér 2. sz. alatt

zsibárus üzletet

nyitottam.
Használt butorokat, ugyszintén
urasságoktól levetett férfiruhákat
a legmagasabb árban veszek.

Kivánatra hához is megyek.

ROTH A.,

Árpád-tér 2. sz.

Egy jó forgalmu

vegyes-kereskedés
és

korcsma üzlet
Mikalakán
azonnal kiadó.

Bővebbet Reusz Mór czég-
nél Aradon, Boros Béni-tér
12. sz. 1191

Valódi kölni vizem

A föld minden részén ismeretes az aluli
törvényesen bejegyzett védjegy alatt:

Köln, **Johann Maria Farina**
Jülchsplatz No. 4.

Edvარი szállítója ő felsége I. Ferencz Jó-
sefnek. Ausztria császáriának és Magyar-
ország királyának, továbbá több császári
és királyi udvaroknak. 1892

Árverési hirdetés.

A császári állami szőlőtelep gaz-
lasága főeslegesen múlt évi termésű
árpa és zab készletének eladására
árverést nyitok.

Az árverés augusztus hó 3-án
t. e. 9 órakor magán a telepen
Arad mellett) tartatik meg.

Az árverés tárgyát 300 Mmázsa
zab és 100 Mm. árpa képezi s an-
yak vételére 10% bánatpénzzel el-
átott zárt ajánlatok is elfogadtat-
nak és részlet ajánlatok is te-
tetők.

Közelebbi felvilágosítások alant-
rt igazgatóságnál kaphatók.

A császári és baraczkai állami
szőlőtelepek igazgatósága Aradon.

Heim Miklós eladja

a Templom téren 25. számú házát
elegendő m lléképületekkel s szö-
lővel beültetett kerttel. Továbbá
ugyanott 100 hektó valódi hegyi
bor, fehér és vörös, mint utolsó évi
termés, eladó. Bővebbet Heim Mik-
lós tulajdono-nál Világoson. 1161

Uj hal-áruda!

Van szerencsém a n. é. vevőimert úgy
a n. b. közönséget értesíteni, hogy Ara-
don, a haltéren az „Arany potyka”
helyiségében

élő és nyers halak

bármely nagyságban és fajban a napi ár-
folyam szerint mindenkor nálam kapha-
tók. Póstaí megrendelések a legponto-
sabbban utánvét mellett eszközöltnék.

Becsés pártfogásáért esd

tisztelettel

Widulovits Mária,

haláruda tulajdonos.

302

Egy
jóerkölcsü fiu
tanulónak
felvétetik
Schönbrun Albert

vegyeskereskedésében

1215

Kétegyháza.

Kényelmes új családi ház

szép nagy saroktelekkel, saját viz-
vezeték, fürdőszoba stb. a Simándi-
és Lenkey-ut sarkán eladó Bőveb-
bet ugyanott. 1150

Szikszay Lajos mácsa-községi jegyzőnél

egy db. 2 éves és egy db. 1 éves

fajtiszta

1176

siementhali bika

eladó.

TELEFON 184.

Pártoljuk a helybeli ipart!
Bettelheim K.

első aradi egyedüli szakszerű mosó-
és tisztító müintézete

Arad, Aulich Lajos-utca 2. sz. (Lux-udvar)

A nyári idényre felhivom a t. nagy-
közönséget müintézetemre. Jól felsze-
relt munkás személyzetemmel páro-
sulva, ama kellemes helyzetben va-
gyok, hogy a legmagasabb igényeknek
is minden irányban megfelelhettek. El-
vállalok mindenféle mosható női, férfi
és gyermek ruhákat, bar kalapot, pi-
pere tárgyakat, függönyöket, összes
házi ruházatok mosását a legolcsóbb
egyezségi árak mellett. Kivánatra ház-
tól elvitetem és haza küldöm.

Legujabb találmány.

22511. számu

Szabadalmazott jégpincze.

Sokkal jobbak és olcsóbbak, mint az előbbiek; előnyük: a jég úgy tartja ma-
gát, hogy egész idényen legfeljebb 25% apadás állhat be; ugyszintén szabad-
alomra bejelentett újabb jégszekrények, csupan fából, csak a víz fölfogására van
czinbádóg alkalmazva, nem izzad, 70% jég megtakarítás érhető el; mészárosok,
hentesek, vendéglősök, tejszarnokok, ugyszintén házi használatnál is nélkülöz-
hetetlenek. Árjegyzékkel szolgál a föltaláló. 862

Bucsanyecz József ácsmester és épi-
tési vállalkozó.

Budapest, X. kerület, Kőbányai-ut 44/46. szám.

13—25 Hktos használt, de teljesen
jó karban lévő

hordók

jutányosan eladók.

Bővebbet

WOLF S., Csiky Gergely-u. 22.

Négy felső osztályt

kitünő sikerral végzett izr. leány
jobb házban, Aradon vagy vidéken
alsóbb osztályu gyermekeket óhajt
oktatásban részesíteni. Cim S. Szi-
dónia Piski telep 68. 1190

Eladó boltberendezés.

Egy egészen jó karban lévő bolt-
berendezés, vagy egyes állványok
jutányos áron eladók. Bővebbet Bo-
rona utca 4. sz. a.

Német nevelőnő,

ki a francia és angol nyelvet is
beszéli s kitünő bizonyítványokkal
rendelkezik, állást keres, esetleg
órákat is ad. Cim a kiadóhiva-
talban 1029

TELEFON 100.

Legnagyobb választék

arany, ezüst és ékszer-
tárgyakban.

Alkalmi vételek és eladások.

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész 42

ARAD, TEMPLOM-UTCZA

Minorita-palota.

Zálogcédulák,

arany és ezüsttárgyak készpénz
fizetés mellett a legmagasabb
árban megvétetnek, vagy be-
cseréltetnek.

Öregeknek és ifjaknak

hasznos utbaigazításul szolgál a most
újbol megjelent és számos kiadást ért
Dr. Müller (Med. Rath.) által írott

Megromlott ideg-, faj- és nam-rendszer
czimü könyve, amely jó tanácsokat ad
ezen bajok ismertetésére és gyógyke-
zelésére. 1075

Egy korona 20 fillér bélyegeken
történt előzetes beküldése esetén ber-
mentve küldi Curt Röber Braunschweig.

Walther von Gizycki

Triest I.

(Bejegyzett cég.)

Sürgöny czim: Vongizycki Triest.

Oszt. Postatakarék Magy. postatakarék
sz. 862.194. sz. 9966

Kávész és Thea

Elszállítás. 1127

Arjegyzék kivánatra az Osz-
trák Magyar Monarchia minden nyel-
ven bérmentesen küldetik.